

[2000/10/22 v3.01 Landscape Pages (DPC)]
[2019/09/16 v2.46 Cross-referencing by name of section]

అచిఛ్ఛద్రం అశ్వమేధం కారకం

For Personal Use Only
Not For Commercial Printing/Distribution

Contents

1.అచ్చిద్రం	1
2.అశ్వమేధం	40
2.1 తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే అష్టమ ప్రపాఠకః	40
2.2 అశ్వమేధస్య ద్వితీయ-తృతీయా హర్విధానమ్	68
3.కృష్ణయజుర్వేదీయ కాఠకం	96
3.1 తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కాఠకే ప్రథమః ప్రశ్నః	96
3.2 తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కాఠకే ద్వితీయః ప్రశ్నః	111
3.3 తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కాఠకే తృతీయః ప్రశ్నః	129

॥ 1.అచ్చిద్రం ॥

తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతియాష్టకే సప్తమ ప్రపాఠకః

॥ హరిః ఓం ॥

T.B.3.7.1.1

సర్వాన్. వా ఏషోఽగ్నౌ కామాన్ ప్రవేశయతి ।
యో-ఽగ్నీనన్వాధాయ వ్రతముపైతి । స యదనిష్ఠ్వా ప్రయాయాత్ । అకామప్రీతా ఏనం
కామా నాను ప్రయాయుః ।
అతేజా అవీర్యః స్యాత్ । స జుహుయాత్ ।
తుభ్యం తా అఙ్గిరస్తమ । విశ్వాః సుక్షితయః పృథక్ ।
అగ్నే కామాయ యేమిర ఇతి । కామానేవాస్మిన్ దధాతి ॥ 1 ॥

T.B.3.7.1.2

కామప్రీతా ఏనం కామా అనుప్రయాన్తి । తేజస్వి వీర్యావాన్ భవతి ।
సంతతిర్వా ఏషా యజ్ఞస్య । యో-ఽగ్నీనన్వాధాయ వ్రతముపైతి ।
స యదుద్వాయతి । విచ్ఛిత్తి-రేవాస్య సా ।
తం ప్రాఙ్చముద్ధృత్య । మనసోపతిష్ఠేత । మనో వై ప్రజాపతిః ।
ప్రాజాపత్యో యజ్ఞః ॥ 2 ॥

T.B.3.7.1.3

మనసైవ యజ్ఞగ్ం సంతనోతి । భూరిత్యాహ । భూతో వై ప్రజాపతిః ।
భూతిమేవోపైతి । వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ వీర్యేణధ్యతే ।
యస్యా-హితాగ్నే-రగ్నిరప్రక్షాయతి । యావచ్ఛమ్యయా ప్రవిధ్యేత్ ।
యద్ది తావదప్రక్షాయేత్ । తగ్ం సంభరేత్ । ఇదం త ఏకం పర ఉత ఏకం ॥ 3 ॥

T.B.3.7.1.4

తృ॒తీ॒యే॒న జ్యోతి॑షా సం॒వి॒శస్వ॑ । సం॒వేశ॑న॒స్తను॒వై చారు॑రే॒ధి ।
 ప్రి॒యే దే॒వానాం॑ ప॒రమే॑ జ॒నిత్ర॑ ఇతి । బ్ర॒హ్మజ్ఞై॒వైవై॒నగ్ం సంభ॑రతి ।
 సైవ తతః॑ ప్రా॒యశ్చి॒త్తిః । యది॑ ప॒రస్త-రా॑మ॒పక్షా॑యేత్ ।
 అను॑ ప్ర॒యాయా॑వ॒స్యేత్ । సో ఏ॒వ తతః॑ ప్రా॒యశ్చి॒త్తిః ।
 ఓష॑ధీ॒ర్వా ఏ॒తస్య॑ ప॒శూన్ ప॒యః ప్ర॒విశతి॑ ।
 యస్య॑ హ॒విషే॑ వ॒థ్నా అ॒పాకృ॑తా ధ॒యన్తి ॥ 4 ॥

T.B.3.7.1.5

తాన్. యద్దు॒హ్యేత్ । యా॒తయా॑మ్నా హ॒విషా॑ యజే॒త । యన్న దు॒హ్యేత్ ।
 య॒జ్ఞప॒రు-ర॒న్తరీ॑యాత్ । వా॒యవ్యాం॑ య॒వాగూం॑ ని॒ర్వపే॑త్ ।
 వా॒యుర్వై ప॒యసః॑ ప్ర॒దాప॑యి॒తా । స ఏ॒వాస్మై॑ ప॒యః ప్ర॒దాప॑యతి ।
 ప॒యో వా ఓష॑ధ॒యః । ప॒యః ప॒యః । ప॒యస్వై॒వాస్మై॑ ప॒యోఽవ॑రు॒న్ధే ॥ 5 ॥

T.B.3.7.1.6

అథో॑త్త॒రస్మై హ॒విషే॑ వ॒థ్నాన॒పా కు॑ర్యాత్ । సైవ తతః॑ ప్రా॒యశ్చి॒త్తిః ।
 అ॒న్యత॒రాన్. వా ఏ॒ష దే॒వాన్ భా॑గ॒ధేయే॑న వ్య॒ర్థయ॑తి ।
 యే య॒జమా॑నస్య సా॒యం గృ॒హమా-గచ్ఛ॑న్తి ।
 యస్య॑ సా॒యం దు॒గ్ధగ్ం హ॒విరా॑ర్తి-మా॒ర్చ్ఛతి॑ ।
 ఇ॒న్ద్రాయ॑ ప్రి॒హీన్ని-రు॑ప్యో-ప॒వసే॑త్ । ప॒యో వా ఓష॑ధ॒యః ।
 ప॒య ఏ॒వార॑భ్య గృ॒హీత్వో-ప॑వసతి । యత్ప్రా॒తః స్యాత్ ।
 తచ్ఛృ॑తం కు॒ర్యాత్ ॥ 6 ॥

T.B.3.7.1.7

అథే॑త॒ర ఇ॒న్ద్రః పు॒రోడా॑శః స్యాత్ । ఇ॒న్ద్రాయే॑ ఏ॒వాస్మై॑ స॒మీచీ॑ దధాతి ।
 ప॒యో వా ఓష॑ధ॒యః । ప॒యః ప॒యః । ప॒యస్వై॒వాస్మై॑ ప॒యోఽవ॑రు॒న్ధే ।

అథోత్తరస్మై హవిషే వథ్సానపా కుర్యాత్ । సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః ।
 ఉభయాన్. వా ఏష దేవాన్ భాగధేయేన వ్యర్థయతి ।
 యే యజమానస్య సాయం చ ప్రాతశ్చ గృహమా-గచ్ఛన్తి ।
 యస్యో భయగ్ం హవిరాత్తి-మార్చ్ఛతి ॥ 7 ॥

T.B.3.7.1.8

ఐన్ద్రం పశ్చాశరావ-మోదనం నిర్వపేత్ । అగ్నిం దేవతానాం ప్రథమం యజేత్ ।
 అగ్నిముఖా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి । అగ్నిం వా అన్వన్యా దేవతాః ।
 ఇన్ద్రమన్వన్యాః । తా ఏవోభయాః ప్రీణాతి । పయో వా ఓషధయః ।
 పయః పయః । పయస్సైవాస్మై పయోఽవరున్ధే ।
 అథోత్తరస్మై హవిషే వథ్సానపా కుర్యాత్ ॥ 8 ॥

T.B.3.7.1.9

సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః । అర్థో వా ఏతస్య యజ్ఞస్య మీయతే ।
 యస్య వ్రత్యేఽహాన్ పత్స్యానా-లమ్భుకా భవతి । తామపరుధ్య యజేత ।
 సర్వేణైవ యజ్ఞేన యజతే । తామిష్టోష్టో-పహ్వయేత । అమూహమస్మి ।
 సా త్వం । ద్యౌరహం । పృథివీ త్వం । సామాహం । ఋక్త్వం ।
 తావేహి సంభవావ । సహ రేతో దధావహై । పుగ్ంసే పుత్రాయ వేత్తవై ।
 రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్రాయ సువీర్యాయేతి । అర్థ ఏవైనాము-పహ్వయతే ।
 సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః ॥ 9 ॥

T.B.3.7.2.1

యద్విష్ణణేన జహుయాత్ । అప్రజా అపశుర్యజమానః స్యాత్ ।
 యదనాయతనే నినయేత్ । అనాయతన-స్యాత్ ।
 ప్రాజాపత్యయర్చా వశ్మిక-వపాయామ-వనయేత్ । ప్రాజాపత్యో వై వశ్మికః । యజ్ఞః

ప్రజాపతిః । ప్రజాపతావేవ యజ్ఞం ప్రతిష్ఠాపయతి । భూరిత్యాహ ।
భూతో వై ప్రజాపతిః ॥ 10 ॥

T.B.3.7.2.2

భూతిమేవోపైతి । తత్ కృత్వా । అన్యాం దుగ్ధా పునర్ హోతవ్యం ।
సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః । యత్కిటా-వపన్నేన జహుయాత్ ।
అప్రజా అప్శు-ర్యజమానః స్యాత్ । యదనాయతనే నినయేత్ ।
అనాయతన-స్స్యాత్ ।
మధ్యమేన పఠేన ద్యావా-పృథివ్య-యర్చాఽన్తః పరిధి నినయేత్ ।
ద్యావా పృథివ్యో-రేవైనత్-ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ 11 ॥

T.B.3.7.2.3

తత్కృత్వా । అన్యాం దుగ్ధా పునర్ హోతవ్యం ।
సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః । యదవవృష్టేన జహుయాత్ ।
అపరూప-మస్యాత్మ-జ్ఞాయేత । కిలాసో వా స్యాదర్శసో వా ।
యత్ ప్రత్యేయాత్ । యజ్ఞం విచ్ఛిన్ద్యాత్ । స జహుయాత్ ।
మిత్రో జనాన్ కల్పయతి ప్రజానన్ ॥ 12 ॥

T.B.3.7.2.4

మిత్రో దాధార పృథివీముత ద్యాం । మిత్రః కృష్టిర-నిమిషా ఽభిచష్టే ।
సత్యాయ హవ్యం ఘృతవ-జ్ఞహోతేతి । మిత్రేణైవైనత్ కల్పయతి ।
తత్కృత్వా । అన్యాం దుగ్ధా పునర్ ర్హోతవ్యం । సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః ।
యత్ పూర్వస్యా-మాహుత్యాగ్ం హుతాయా-ముత్తరా-ఽఽహుతిః స్కన్దేత్ ।
ద్విపాద్భిః ప్రశుభి-ర్యజమానో వ్యృద్ధ్యేత ।
యదుత్తరయా ఽభిజహుయాత్ ॥ 13 ॥

T.B.3.7.2.5

చతు॑ష్పా॒ద్భిః ప॒శుభి॑ర్-య॒జమా॑నో వ్య॒ధ్యేత॑ ।
 య॒త్ర వే॑త్య వన॒స్పతే॑ దే॒వానాం॑ గు॒హ్యో నామా॑ని ।
 తత్ర॑ హ॒వ్యాని॑ గామ॒యేతి॑ వాన॒స్పత్య॑-య॒ర్చా స॒మిధ॑-మా॒ధాయ॑ ।
 తూ॒ష్ణిమే॑వ పు॒నర్ జ॑హుయాత్ ।
 వన॒స్పతి॑నైవ య॒జ్ఞస్యా॑ర్తాం చానా॒ర్తాం చా॑హుతీ విదా॒ధార॑ ।
 తత్కృ॑త్వా । అ॒న్యాం దు॒గ్ధ్వా పు॑నర్హోత॒వ్యం॑ ।
 సైవ తతః॑ ప్రా॒యశ్చి॒త్తిః । యత్పు॒రా ప్ర॒యాజే॑భ్యః ప్రా॒జ్ఞాః స॒న్దేత్ ।
 అ॒ధ్వర్య॑వే చ॒ య॒జమా॑నాయ॒ చాక॑గ్గ్ స్యాత్ ॥ 14 ॥

T.B.3.7.2.6

యద్ దక్షి॑ణా । బ్ర॒హ్మణే॑ చ॒ య॒జమా॑నాయ॒ చాక॑గ్గ్ స్యాత్ ।
 యత్ ప్ర॒త్యక్ । హో॑త్రే చ॒ పత్ని॑యై చ॒ య॒జమా॑నాయ॒ చాక॑గ్గ్ స్యాత్ ।
 యదుద॑జ్ । అ॒గ్నిధే॑ చ॒ ప॒శుభ్య॑శ్చ॒ య॒జమా॑నాయ॒ చాక॑గ్గ్ స్యాత్ । ।
 యద॑భి జ॒హుయాత్ । రు॒ద్రోఽస్య॑ ప॒శూన్ ఘా॑తుకః స్యాత్ ।
 యన్నా॑భి జ॒హుయాత్ । అశా॑న్తః ప్ర॒హీయే॑త ॥ 15 ॥

T.B.3.7.2.7

స్తు॒వస్య॑ బుధ్నే॒నాభి॑ నిద॒ధ్యాత్ ।
 మా త॑మో మా య॒జ్ఞస్త॑మ॒న్మా య॒జమా॑న-స్త॒మత్ ।
 నమ॑స్తే అ॒స్త్వాయ॑తే । నమో॑ రుద్ర ప॒రాయ॑తే । నమో॑ యత్ర॑ ని॒షీద॑సి ।
 అ॒ముం మా హి॑గ్ంసీ॒రముం॑ మా హి॑గ్ంసీ॒రితి॑ యేన॒ స్కన్దే॑త్ । తం ప్ర॒హరే॑త్ ।
 స॒హస్ర॑శృ॒ణ్ణో వృ॒షభో॑ జాత॒వేదాః॑ । స్తోమ॑పృ॒ష్టో ఘృ॒తవాన్-ధు॑స్రతీకః ।
 మా నో॑ హాసీ॒న్మేత్థి॑తో నే॒త్త్వా జ॑హామ ।
 గో॒ప్రోషం॑ నో వీ॒రప్రోషం॑ చ॒ యచ్ఛే॑తి ।

బ్రహ్మణైవైనం ప్రహరతి । నైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః ॥ 16 ॥

T.B.3.7.3.1

వి వా ఏష ఇన్ద్రియేణ వీర్యేణధ్యతే ।
యస్యా-హితాగ్నే-రగ్ని-ర్మథ్యమానో న జాయతే ।
యత్రాన్యం పశ్యేత్ । తత ఆహృత్య హోతవ్యం ।
అగ్నా-వేవాస్యా-గ్నిహోత్రగ్ం హుతం భవతి ।
యద్యన్యం న వినేత్ । అజాయాగ్ం హోతవ్యం । ఆగ్నేయా వా ఏషా ।
యదజా । అగ్నా-వేవాస్యా-గ్నిహోత్రగ్ం హుతం భవతి ॥ 17 ॥

T.B.3.7.3.2

అజన్య తు నాశ్చీయాత్ । యదజస్యా-శ్చీయాత్ ।
యామేవాగ్నా-వాహుతిం జహుయాత్ । తామద్యాత్ । తస్మాదజన్య నాశ్యం ।
యద్యజాం న వినేత్ । బ్రాహ్మణస్య దక్షిణే హస్తే హోతవ్యం ।
ఏష వా అగ్ని ర్వైశ్వానరః । యద్బ్రాహ్మణః ।
అగ్నా-వేవాస్యా-గ్నిహోత్రగ్ం హుతం భవతి ॥ 18 ॥

T.B.3.7.3.3

బ్రాహ్మణం తు వసత్వై నాపరున్ధ్యాత్ । యద్బ్రాహ్మణం వసత్వ్యా అపరున్ధ్యాత్ ।
యస్మిన్నే-వాగ్నా-వాహుతిం జహుయాత్ । తం భాగధేయేన వ్యర్థయేత్ ।
తస్మాద్ బ్రాహ్మణో వసత్వై నాపరున్ధ్యః । యది బ్రాహ్మణం న వినేత్ ।
దర్భస్తబే హోతవ్యం । అగ్నివాన్. వై దర్భస్తబః ।
అగ్నావే-వాస్యా-గ్నిహోత్రగ్ం హుతం భవతి ।
దర్భాగ్ను నాధ్యసీత ॥ 19 ॥

T.B.3.7.3.4

యద్రా॒భన॒ధ్యాసీ॑త । యామే॒వాగ్నా-వా॑హుతిం జ॒హుయాత్ । తామ॑ధ్యా॒సీత॑ ।
 తస్మాద్ ద్రా॒భ నా॑ధ్యా॒సిత॑వ్యాః । యదీ ద్రా॒భన్న వి॒న్దేత్ ।
 అ॒ప్పు హో॑త॒వ్యం । ఆప్తో॑ వై స॒ర్వా దే॒వతాః॑ ।
 దే॒వతా॑స్వే॒ వాస్యా-గ్ని॑హో॒త్రం హు॒తం భ॑వతి ।
 ఆప॒స్తు న ప॑రిచక్షీ॒త । యదా॑పః ప॒రిచక్షీ॑త ॥ 20 ॥

T.B.3.7.3.5

యా మే॒వాహ్స్వాహు॑తిం జ॒హుయాత్ । తాం ప॑రిచక్షీ॒త ।
 తస్మా॒దాప్తో॑ న ప॒రిచక్ష్యాః॑ ।
 మే॒ధ్యా చ॒ వా ఏ॒తస్యామే॑ధ్యా చ॒ తను॒వౌ సగ్ం॑స్స॒జ్యేతే॑ ।
 యస్యా-హీ॑తాగ్నే-ర॒న్వైరగ్ని॑భి-ర॒గ్నయః॑ సగ్ం॑స్స॒జ్యన్తే॑ ।
 అ॒గ్నయే॑ వి॒చయే॑ పు॒రోడా॑శ-మ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑త్ ।
 మే॒ధ్యాం చై॒వాస్యా-మే॑ధ్యాం చ॒ తను॒వౌ వ్యావ॑ర్తయతి ।
 అ॒గ్నయే॑ వ్ర॒తప॑తయే పు॒రోడా॑శ-మ॒ష్టాక॑పాలం ని॒ర్వపే॑త్ ।
 అ॒గ్నిమే॑వ వ్ర॒తప॑త్తిగ్ స్వే॒న భా॒గధే॑యే-నోప॑ధావతి ।
 స ఏ॒వైనం॑ వ్ర॒తమా-ల॑భంయతి ॥ 21 ॥

T.B.3.7.3.6

గర్భ॑గ్ స్తవ॑న్తమ-గ॒దమ॑కః । అ॒గ్ని-రి॒న్ద్ర-స్త॒వ్షా బృ॒హస్ప॑తిః ।
 పు॒థివ్యా-మ॑వ॒చుశ్చో-తై॒తత్ । నాభి-ప్రా॑ప్నోతి ని॒ర.ఋ॑తిం ప॒రాచైః॑ ।
 రేతో॑ వా ఏ॒తద్వాజీ॑న-మాహీ॒తాగ్నేః॑ । యదగ్ని॑హో॒త్రం । తద్య॑ధ్రు॒వేత్ ।
 రేతో॑ఽస్య॒ వాజీ॑నగ్ స్తవేత్ । గర్భ॑గ్ స్తవ॑న్తమ-గ॒దమ॑క-రి॒త్యాహ॑ ।
 రేత॑ ఏ॒వాస్మిన్. వాజీ॑నం దధాతి ॥ 22 ॥

T.B.3.7.3.7

అగ్నిరిత్యాహ | అగ్నిర్వై రేతోధాః | రేత ఏవ తద్దధాతి | ఇన్ద్ర ఇత్యాహ |
 ఇన్ద్రీయ-మేవాస్మిన్-దధాతి | త్వష్టేత్యాహ |
 త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృత్ |
 రూపమవ పశుషు దధాతి | బృహస్పతిరిత్యాహ |
 బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిః | బ్రహ్మణైవాస్మై ప్రజాః ప్రజనయతి |
 పృథివ్యా-మవచుశోచైత-దిత్యాహ | అస్యా-మేవైనత్ ప్రతిష్ఠాపయతి |
 నాభి ప్రాప్నోతి నిర.ఋతిం పరాచైరిత్యాహ | రక్షసామ పహత్యై || 23 ||

T.B.3.7.4.1

యాః పురస్తాత్ ప్రసవన్తి | ఉపరిష్ఠాథ్ సర్వతశ్చ యాః |
 తాభీ రశ్మిపవిత్రాభిః | శ్రద్ధాం యజ్ఞమారభే | దేవా గాతువిదః |
 గాతుం యజ్ఞాయ విన్దత | మనసస్పతినా దేవేన |
 వాతాద్-యజ్ఞః ప్రయుజ్యతాం | తృతీయస్యై దివః |
 గాయత్రియా సోమ ఆభృతః || 24 ||

T.B.3.7.4.2

సోమపీథాయ సంనయితుం | వకల-మన్తరమాదదే |
 ఆపో దేవీః శుద్ధాః స్థ | ఇమా పాత్రాణి శున్ధత | ఉపాతక్ష్మ్యాయ దేవానాం | పర్ణవల్కముత
 శున్ధత | పయో గృహేషు పయో అఘ్నియాసు |
 పయో వధ్నేషు పయ ఇన్ద్రాయ హవిషే ధ్రియస్వ |
 గాయత్రీ పర్ణవల్కేన | పయః సోమం కరోత్విమం || 25 ||

T.B.3.7.4.3

అగ్నిం గృహ్మి సురథం యో మయో భూః |

య ఉద్యన్తమా రోహతి సూర్యమహ్నా । ఆదిత్యం జ్యోతిషాం జ్యోతిరుత్తమం ।
 శ్వో యజ్ఞాయ రమతాం దేవతాభ్యః । వసూన్ రుద్రానాదిత్యాన్ ।
 ఇన్ద్రేణ సహ దేవతాః । తాః పూర్వః పరిగృహ్ణామి ।
 స్వ ఆయతనే మనీషయా । ఇమామూర్జం పఞ్చదశీం యే ప్రవిష్టాః ।
 తాన్దేవాన్ పరిగృహ్ణామి పూర్వః ॥ 26 ॥

T.B.3.7.4.4

అగ్నిర్ హవ్యవాడిహ తానావహతు । ప్రార్ణమాసగ్ం హవిరిదమేషాం మయి ।
 ఆమావాస్యగ్ం హవిరిదమేషాం మయి । అన్తరాఽగ్ని పశవః ।
 దేవసగ్ం సదమాగమన్న । తాన్ పూర్వః పరిగృహ్ణామి ।
 స్వ ఆయతనే మనీషయా । ఇహ ప్రజా విశ్వరూపా రమంతాం ।
 అగ్నిం గృహపతిమభి సంవసానాః । తాః పూర్వః పరిగృహ్ణామి ॥ 27 ॥

T.B.3.7.4.5

స్వ ఆయతనే మనీషయా । ఇహ పశవో విశ్వరూపా రమంతాం ।
 అగ్నిం గృహపతిమభి సంవసానాః । తాన్ పూర్వః పరిగృహ్ణామి ।
 స్వ ఆయతనే మనీషయా । అయం పితృణామగ్నిః ।
 అవాడ్ధవ్యా పితృభ్య ఆ । తం పూర్వః పరిగృహ్ణామి ।
 అవిషం నః పితుం కరత్ । అజస్రం త్వాగ్ం సభావాలాః ॥ 28 ॥

T.B.3.7.4.6

విజయభాగగ్ం సమిన్ధతాం । అగ్నే దీదాయ మే సభ్య ।
 విజిత్యై శరదః శతం । అన్నమావసఢీయం । అభిహరాణి శరదః శతం ।
 ఆవసథే శ్రియం మన్త్రం । అహిర్బుధ్నియో నియచ్ఛతు ।
 ఇదమహ-మగ్ని జ్యేష్ఠేభ్యః । వసుభ్యో యజ్ఞం ప్రబ్రవీమి ।

ఇదమహా-మిన్ద్ర జ్యేష్ఠేభ్యః ॥ 29 ॥

T.B.3.7.4.7

రుద్రేభ్యో యజ్ఞం ప్రబ్రవీమి । ఇదమహం వరుణ-జ్యేష్ఠేభ్యః ।
ఆదిత్యేభ్యో యజ్ఞం ప్రబ్రవీమి । పయస్వతీ-రోషధయః ।
పయస్వద్వీరుధాం పయః । అపాం పయసో యత్పయః ।
తేన మామిన్ద్ర సగ్ం సృజ । అగ్నే వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి ।
తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతాం । వాయో వ్రతపత ఆదిత్య వ్రతపతే ॥ 30 ॥

T.B.3.7.4.8

వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి । తచ్ఛకేయం తన్మే రాధ్యతాం ।
ఇమాం ప్రాచీముదీచీం । ఇషమూర్జమభి సగ్స్కృతాం ।
బహుపర్ణామ-శుష్కాగ్రాం । హరామి పశుపామహం ।
యత్కృష్ణో రూపం కృత్వా । ప్రావిశస్త్యం వనస్పతీన్ ।
తతస్త్వామే-కవిగ్ంశతిధా । సంభరామి సుసంభృతా ॥ 31 ॥

T.B.3.7.4.9

త్రీన్ పరిధీర్హిస్రః సమిధః । యజ్ఞాయురను సంచరాన్ ।
ఉపవేషం మేక్షణం ధృష్టిం । సంభరామి సుసంభృతా ।
యా జాతా ఓషధయః । దేవేభ్య స్త్రియుగం పురా । తాసాం పర్వ రాధ్యాసం ।
పరిస్తర-మాహరన్ । అపాం మేధ్యం యజ్ఞియం ।
సదేవగ్ం శివమస్తు మే ॥ 32 ॥

T.B.3.7.4.10

అచ్ఛేత్తా వో మా రిషం । జీవాని శరదః శతం ।
అపరిమితానాం పరిమితాః । సంనహ్యో సుకృతాయకం ।

ఏనో మా నిగోం కతమచ్చ నాహం । పునరుత్థాయ బహులా భవన్తు । సకృదాచ్ఛిన్నం
 బర్హిరూర్ణామృదు । స్యోనం పితృభ్యస్తావ భరామ్యహం ।
 ఆస్మిన్ ధీదన్తు మే పితరః సోమ్యాః ।
 పితామహః ప్రపితామహశ్చనుగైః సహ ॥ 33 ॥

T.B.3.7.4.11

త్రివృత్ పలాశే దర్భః । ఇయాన్ ప్రాదేశ సమింతః ।
 యజ్ఞే పవిత్రం పోతృతమం । పయో హవ్యం కరోతు మే । ఇమా ప్రాణాప్రానా ।
 యజ్ఞస్యాజ్ఞాని సర్వశః । ఆప్యాయయన్తౌ సంచరతాం ।
 పవిత్రే హవ్యశోధనే । పవిత్రే స్థో వైష్ణవీ ।
 వాయుర్వాం మనసా పునాతు ॥ 34 ॥

T.B.3.7.4.12

ఆయం ప్రాణశ్చాప్రానశ్చ । యజమానమపి-గచ్ఛతాం । యజ్ఞే హ్యభూతాం పోతారౌ
 ।
 పవిత్రే హవ్యశోధనే । త్వయా వేదిం వివిదుః పృథివీం ।
 త్వయా యజ్ఞో జాయతే విశ్వదానిః । అచ్ఛిద్రం యజ్ఞమన్వేషి విద్వాన్ ।
 త్వయా హోతా సంతనోత్యర్థ మాసాన్ । త్రయస్త్రిగ్ం శోఽసి తన్తూనాం । పవిత్రేణ
 సహగహి ॥ 35 ॥

T.B.3.7.4.13

శివేయగ్ం రజ్జరభిధానీ । అఘ్నియా-ముపనేవతాం ।
 అప్రస్రగ్ం సాయ యజ్ఞస్య । ఉభే ఉపదధామ్యహం ।
 పశుభిః సంసీతం బిభృతాం । ఇన్ద్రాయ శృతం దధి ।
 ఉపవేషోఽసి యజ్ఞాయ । త్వాం పరివేషమ-ధారయన్న ।

ఇన్ద్రాయ హవిః కృణ్వంతః । శివః శగ్మో భవాసి నః ॥ 36 ॥

T.B.3.7.4.14

అమృన్మయం దేవపాత్రం । యజ్ఞస్యాయుషి ప్రయుజ్యతాం ।

తిరః పవిత్రమతి నీతాః । ఆపో ధారయ మాఽతిగుః ।

దేవేన సవిత్రోత్పాతాః । వసోః సూర్యస్య రశ్మిభిః ।

గాం దోహపవిత్రే రజ్జం । సర్వా పాత్రాణి శున్ధత ।

ఏతా ఆచరన్తి మధుమద్దుహానాః । ప్రజావతీ-ర్యశసో విశ్వరూపాః ॥ 37 ॥

T.B.3.7.4.15

బహ్వి రభవన్తిరుప జాయమానాః । ఇహ వ ఇన్ద్రో రమయతు గావః ।

పూషా స్థ । అయన్మా వః ప్రజయా సగ్ం సృజామి ।

రాయస్పోషేణ బహులా భవన్తిః । ఊర్జం పయః పిన్వమానా ఘృతం చ ।

జీవో జీవన్తిరుప వః సదేయం । ద్యౌశ్చేమం యజ్ఞం పృథివీ చ సందుహాతాం ।

ధాతా సోమేన సహ వాతేన వాయుః । యజమానాయ ద్రవిణం దధాతు ॥ 38 ॥

T.B.3.7.4.16

ఉథ్సం దుహన్తి కలశం చతుర్బిలం । ఇడాం దేవీం మధుమతీగ్ం సువర్విదం ।

తద్దీన్ద్రాగ్ని జీన్వతగ్ం సూన్పతావత్ । తద్ యజమానమ-మృతత్వే దధాతు ।

కామధుక్షః ప్రణో బ్రూహి । ఇన్ద్రాయ హవిర్నియం ।

అమూం యస్యాం దేవానాం । మనుష్యాణాం పయో హితం ।

బహు దుగ్ధీన్ద్రాయ దేవేభ్యః । హవ్య-మాప్యాయతాం పునః ॥ 39 ॥

T.B.3.7.4.17

వధ్సేభ్యో మనుష్యేభ్యః । పునర్దోహయ కల్పతాం । యజ్ఞస్య సంతతిరసి ।

య॒జ్ఞస్య॑ త్వా॒ సంత॑తి॒మను॒ సంత॑నోమి । అద॑న్తమసి వి॒ష్ణవే॑ త్వా ।
య॒జ్ఞాయా॑పి దధా॒మ్యహం॑ । అ॒ద్భిర॑రీ॒క్తేన॒ పాత్రే॑ణ । యాః పూ॒తాః ప॑రిశే॒రతే॑ ।
అ॒యం ప॒యః సోమం॑ కృ॒త్వా । స్వాం॑ యోని॒మపి॑-గచ్ఛతు ॥ 40 ॥

T.B.3.7.4.18

ప॒ర్ణవ॒ల్కః ప॒విత్రం॑ । సౌ॒మ్యః సోమ॑ద్ధి ని॒ర్మితః॑ ।
ఇ॒మా ప॒ర్ణం చ॑ ద॒ర్భం చ॑ । దే॒వానా॑గ్ం హ॒వ్యశో॑ధనా । ప్రా॒తర్వే॒షాయ॑ గోపాయ ।
వి॒ష్ణో హ॒వ్యగ్ం॑ హి రక్ష॑సి । ఉ॒భావ॒గ్ని ఉ॑పస్తృ॒ణతే॑ ।
దే॒వతా॑ ఉపవసన్తు మే । అ॒హం గ్రా॒మ్యాను॑ప వసామి ।
మ॒హ్యం గోప॑తయే ప॒శూన్ ॥ 41 ॥

T.B.3.7.5.1

దే॒వా దే॒వేషు॑ పరా॒క్రమ॑ధ్వం । ప్రథ॑మా ద్వి॒తీయే॑షు । ద్వి॒తీయా-స్తృ॒తీయే॑షు ।
త్రి॒రేకా॑దశా ఇ॒హ మా॒వత॑ । ఇ॒దగ్ం శ॑కే॒యం య॒దిదం॑ క॒రోమి॑ ।
ఆ॒త్మా క॑రోత్వాత్మనే॑ । ఇ॒దం క॑రిష్యే భే॒షజం॑ । ఇ॒దం మే॑ విశ్వ భే॒షజా॑ ।
అ॒శ్వినా॑ ప్రా॒వతం॑ యు॒వం । ఇ॒దమ॒హగ్ం సే॑నా॒యా అ॒భీత్వ॑ర్వై ॥ 42 ॥

T.B.3.7.5.2

ము॒ఖమ॑పోహామి । సూ॒ర్య జ్యోతి॑ ర్విభా॒హి । మ॒హత॑ ఇ॒న్ద్రియా॑య ।
ఆ॒ప్యాయ॑తాం ఘృ॒తయో॑నిః । అ॒గ్నిర్ హ॒వ్యా-ఽను॑మన్యతాం ।
ఖ॒మజ్ఞ్వి త్వ॑చ॒మజ్ఞ్వి । సు॒రూపం॑ త్వా వసు॒విదం॑ । ప॒శూనాం॑ తే॒జసా॑ । అ॒గ్నయే॑
జు॒ష్టమ॒భి-ఘో॑రయామి ।
స్యో॒నం తే॑ సద॑నం కరోమి ॥ 43 ॥

T.B.3.7.5.3

ఘృతస్య ధారయా సుశేవం కల్పయామి । తస్మిన్-ధీదామృతే ప్రతితిష్ఠ ।
 వ్రీహీణాం మేధ సుమనస్యమానః । ఆర్ద్రః ప్రథస్నూర్ భువనస్య గోపాః ।
 శృత ఉఘ్నతి జనితా మతీనాం । యస్త ఆత్మా పశుషు ప్రవిష్టః ।
 దేవానాం విష్ణామను యో పితస్థే । ఆత్మన్వాన్ ధోమ ఘృతవాన్.
 హి భూత్వా । దేవాన్ గచ్ఛ సువర్విన్ద యజమానాయ మహ్యం ।
 ఇరా భూతిః పృథివ్యై రసో మోక్త్రమీత్ ॥ 44 ॥

T.B.3.7.5.4

దేవాః పితరః పితరో దేవాః । యోఽహమస్మి స సన్. యజే ।
 యస్యాస్మి న తమన్తరేమి । స్వం మ ఇష్టగ్ స్వం దత్తం ।
 స్వం పూర్తగ్ స్వగ్ శ్రాన్తం । స్వగ్ం హుతం । తస్య మేఽగ్ని-రుపద్రష్టా । వాయురుపశ్రోతా
 । ఆదిత్యో-ఽనుఖ్యాతా । ద్యౌః పితా ॥ 45 ॥

T.B.3.7.5.5

పృథివీ మాతా । ప్రజాపతిర్ బన్ధుః । య ఏవాస్మి స సన్. యజే ।
 మా భేర్మా సంవిక్లా మా త్వా హిగ్ంసిషం । మా తే తేజో-ఽపక్రమీత్ ।
 భరతముద్ధరే మనుషిశ్చ । అవదానాని తే ప్రత్యవదాస్యామి ।
 నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః । యదవదానాని తేఽవద్యన్ ।
 విరో-మాకార్ష-మాత్మనః ॥ 46 ॥

T.B.3.7.5.6

ఆజ్యేన ప్రత్యనజ్యేనత్ । తత్త ఆప్యాయతాం పునః ।
 అజ్యాయో యవమాత్రాత్ । ఆవ్యాధాత్ కృత్యతామిదం ।
 మాఽరూరుపామ యజ్ఞస్య । శుద్ధగ్ స్విష్టమిదగ్ం హవిః ।
 మనునా దృష్టాం ఘృతపదీం । మిత్రావరుణ-సమీరితాం ।

దక్షిణా-ర్థాదసభింధన్న్ । అవద్యా-మ్యేకతో ముఖాం ॥ 47 ॥

T.B.3.7.5.7

ఇడే భాగం జుషస్వ నః । జిన్వ గా జిన్వార్వతః ।
తస్యాస్తే భక్షివాణః స్యామ । సర్వాత్మానః సర్వగణాః ।
బ్రథ్న పిన్వస్వ । దదతో మే మా జాయ । కుర్వతో మే మోపదసత్ ।
దిశాం క్లుప్తిరసి । దిశో మే కల్పంతాం । కల్పంతాం మే దిశః ॥ 48 ॥

T.B.3.7.5.8

దైవీశ్చ మానుషీశ్చ । అహోరాత్రే మే కల్పేతాం । అర్థమాసా మే కల్పంతాం ।
మాసా మే కల్పంతాం । ఋతవో మే కల్పంతాం । సంవత్సరో మే కల్పతాం ।
క్లుప్తిరసి కల్పతాం మే । ఆశానాం త్వాఽఽశాపాలేభ్యః ।
చతుర్భ్యో అమృతేభ్యః । ఇదం భూతస్యా-ధ్యక్షేభ్యః ॥ 49 ॥

T.B.3.7.5.9

విధేమ హవిషా వయం । భజతాం భాగీ భాగం । మాఽభాగో-ఽభక్త ।
నిరభాగం భజామః । అపస్పిన్వ । ఓషధీర్జిన్వ । ద్విపాత్పాహి ।
చతుష్పాదవ । దివో వృష్టిమేరయ । బ్రాహ్మణానా-మిదగ్ం హవిః ॥ 50 ॥

T.B.3.7.5.10

సోమ్యానాగ్ం సోమప్తిథినాం । నిర్భక్తో బ్రాహ్మణః । నేహా-బ్రాహ్మణస్యాస్తి ।
సమక్ష్యాం బర్హిర్హవిషా ఘృతేన । సమాదిత్యై ర్వసుభిః సం మరుద్భిః ।
సమిన్ద్రేణ విశ్వేభిర్ దేవేభిరక్ష్యాం । దివ్యం నభో గచ్ఛతు యథ్ స్వాహా ।
ఇన్ద్రాణీ వా విధవా భూయాసం । అదితిరివ సుపుత్రా ।
అస్థూరి త్వా గార్హపత్య ॥ 51 ॥

ఉపనిషదే సుప్రజాస్త్వాయ । సం పత్ని పత్యా సుకృతేన గచ్ఛతాం ।
 యజ్ఞస్య యుక్తౌ ధుర్యావభూతాం । సజాన్తానౌ విజహతా-మరాతీః ।
 దివి జ్యోతిరజ-రమారభేతాం । దశ తే తనువో యజ్ఞ యజ్ఞయాః ।
 తాః ప్రీణాతు యజమానో ఘృతేన । నారిష్ఠయోః ప్రశిషమీడమానః ।
 దేవానాం దైవ్యేఽపి యజమానో-ఽమృతో-ఽభూత్ ।
 యం వాం దేవా అకల్పయన్ ॥ 52 ॥

ఊర్జో భాగ్గం శతక్రతూ । ఏతద్వాం తేన ప్రీణాని ।
 తేన తృప్యతమగ్ం-హహౌ । అహం దేవానాగ్ం సుకృతామస్మి లోకే ।
 మమేదమిష్టం న మిధు ర్భవతి । అహం నారిష్ఠా-వసుయజామి విద్వాన్ ।
 యదాభ్యా-మిన్దో అదధా-దాభగధేయం । అదార-సృద్భవత దేవ సోమ ।
 అస్మిన్. యజ్ఞే మరుతో మృడతా నః ।
 మా నో విదదభి భామో అశస్తిః ॥ 53 ॥

మా నో విదద్వృజనా ద్వేష్యా యా । ఋషభం వాజినం వయం ।
 పూర్ణమాసం యజామహే । స నో దోహతాగ్ం సువీర్యం ।
 రాయస్పోషగ్ం సహస్రిణం । ప్రాణాయ సురాధనే । పూర్ణమాసాయ స్వాహా ।
 అమావాస్యా సుభగా సుశేవా । ధేనురివ భూయ ఆప్యాయమానా ।
 సా నో దోహతాగ్ం సువీర్యం । రాయస్పోషగ్ం సహస్రిణం ।
 అపానాయ సురాధనే । అమావాస్యాయై స్వాహా ।
 అభిస్తృణీహి పరిధేహి వేదిం । జామిం మా హిగ్ంసీ రముయా శయానా ।
 హోతృషదనా హరితాః సువర్ణాః । నిష్కా ఇమే యజమానస్య బ్రధ్నే ॥ 54 ॥

T.B.3.7.6.1

పరిస్త్తుణీత పరిధత్తాగ్నిం । పరిహితో-ఽగ్ని ర్యజమానం భునక్తు ।
అపాగ్ం రస ఓషధీనాగ్ం సువర్ణః ।
నిష్కా ఇమే యజమానస్య సన్తు కామదుఘాః ।
అముత్రాముష్మిన్ లోకే । భూపతే భువనపతే । మహతో భూతస్య పతే ।
బ్రహ్మణం త్వా వృణీమహే । అహం భూపతిరహం భువనపతిః ।
అహం మహతో భూతస్య పతిః ॥ 55 ॥

T.B.3.7.6.2

దేవేన సవిత్రా ప్రసూత ఆర్త్విజ్యం కరిష్యామి ।
దేవ సవితరేతం త్వా వృణతే । బృహస్పతిం దైవ్యం బ్రహ్మణం ।
తదహం మనసే ప్రబ్రవీమి । మనో గాయత్రియై । గాయత్రీ త్రిష్టుభే ।
త్రిష్టుభే జగత్యై । జగత్యనుష్టుభే । అనుష్టుక్ పక్ష్యైః ।
పక్ష్యైః ప్రజాపతయే ॥ 56 ॥

T.B.3.7.6.3

ప్రజాపతి ర్విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః । విశ్వే దేవా బృహస్పతయే ।
బృహస్పతి ర్బ్రహ్మణే । బ్రహ్మ భూర్భువస్సువః ।
బృహస్పతి ర్దేవానాం బ్రహ్మ । అహం మనుష్యాణాం ।
బృహస్పతే యజ్ఞం గోపాయ । ఇదం తస్మై హర్మ్యం కరోమి ।
యో వో దేవాశ్చరతి బ్రహ్మచర్యం ।
మేధావీ దిక్షు మనసా తపస్వి ॥ 57 ॥

T.B.3.7.6.4

అన్తర్దూతశ్చరతి మానుషీషు । చతుః శిఖణ్ణా యువతిః సుపేశాః ।

ఘృతప్రతికా భువనస్య మధ్యే । మర్మజ్యమానా మహతే సౌభగాయ ।
 మహ్యం ధుక్ష్య యజమానాయ కామాన్ । భూమి ర్భూత్వా మహిమానం పుపోష ।
 తతో దేవీ వర్ధయతే పయాగ్ంసి । యజ్ఞయా యజ్ఞం విచయన్తి శంచ ।
 ఓషధీరాప ఇహ శక్వరీశ్చ । యో మా హృదా మనసా యశ్చ వాచా ॥ 58 ॥

T.B.3.7.6.5

యో బ్రహ్మణా కర్మణా దేవస్థి దేవాః । యః శ్రుతేన హృదయేనేష్టతా చ ।
 తస్యేన్ద్ర వజ్రేణ శిరశ్చినద్మి । ఊర్ణామృదు ప్రథమానగ్ స్యోనం ।
 దేవేభ్యో జష్టగ్ం సదనాయ బర్హిః । సువర్గే లోకే యజమానగ్ం హి ధేహి ।
 మాం నాకస్య ప్రప్తే పరమే వ్యోమన్న । చతుః శిఖణ్ణా యువతిః సుపేశాః ।
 ఘృతప్రతికా వయునాని వస్తే । సా స్తీర్యమాణా మహతే సౌభగాయ ॥ 59 ॥

T.B.3.7.6.6

సా మే ధుక్ష్య యజమానాయ కామాన్ । శివా చ మే శగ్మా చైధి ।
 స్యోనా చ మే సుషదా చైధి । ఊర్జస్వతి చ మే పయస్వతి చైధి ।
 ఇషమూర్జం మే పిన్వస్వ । బ్రహ్మతేజో మే పిన్వస్వ ।
 క్షత్రమోజో మే పిన్వస్వ । విశం పుష్టిం మే పిన్వస్వ ।
 ఆయురన్నాద్యం మే పిన్వస్వ । ప్రజాం పశూన్ మే పిన్వస్వ ॥ 60 ॥

T.B.3.7.6.7

అస్మిన్ యజ్ఞ ఉప భూయ ఇన్ను మే । అవిక్షోభాయ పరిధీన్దధామి ।
 ధర్తా ధరుణో ధరీయాన్ । అగ్ని ర్దేవషాగ్ంసి నిరితో సుదాతై ।
 విచ్ఛినద్మి విధృతీభ్యాగ్ం సపత్నాన్ ।
 జాతాన్ భ్రాతృవ్యాన్. యే చ జనిష్యమాణాః ।
 విశో యన్త్రాభ్యాం విధమామ్యేనాన్ । అహగ్న్వనా-ముత్తమోఽసాని దేవాః ।

విశో యస్తే నుదమానే అరాతిం । విశ్వం పాప్మానమమతిం దుర్మరాయుం ॥ 61 ॥

T.B.3.7.6.8

సీదస్తీ దేవీ సుకృతస్య లోకే । ధృతీ స్థో విధృతీ స్వధృతీ ।
ప్రాణాన్మయ ధారయతం । ప్రజాం మయ ధారయతం । పశూన్మయ ధారయతం ।
అయం ప్రస్తర ఉభయస్య ధర్తా । ధర్తా ప్రయాజానా-ముతానూయాజానాం ।
స దాధార సమిధో విశ్వరూపాః । తస్మిన్ స్త్రుచో అధ్యా-సాదయామి ।
ఆరోహ పథో జుహు దేవయానాన్ ॥ 62 ॥

T.B.3.7.6.9

యత్రోయః ప్రథమజా యే పురాణాః । హిరణ్య-పక్షాఽజిరా సంభృతాఙ్గా ।
వహాసి మా సుకృతాం యత్ర లోకాః । అవాహం బాధ ఉపభృతా సపత్నాన్ ।
జాతాన్ భ్రాతృవ్యాన్. యే చ జనిష్యమాణాః । దోహై యజ్ఞగ్ం
సుదుఘామివ ధేనుం । అహముత్తరో భూయాసం । అధరే మధ్సపత్నాః ।
యో మా వాచా మనసా దుర్మరాయుః । హృదా-ఽరాతీయా-దభిదాస-దగ్నే ॥ 63 ॥

T.B.3.7.6.10

ఇదమస్య చిత్తమధరం ధ్రువాయాః । అహముత్తరో భూయాసం ।
అధరే మధ్సపత్నాః । ఋషభోఽసి శాక్వరః । ఘృతాచీనాగ్ం సూనుః ।
ప్రియేణ నామ్నా ప్రియే సదసి సీద । స్యోనో మే సీద సుషదః
పృథివ్యాం । ప్రథయి ప్రజయా పశుభిః సువర్గే లోకే ।
దివి సీద పృథివ్యా-మన్తరీక్షే ।
అహముత్తరో భూయాసం ॥ 64 ॥

T.B.3.7.6.11

అధరే మధ్సపత్నాః । ఇయగ్ స్థాలీ ఘృతస్య పూర్ణా ।

అచ్ఛిన్నపయాః శతధార ఉధ్నః । మారుతేన శర్మణా దైవ్యేన ।
యజ్ఞోఽసి సర్వతః శ్రితః । సర్వతో మాం భూతం భవిష్య-చ్ఛ్చయతాం ।
శతం మే సన్త్యాశిషః । సహస్రం మే సన్తు సూన్యతాః ।
ఇరావతీః పశుమతీః । ప్రజాపతిరసి సర్వతః శ్రితః ॥ 65 ॥

T.B.3.7.6.12

సర్వతో మాం భూతం భవిష్య-చ్ఛ్చయతాం । శతం మే సన్త్యాశిషః ।
సహస్రం మే సన్తు సూన్యతాః । ఇరావతీః పశుమతీః ।
ఇదమిన్ద్రియ-మమృతం వీర్యం । అనేనేన్ద్రాయ ప్రశవోఽచికిథ్స్నం ।
తేన దేవా అవతోప మాం । ఇహేషమూర్జం యశః సహ ఓజః సనేయం ।
శృతం మయి శ్రయతాం । యత్ పృథివీ-మచరత్తత్-ప్రవిష్టం ॥ 66 ॥

T.B.3.7.6.13

యేనాసిఞ్చాద్ బలమిన్ద్రే ప్రజాపతిః । ఇదం తచ్ఛుక్రం మధు వాజినీవత్ ।
యేనో-పరిష్టాదధినోన్-మహేన్ద్రం । దధి మాం ధినోతు ।
అయం వేదః పృథివీ-మన్వవిన్దత్ । గుహో సతిం గహనే గహ్వరేషు ।
స వీన్దతు యజమానాయ లోకం । అచ్ఛిద్రం యజ్ఞం భూరికర్మా కరోతు ।
అయం యజ్ఞః సమసదద్ధ-విష్మాన్ ।
ఋచా సామ్నా యజుషా దేవతాభిః ॥ 67 ॥

T.B.3.7.6.14

తేన లోకాన్ సూర్యవతో జయేమ । ఇన్ద్రస్య సఖ్య-మమృతత్వ-మశ్యాం ।
యో నః కసియ ఇహ క్రామయాతై । అస్మిన్. యజ్ఞే యజమానాయ మహ్యాం ।
అప తమిన్ద్రాగ్ని భువనాన్నదేతాం । అహం ప్రజాం వీరవతీం విదేయ ।

అగ్నే॑ వా॒జ॒జిత్ । వా॒జం॑ త్వా స॒రి॒ష్య॑న్తం ।
వా॒జం॑ జే॒ష్య॑న్తం । వా॒జిన॑ం వా॒జ॒జిత॑ం ॥ 68 ॥

T.B.3.7.6.15

వా॒జ॒జిత్యా॑యై సం॒మార్జ్ఞి॑ । అ॒గ్ని॑మ॒న్నా-ద॒మ॒న్నా॑ద్యాయ ।
ఉప॑హూ॒తో ద్యోః పితా॑ । ఉప॑ మాం ద్యోః పితా॑ హ్వయతాం ।
అ॒గ్ని-రాగ్ని॑ద్ధాత్ । ఆయు॑షే వర్చ॑సే । జీ॒వా॒త్వై పు॑ణ్యాయ ।
ఉప॑హూ॒తా పృథి॑వీ మా॒తా । ఉప॑ మాం మా॒తా పృథి॑వీ హ్వయతాం ।
అ॒గ్ని-రాగ్ని॑ద్ధాత్ ॥ 69 ॥

T.B.3.7.6.16

ఆయు॑షే వర్చ॑సే । జీ॒వా॒త్వై పు॑ణ్యాయ । మ॒నో జ్యోతి॑ ర్జుష॒తామా॑జ్యం ।
విచ్ఛి॑న్నం య॒జ్ఞగ్ం స॒మి॒మం ద॑ధాతు । బృ॒హ॒స్పతి॑-స్త॒నుతా॑మి॒మం నః॑ ।
విశ్వే॑ దే॒వా ఇ॒హ మా॑దయన్తాం । యం తే॑ అ॒గ్న ఆ॒వృ॒శ్చామి॑ ।
అ॒హం వా॑ ఊపి॒తశ్చ॑రన్ । ప్ర॒జాం చ॒ తస్య॑ మూ॒లం చ॑ ।
నీ॒చైర్దే॑వా నివృ॒శ్చత॑ ॥ 70 ॥

T.B.3.7.6.17

అగ్నే॑ యో నో॒భిదా॑సతి । స॒మానో॑ యశ్చ నిష్ట్యః॑ ।
ఇ॒ధ్మస్యే॑వ ప్ర॒క్షాయ॑తః । మా తస్యో॑చ్ఛేషి కిం॒చన॑ ।
యో మాం ద్వేష్టి॑ జాతవేదః । యం చా॒హం ద్వేష్టి॑ యశ్చ మాం ।
స॒ర్వాగ్గ్స్తా॑నగ్నే సం॒ద॑హ । యా॒గ్గ్శాచ॑హం ద్వేష్టి॑ యే చ॒ మాం ।
అగ్నే॑ వా॒జ॒జిత్ । వా॒జం॑ త్వా స॒స్ర॒వాగ్ంసం॑ ॥ 71 ॥

T.B.3.7.6.18

వా॒జం॑ జి॒గి॒వాగ్ంసం॑ । వా॒జిన॑ం వా॒జ॒జిత॑ం । వా॒జ॒జిత్యా॑యై సం॒మార్జ్ఞి॑ ।

అగ్ని-మన్నాద-మన్నాద్యాయ । వేదిర్ బర్హిః శృతగ్ం హవిః ।
 ఇధ్మః పరిధయః స్రుచః । ఆజ్యం యజ్ఞ ఋచో యజః ।
 యాజ్యోశ్చ వషట్కారాః । సం మే సంసతయో నమంతాం ।
 ఇధ్మసం-నహనే హుతే ॥ 72 ॥

T.B.3.7.6.19

దివః భీలోఽవతతః । పృథివ్యా అధ్యుత్థితః ।
 తేనా సహస్రకాణ్ఠేన ।
 ద్విషంతగ్ం శోచయామసి । ద్విషన్మే బహు శోచతు ।
 ఓషధే మో అహగ్ం శుచం । యజ్ఞ నమస్తే యజ్ఞ ।
 నమో నమశ్చ తే యజ్ఞ । శివేన మే సంతిష్ఠస్వ ।
 స్యోనేన మే సంతిష్ఠస్వ ॥ 73 ॥

T.B.3.7.6.20

సుభూతేన మే సంతిష్ఠస్వ । బ్రహ్మవర్చనేన మే సంతిష్ఠస్వ ।
 యజ్ఞస్యర్థిమను సంతిష్ఠస్వ । ఉప తే యజ్ఞ నమః ।
 ఉప తే నమః । ఉప తే నమః । త్రిషులీ క్రియమాణానాం ।
 యో న్యజ్ఞో అవశిష్యతే । రక్షసాం భాగధేయం ।
 ఆపస్తత్ ప్రవహతాదితః ॥ 74 ॥

T.B.3.7.6.21

ఉలూఖలే ముసలే యచ్చ శూర్పే । ఆశిశ్లేష దృషది యత్కపాలే ।
 అవప్రపో విప్రషః సంయజామి । విశ్వే దేవా హవిరిదం జషంతాం ।
 యజ్ఞే యా విప్రషః సన్తి బహ్విః ।
 అగ్నౌ తాః సర్వాః స్విష్టాః సుహుతా జహోమి । ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః ।

స॒ప॒త్నా॑నే॒ ఆ॒నీ॒న॒శః॑ । దీ॒వై॒నాన్॑. వి॒ద్యు॒తా॑ జ॒హి॑ ।
ని॒మ్రో॒చ॒న్న॒ధ॒రాన్ కృ॑ధి ॥ 75 ॥

T.B.3.7.6.22

ఉ॒ద్య॑న్న॒ద్య వి॑ నో॒ భ॒జ । పి॒తా పు॒త్రే॒భ్యో యథా॑ । దీ॒ర్ఘా॒యు॒త్వస్య॑ హే॒శిషే॑ ।
తస్య॑ నో దే॒హి సూ॒ర్య । ఉ॒ద్య॑న్న॒ద్య మి॒త్రమ॑హః । ఆ॒రో॒హా॒న్ను॒త్త॒రాం ది॒వం ।
హృ॒ద్రో॒గం మమ॑ సూ॒ర్య । హ॒రి॒మా॑ణం చ నాశ॒య । శు॒కే॒షు మే హ॒రి॒మా॑ణం ।
రో॒ప॒ణాకా॑సు దధ్మ॒సి ॥ 76 ॥

T.B.3.7.6.23

అథో॑ హ॒రి॒ద్రవే॑షు మే । హ॒రి॒మా॑ణం నిద॒ధ్మసి॑ । ఉద॑గాద॒య-మా॒ది॒త్యః॑ ।
వి॒శ్వే॒న స॑హసా స॒హ । ద్వి॒ష॒న్తం మమ॑ ర॒న్ధయ॑న్ । మో అ॒హం ద్వి॒ష॒తో ర॑ధం । యో
నః శ॒పాద॑శప॒తః । యశ్చ॑ నః శప॒తః శపా॑త్ ।
ఉ॒షాశ్చ॑ తస్మై ని॒ము॒క్చ । స॒ర్వం పా॒పగ్ం స॒మూ॒హతాం ॥ 77 ॥

T.B.3.7.6.24

యో నః॑ స॒పత్నో॑ యో ర॒ణః । మ॒ర్తోఽ॒భిదా॑సతి దే॒వాః । ఇ॒ధ్మస్యే॑వ ప్ర॒క్షా॒యతః॑ । మా
తస్యో॑చ్ఛే॒షి కి॒ఞ్చన॑ । అవ॑స్పృష్టః ప॒రాప॑త । శ॒రో బ్ర॑హ్మ॒సగ్ం శి॒తః । గ॒చ్ఛామి॒త్రాన్
ప్రవి॑శ । మై॒షాం కంచ॑నోచ్ఛి॒షః ॥ 78 ॥

T.B.3.7.7.1

సక్షే॑దం ప॒శ్య । విధ॑ర్త॒రిదం॑ ప॒శ్య । నాకే॑దం ప॒శ్య । ర॒మ॒తిః ప॒నిష్ఠా॑ ।
ఋ॒తం వర్షి॑ష్టం । అ॒మృ॒తా యా॒న్యాహుః॑ । సూ॒ర్యో వర్షి॑ష్ఠో అ॒క్షభి॒ర్విభా॑తి ।
అన్ ద్యా॑వాపృథి॒వీ దే॒వపు॑త్రే । దీ॒క్షాఽసి॒ తప॑సో॒ యోనిః॑ ।
తపో॑ఽసి బ్ర॒హ్మణో॑ యోనిః ॥ 79 ॥

T.B.3.7.7.2

బ్రహ్మో॑సి క్ష॒త్రస్య॑ యో॒నిః । క్ష॒త్రమ॑స్సృ॒తస్య॑ యో॒నిః ।
 ఋ॒తమ॑సి భూ॒రార॑భే । శ్ర॒ద్ధాం మ॑న॒సా । దీ॒క్షాం త॑ప॒సా ।
 వి॒శ్వస్య॑ భువ॑న॒స్యాధి॑ ప॒త్నిం । స॒ర్వే కా॒మా య॑జమా॒నస్య॑ స॒న్తు ।
 వా॒తం ప్రా॒ణం మ॑న॒సా ౨॒న్వార॑భామహే । ప్ర॒జాప॑తిం యో భువ॑నస్య గో॒పాః ।
 స నో॑ మృ॒త్యోస్త్రా॑యతాం పా॒త్యగ్ంహ॑సః ॥ 80 ॥

T.B.3.7.7.3

జ్యోగ్ని॑వా జ॒రామ॑శీమహి । ఇ॒న్ద్ర శా॑క్వర గా॒యత్రీం ప్ర॑పద్యే ।
 తాం తే॑ యున॒జ్మి । ఇ॒న్ద్ర శా॑క్వర త్రి॒ష్టభం॑ ప్రపద్యే । తాం తే॑ యున॒జ్మి ।
 ఇ॒న్ద్ర శా॑క్వర జగ॑తీం ప్రపద్యే । తాం తే॑ యున॒జ్మి ।
 ఇ॒న్ద్ర శా॑క్వరాను॒ష్టభం॑ ప్రపద్యే ।
 తాం తే॑ యున॒జ్మి ।
 ఇ॒న్ద్ర శా॑క్వర ప॒క్షిం ప్ర॑పద్యే ॥ 81 ॥

T.B.3.7.7.4

తాం తే॑ యున॒జ్మి । ఆ॒హం దీ॒క్షామ॑రుహ-మృ॒తస్య॑ ప॒త్నిం ।
 గా॒యత్రే॑ణ ఛ॒న్దసా॑ బ్రహ్మ॒ణా చ । ఋ॒తగ్ం స॒త్యే ౨॒ధాయి ।
 స॒త్యమృ॑తే ౨॒ధాయి । ఋ॒తం చ॑ మే స॒త్యం చా॑భూతాం ।
 జ్యోతి॑రభూ॒వగ్ం సు॑వ॒రగ॑మం । సు॒వర్గం॑ లో॒కం నా॑కస్య పృ॒ష్ఠం ।
 బ్ర॒ధ్నస్య॑ వి॒ష్టప॑మగమం । పృ॒థివీ॑ దీ॒క్షా ॥ 82 ॥

T.B.3.7.7.5

తయా॑ ౨గ్ని ర్దీ॒క్షయా॑ దీ॒క్షితః॑ । యయా॑ ౨గ్ని ర్దీ॒క్షయా॑ దీ॒క్షితః॑ ।
 తయా॑ త్వా దీ॒క్షయా॑ దీ॒క్షయా॑మి । అ॒న్తరి॑క్షం దీ॒క్షా ।
 తయా॑ వాయు ర్దీ॒క్షయా॑ దీ॒క్షితః॑ । యయా॑ వాయు ర్దీ॒క్షయా॑ దీ॒క్షితః॑ ।

తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । ద్యౌర్దీక్షా ।

తయాఽఽదిత్యో దీక్షయా దీక్షితః । యయాఽఽదిత్యో దీక్షయా దీక్షితః ॥ 83 ॥

T.B.3.7.7.6

తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । దిశో దీక్షా ।

తయా చంద్రమా దీక్షయా దీక్షితః ।

యయా చంద్రమా దీక్షయా దీక్షితః । తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి ।

ఆపో దీక్షా । తయా వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షితః ।

యయా వరుణో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి ।

ఓషధయో దీక్షా ॥ 84 ॥

T.B.3.7.7.7

తయా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । యయా సోమో రాజా దీక్షయా దీక్షితః । తయా
త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । వాగ్ దీక్షా ।

తయా ప్రాణో దీక్షయా దీక్షితః । యయా ప్రాణో దీక్షయా దీక్షితః ।

తయా త్వా దీక్షయా దీక్షయామి । పృథివీ త్వా దీక్షమాణమను దీక్షతాం ।

అన్తరిక్షం త్వా దీక్షమాణమను దీక్షతాం ।

ద్యౌస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షతాం ॥ 85 ॥

T.B.3.7.7.8

దిశస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం ।

ఆపస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం ।

ఓషధయస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం ।

వాక్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షతాం ।

ఋచస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం ।

సామాని త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం ।

యజుగ్ంషి త్వా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం ।

అహశ్చ రాత్రిశ్చ । కృషిశ్చ వృష్టిశ్చ । త్విషిశ్చ-పచితిశ్చ ॥ 86 ॥

T.B.3.7.7.9

ఆపశ్చౌషధయశ్చ । ఊర్కౌ సూనృతా చ ।

తాస్త్యా దీక్షమాణమను దీక్షంతాం । స్వే దక్షే దక్షపితేహ సీద । దేవానాగ్ం సుమ్నో

మహాతే రణాయ । స్వాసస్థ-స్తనువా సంవిశస్వ ।

పితేవైధి సూనవ ఆసుశేవః । శివో మా శివమావిశ ।

సత్యం మ ఆత్మా । శ్రద్ధా మే ఽక్షీతిః ॥ 87 ॥

T.B.3.7.7.10

తపో మే ప్రతిష్ఠా । సవితృ-ప్రసూతా మా దిశో దీక్షయన్తు । సత్యమస్మి ।

అహం త్వదస్మి మదస్తి త్వమేతత్ । మమాస్తి యోనిస్తవ యోనిరస్మి ।

మమైవ సన్వహ హవ్యాన్యగ్నో । పుత్రః పిత్రే లోకకృ-జ్ఞాతవేదః ।

ఆజుహ్వనః సుప్రతీకః పురస్తాత్ । అగ్నో స్వాం యోనిమాసీద సాధ్యా ।

అస్మిన్ సధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ ॥ 88 ॥

T.B.3.7.7.11

విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత । ఏకమిషే విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు ।

దేవే ఊర్జే విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు । త్రిణీ వ్రతాయ విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు ।

చత్వారి మాయో భవాయ విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు ।

పశ్చ పశుభ్యో విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు ।

షత్రాయస్పౌషాయ విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు ।

సప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్యా-ఽన్వేతు ।

సఖాయః సప్తపదా అభూమ | సఖ్యం తే గమేయం || 89 ||

T.B.3.7.7.12

సఖ్యాత్తే మా యోషం | సఖ్యాన్మే మా యోష్ఠాః |
సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తే పృథివీ పాదః |
సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తేఽన్తరిక్షం పాదః |
సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తే ద్యౌః పాదః |
సాఽసి సుబ్రహ్మణ్యే | తస్యాన్తే దిశః పాదః || 90 ||

T.B.3.7.7.13

పరో రజాన్తే పఞ్చమః పాదః | సా న ఇషమూర్జం ధుక్ష్య |
తేజ ఇన్ద్రియం | బ్రహ్మవర్చస-మన్నాద్యం | విమిమే త్వా పయస్వతీం |
దేవానాం ధేనుగ్ం సుదుఘా-మనప-స్ఫురన్తీం | ఇన్ద్రః సోమం పిబతు |
క్షేమో అస్తు నః | ఇమాం నరాః కృణుత వేదిమేత్య |
వసుమతీగ్ం రుద్రవతీమా-దిత్యవతీం || 91 ||

T.B.3.7.7.14

వర్షన్ద్రివః | నాభా పృథివ్యాః | యథాఽయం యజమానో న రిష్యేత్ |
దేవస్య సవితుః సవే | చతుః శిఖణ్ణా యువతిః సుపేశాః |
ఘృతప్రతీకా భువనస్య మధ్యే | తస్యాగ్ం సుపర్ణావధి యా నివిష్టా |
తయో ర్దేవానామధి భాగధేయం | అప జన్యం భయం నుద |
అప చక్రాణి వర్తయ | గృహగ్ం సోమస్య గచ్ఛతం |
న వా ఉవతస్మియసే న రిష్యసి | దేవాగ్ం ఇదేషి పథిభిః సుగేభిః |
యత్ర యన్తి సుకృతో నాపి దుష్కృతః |
తత్ర త్వా దేవః సవితా దధాతు || 92 ||

T.B.3.7.8.1

యదస్య పారే రజసః । శుక్రం జ్యోతి-రజాయత ।
తన్నః పర్షదతి ద్విషః । అగ్నే వైశ్వానర స్వాహా ।
యస్మాద్భిషా-ఽవాశిషాః । తతో నో అభయం కృధి ।
ప్రజాభ్యః సర్వాభ్యో మృడ । నమో రుద్రాయ మీథుషే ।
యస్మాద్భిషా న్యషదః । తతో నో అభయం కృధి ॥ 93 ॥

T.B.3.7.8.2

ప్రజాభ్యః సర్వాభ్యో మృడ । నమో రుద్రాయ మీథుషే ।
ఉదుస్ర తిష్ఠ ప్రతితిష్ఠ మా రిషః । మేమం యజ్ఞం యజమానం చ రీరిషః ।
సువర్గే లోకే యజమానగ్ం హి ధేహి । శం న ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే ।
యస్మాద్భిషా-ఽవేపిషాః పలాయషాః సమజ్ఞాస్థాః ।
తతో నో అభయం కృధి । ప్రజాభ్యః సర్వాభ్యో మృడ ।
నమో రుద్రాయ మీథుషే ॥ 94 ॥

T.B.3.7.8.3

య ఇదమకః । తస్మై నమః । తస్మై స్వాహా । న వా ఉ వేతస్మ్రీయసే ।
ఆశానాం త్వా విశ్వా ఆశాః । యజ్ఞస్య హి స్థ ఋత్వియౌ ।
ఇన్ద్రాగ్నీ చేతనస్య చ । హుతాహుతస్య తృప్యతం ।
అహుతస్య హుతస్య చ । హుతస్య చాహుతస్య చ । అహుతస్య హుతస్య చ ।
ఇన్ద్రాగ్నీ అస్య సోమస్య । వీతం పిబతం జుషేథాం ।
మా యజమానం తమో విదత్ । మర్త్విజో మో ఇమాః ప్రజాః ।
మా యః సోమమిమం పిబాత్ । సగ్ంస్పష్టముభయం కృతం ॥ 95 ॥

T.B.3.7.9.1

అనాగసస్తావ వయం । ఇన్ద్రేణ ప్రేషితా ఉప । వాయుష్టే అస్త్యగ్ం శభూః ।
 మిత్రస్తే అస్త్యగ్ం శభూః । వరుణస్తే అస్త్యగ్ం శభూః ।
 అపాం క్షయా ఋతస్య గర్భాః । భువనస్య గోపాః శ్యేనా అతిథయః ।
 పర్వతానాం కకుభః ప్రయతో నపాతారః । వగ్నునేన్ద్రగ్ం హ్వయత ।
 ఘోషేణామీ-వాగ్గ్వాతయత ॥ 96 ॥

T.B.3.7.9.2

యుక్తాః స్థ వహత । దేవా గ్రావాణ ఇన్ద్రురిన్ద్ర ఇత్యవాదిషుః ।
 ఏన్ద్రమ-చుచ్యవుః పరమస్యాః పరావతః । ఆఽస్మాథ్ సధస్థాత్ ।
 ఓరోరన్తరిక్షాత్ । ఆ సుభూతమసుషవుః । బ్రహ్మవర్చసం మ ఆఽసుషవుః ।
 సమరే రక్షాగ్ం స్యవధిషుః । అపహతం బ్రహ్మజ్యస్య ।
 వాక్చ త్వా మనశ్చ శ్రీణీతాం ॥ 97 ॥

T.B.3.7.9.3

ప్రాణశ్చ త్వాఽప్రానశ్చ శ్రీణీతాం । చక్షుశ్చ త్వా శ్రోత్రం చ శ్రీణీతాం ।
 దక్షశ్చ త్వా బలం చ శ్రీణీతాం । ఓజశ్చ త్వా సహశ్చ శ్రీణీతాం ।
 ఆయుశ్చ త్వా జరా చ శ్రీణీతాం । ఆత్మా చ త్వా తనూశ్చ శ్రీణీతాం ।
 శృతోఽసి శృతం కృతః । శృతాయ త్వా శృతేభ్యస్తావ ।
 యమిన్ద్రమాహు ర్వరుణం యమాహుః । యం మిత్రమాహుర్ యము సత్యమాహుః
 ॥ 98 ॥

T.B.3.7.9.4

యో దేవానాం దేవతమ-స్తప్రోజాః । తస్మై త్వా తేభ్యస్తావ ।
 మయి త్యదీన్ద్రయం మహత్ । మయి దక్షో మయి క్రుతుః ।
 మయి ధాయి సువీర్యం । త్రిశుగ్భ్ర్యో విభాతు మే । ఆకూత్యా మనసా సహ ।

వి॒రా॒జా జ్యోతి॑షా స॒హ । య॒జ్ఞేన॑ ప॒యసా॑ స॒హ ।

తస్య॑ దో॒హామ॑శీమహి ॥ 99 ॥

T.B.3.7.9.5

తస్య॑ సు॒మ్నమ॑శీమహి । తస్య॑ భ॒క్షమ॑శీమహి ।

వా॒గ్బుషా॑ణా సోమ॑స్య తృ॒ప్యతు॑ । మి॒త్రో జ॒నాన్పు॑ స మి॒త్ర ।

యస్మా॑న్న జా॒తః ప॒రో అ॒న్యో అ॒స్తి । య ఆ॒వి॒వేశ॑ భువ॑నాని విశ్వా॑ । ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జయా॑
సంవి॒దానః॑ ।

త్రీణి॑ జ్యోతి॒గ్ంషి స॑చ॒తే స షో॑డశి । ఏ॒ష బ్ర॒హ్మ య బు॒త్వియః॑ ।

ఇన్ద్రో॑ నామ శ్రు॒తో గ॒ణే ॥ 100 ॥

T.B.3.7.9.6

ప్ర తే॑ మ॒హే వి॒దధే॑ శగ్ం॒సిషగ్ం॒ హరీ॑ ।

య బు॒త్వియః॑ ప్ర తే॑ వ॒న్వే । వ॒నుషో॑ హ॒ర్యతం॑ మదం ।

ఇన్ద్రో॑ నామ ఘృ॒తం న యః॑ । హ॒రిభి॑శ్చార్ప॒ సేచ॑తే ।

శ్రు॒తో గ॒ణ ఆ త్వా॑ విశ॒న్తు । హ॒రివ॑ర్ప॒సం గి॑రః ।

ఇన్ద్రా॑ధి॒పతే॑-౭ధి॒పతి॑స్త్వం దే॒వానా॑మసి । అధి॒పతి॑ం మాం ।

ఆయు॑ష్మ॒న్తం వ॑ర్చ॒స్వన్తం॑ మను॒ష్యేషు॑ కురు ॥ 101 ॥

T.B.3.7.9.7

ఇన్ద్రో॑శ్చ స॒మ్రాడ్ వ॑రుణశ్చ॒ రాజా॑ । తౌ తే॑ భ॒క్షం చ॑క్రతు॒రగ్ర॑ ఏ॒తం ।

తయో॑రను॒ భక్షం॑ భ॒క్షయా॑మి । వా॒గ్బుషా॑ణా సోమ॑స్య తృ॒ప్యతు॑ ।

ప్ర॒జాప॑తి ర్విశ్వ॑క॒ర్మా । తస్య॑ మ॒నో దే॒వం య॒జ్ఞేన॑ రా॒ధ్యాసం॑ ।

అ॒ర్థే గా అ॒స్య జ॒హితః॑ । అ॒వసా॑న॒పతే॑-౭వ॒సానం॑ మే వి॒న్ద ।

నమో॑ రు॒ద్రాయ॑ వాస్తో॒ష్పతయే॑ । ఆయ॑నే వి॒ద్రవ॑ణే ॥ 102 ॥

ఉ॒ద్యా॒నే॒ య॒త్ప॒రా॒య॒ణే॑ । ఆ॒వ॒ర్త॒నే॒ వి॒వ॒ర్త॒నే॑ । యో గో॒పా॒య॒తి॒ తగ్ం॑ హు॒వే॑ ।
 యా॒స్య॒పా॒మి॒త్యా-స్య॑ప్ర॒తీ॒త్యా-స్య॑స్మి । య॒మ॒స్య॑ బ॒లి॒నా చ॒రా॒మి ।
 ఇ॒హై॒వ స॒న్తః॒ ప్ర॒తి త॒ద్యా॒తయా॑మః । జి॒వా జి॒వేభ్యో॑ ని॒హరా॑మ ఏ॒నత్ ।
 అ॒న్య॒ణా అ॒స్మిన్న॑-న్య॒ణాః ప॒రస్మి॑న్న । తృ॒తీయే॑ లోకే అ॒న్య॒ణాః స్వా॑మ ।
 యే దే॒వయా॑నా ఉ॒త పి॒తృయా॑ణాః ॥ 103 ॥

స॒ర్వాన్ ప॒థో అ॒న్య॒ణా ఆక్షి॑యేమ । ఇ॒ద॒మూ ను శ్రే॑యో-ఽ॒వసా॑న-మాగ॒న్మ ।
 శి॒వే నో ద్యా॑వా పృథి॒వీ ఉ॒భే ఇ॒మే । గో॒మ॒ద్ధన॑-వ॒దశ్వ॑వ-దూ॒ర్జస్వ॑త్ ।
 సు॒వీరా॑ వీ॒రైర॒ను సం॑చ॒రేమ॑ । అ॒ర్కః ప॒విత్ర॑గ్ం ర॒జసో॑ వి॒మానః॑ ।
 పు॒నాతి॑ దే॒వానాం॑ భు॒వనా॑ని వి॒శ్వా । ద్యా॑వా పృథి॒వీ పయ॑సా సంవి॒దానే॑ ।
 ఘృ॒తం దు॒హతే॑ అ॒మృ॒తం ప్రపీ॑నే । ప॒విత్ర॑మ॒ర్కో ర॒జసో॑ వి॒మానః॑ ।
 పు॒నాతి॑ దే॒వానాం॑ భు॒వనా॑ని వి॒శ్వా । సు॒వ ర్జ్యోతి॑ ర్యశో మ॒హత్ ।
 అ॒శీమ॑హి గా॒ధము॑త ప్ర॒తిష్ఠాం॑ ॥ 104 ॥

ఉ॒ద॒స్తాం॑స్పిథ్ స॒వితా॑ మి॒త్రో అ॒ర్య॒మా । స॒ర్వాన॑-మి॒త్రాన॑-వధీ॒ద్యుగే॑న ।
 బృ॒హ॒న్తం మా॑మ॒కర॑-ద్వీ॒రవ॑న్తం । ర॒థ॒న్తరే॑ శ్ర॒యస్వ॑ స్వా॒హా పృథి॑వ్యాం ।
 వా॒మదే॑వ్యే శ్ర॒యస్వ॑ స్వా॒హా-ఽన్త॑రిక్షే । బృ॒హ॒తి శ్ర॒యస్వ॑ స్వా॒హా ది॒వి ।
 బృ॒హ॒తా త్వోప॑స్త॒భ్నోమి॑ । ఆ త్వా దదే॒ యశ॑నే వీ॒ర్యా॑య చ ।
 అ॒స్మాస్వ॑-ఘ్న॒యా యూ॒యం ద॑ధా॒ఢేన్ద్రి॑యం ప॒యః ।
 యస్తే॑ ద్ర॒ఘ్నో యస్తే॑ ఉ॒దర్షః॑ ॥ 105 ॥

దై॒వ్యః కే॒తు ర్వి॒శ్వం భు॑వ॒న-మా॒వి॒వేశ॑ । స నః॑ వా॒హ్యారి॑ష్ట్యే స్వా॒హా ।

అను మా సర్వో యజ్ఞో-ఽయమేతు । విశ్వే దేవా మరుతః సామార్కః ।
 ఆప్రియ-శ్చన్దాగ్ంసి నివిదో యజుగ్ంషి । అస్యై పృథివ్యై యద్యజ్జయం ।
 ప్రజాపతే ర్వర్తనిమను వర్తస్వ । అను వీరైరను రాధ్యామ గోభిః ।
 అన్వశ్యైరను సర్వైరు పుష్టైః । అను ప్రజయా-ఽన్విన్ద్రియేణ ॥ 106 ॥

T.B.3.7.10.3

దేవా నో యజ్ఞ-మృజుధా నయన్తు । ప్రతి క్షత్రే ప్రతి తిష్ఠామి రాష్ట్రే ।
 ప్రత్యశ్వేషు ప్రతితిష్ఠామి గోషు । ప్రతి ప్రజాయాం ప్రతి తిష్ఠామి భవ్యే ।
 విశ్వమన్యాఽభి వావృధే । తదన్యస్యా-మధిశ్రితం ।
 దివే చ విశ్వకర్మణే । పృథివ్యై చాకరం నమః ।
 అస్కాన్ద్యోః పృథివీం । అస్కాన్పృషభో యువా గాః ॥ 107 ॥

T.B.3.7.10.4

స్కన్నేమా విశ్వా భువనా । స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజనయతు ।
 అస్కానజని ప్రాజని । ఆ స్కన్నాన్జ్ఞాయతే వృషా ।
 స్కన్నాత్ ప్రజనిషిమహి । యే దేవా యేషామిదం భాగధేయం బభూవ ।
 యేషాం ప్రయాజా ఉతానూయాజాః । ఇన్ద్రజ్యేష్ఠేభ్యో వరుణరాజభ్యః ।
 అగ్నిహోతృభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా । ఉత త్యా నో దివా మతిః ॥ 108 ॥

T.B.3.7.10.5

అదితిరూత్యా-ఽఽగమత్ । సా శన్తాచీ మయస్కరత్ । అప స్రిధః ।
 ఉత త్యా దైవ్యా భిషజా । శం నస్కరతో ఆశ్వినా ।
 యూయాతా-మస్మద్రపః । అప స్రిధః । శమగ్ని-రగ్నిభిస్కరత్ ।
 శం నస్తపతు సూర్యః । శం వాతో వాత్వరపాః ॥ 109 ॥

T.B.3.7.10.6

అప॑ స్రి॒ధః । తది॑త్పదం॒ న విచి॑కేత వి॒ద్వాన్ ।
 యన్మృ॑తః పున॑ర॒ప్యేతి॑ జీ॒వాన్ । త్రి॒వృద్ధ్యద్ భు॑వనస్య రథ॒వృత్ ।
 జీ॒వో గర్భో॑ న మృ॒తః స జీ॑వాత్ । ప్రత్య॑స్మై పిపి॑షతే ।
 వి॒శ్వాని॑ వి॒దుషే॑ భర । అ॒రం గ॒మాయ॑ జగ్మ॑వే ।
 అప॑శ్చార్దధ్వనే॒ నరే॑ । ఇన్దు॒రిన్దు॒మ-వా॑గాత్ । ఇన్దో॒రిన్దో-౨॑పాత్ ।
 తస్య॑ త ఇన్ద॒విన్దో-పి॑తస్య మధు॒మతః॑ ।
 ఉప॑హూతస్యో॒ పహూ॑తో భక్షయామి ॥ 110 ॥

T.B.3.7.11.1

బ్ర॒హ్మ ప్రతి॑ష్ఠా మన॑సో బ్ర॒హ్మ వా॒చః । బ్ర॒హ్మ య॒జ్ఞానాగ్ం హ॒విషా-మా॑జ్యస్య ।
 అతి॑రిక్తం కర్మ॒ణో యచ్ఛ॑ హీ॒నం । య॒జ్ఞః ప॒ర్వాణి॑ ప్రతి॒రన్నేతి॑ క॒ల్పయ॑న్ ।
 స్వాహా॑కృతా-౨౨హుతి॑రేతు దే॒వాన్ । ఆశ్రా॑వితమ॒త్యా శ్రా॑వితం ।
 వష॑ట్కృత-మ॒త్యనూ॑క్తం చ య॒జ్ఞే । అతి॑రిక్తం కర్మ॒ణో యచ్ఛ॑ హీ॒నం ।
 య॒జ్ఞః ప॒ర్వాణి॑ ప్రతి॒రన్నేతి॑ క॒ల్పయ॑న్ ।
 స్వాహా॑కృతా-౨౨హుతి॑రేతు దే॒వాన్ ॥ 111 ॥

T.B.3.7.11.2

యదో॑ దే॒వా అతి॑పాదయాని । వా॒చా చి॒త్ప్రియ॑తం దే॒వ హే॑డనం ।
 అ॒రాయో॑ అ॒స్మాగ్ం అ॒భి-దు॑చ్ఛనాయతే । అ॒న్యత్రా॒స్మన్-మ॑రుతస్త॒న్నిధే॑తన ।
 తతం॑ మ॒ ఆప॑స్తదు తాయతే పునః । స్వాది॑ష్ఠా ధీ॒తిరు॒చఢా॑య శస్యతే ।
 అ॒యగ్ం స॑ముద్ర ఉ॒త వి॒శ్వభే॑షజః । స్వాహా॑-కృతస్య సము॒తృప్ణు॑త రు॒భవః॑ ।
 ఉద్వ॑యం తమ॑సస్పరి । ఉదు॒ త్యం చి॒త్రం ॥ 112 ॥

T.B.3.7.11.3

ఇ॒మం మే॑ వరుణ॒ తత్త్వా॑ యామి । త్వం నో॑ అగ్నే॒ స త్వం నో॑ అగ్నే ।

త్వమగ్నే అయాసి ప్రజాపతే । ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి ।
 మైషాం ను గాదపరో అర్థమేతం । శతం జీవన్తు శరదః పురూచీః ।
 తిరో మృత్యుం దధతాం పర్వతేన । ఇష్టేభ్యః స్వాహా వషడనిష్టేభ్యః స్వాహా ।
 భేషజం దురిష్ట్యై స్వాహా నిష్కృత్యై స్వాహా ।
 దౌరాధ్యై స్వాహా దైవీభ్య-స్తనూభ్యః స్వాహా ॥ 113 ॥

T.B.3.7.11.4

ఋద్యై స్వాహా సమృద్యై స్వాహా । యత ఇన్ద్ర భయామహే ।
 తతో నో అభయం కృధి । మఘవశ్శుగ్ధి తవ తన్న ఊతయే ।
 వి ద్విషో వి మృధో జహి । స్వస్తిదా విశస్వతిః ।
 వృత్రహా విమృధో వశి । వృషేన్ద్రః పుర ఏతు నః ।
 స్వస్తిదా అభయం కరః । ఆభి ర్గిర్భి ర్యదతో న ఊనం ॥ 114 ॥

T.B.3.7.11.5

ఆప్యాయయ హరివో వర్ధమానః । యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసీ ।
 భూయిష్టభాజో అధ తే స్యామ । అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం ।
 యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు । అగ్నే తదస్య కల్పయ ।
 త్వగ్ం హి వేత యథాతథం । పురుష సంమితో యజ్ఞః ।
 యజ్ఞః పురుష సంమితః । అగ్నే తదస్య కల్పయ ।
 త్వగ్ం హి వేత యథాతథం । యత్ పాకత్రా మనసా దీనదక్షా న ।
 యజ్ఞస్య మన్వతే మర్తాసః । అగ్నిష్టధోతా కృతువిదీవిజానన్ ।
 యజిషో దేవాగ్ం బుతుశో యజాతి ॥ 115 ॥

T.B.3.7.12.1

యద్దేవా దేవహేడనం । దేవాసశ్చకృమా వయం ।

ఆదిత్యా-స్తస్మాన్నా ముఞ్చత । ఋతస్యరేన మాముత ।
 దేవా జీవనకామ్యా యత్ । వాచాఽనృతమూదిమ ।
 అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః । గార్హపత్యః ప్రముఞ్చతు ।
 దురితా యాని చక్రమ । కరోతు మామనే నసం ॥ 116 ॥

T.B.3.7.12.2

ఋతేన ద్యావా పృథివీ । ఋతేన త్వగ్ం సరస్వతి ।
 ఋతాన్మా ముఞ్చతాగ్ం హసః । యదన్య కృతమారిమ ।
 సజాతశగ్ం సాదుత వా జామిశగ్ం సాత్ ।
 జ్యాయసః శగ్ం సాదుత వా కనీయసః । అనాజ్ఞాతం దేవకృతం యదేనః ।
 తస్మాత్త్వ-మస్మా-0067;జాతవేదో ముముగ్ధి । యద్వాచా యన్మనసా ।
 బాహుభ్యా-మూరుభ్యా-మష్ఠీవద్భ్యం ॥ 117 ॥

T.B.3.7.12.3

శిశై ర్యదనృతం చక్రమా వయం । అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః ।
 యద్ధస్తాభ్యాం చకర కిల్బిషాణి । అక్షాణాం వగ్నుముప జిఘమానః ।
 దూరేపశ్యా చ రాష్ట్రభృచ్చ । తాన్యపురసా-వనుదత్తా-మృణాని ।
 అదీవ్యన్నుణం యదహం చకార । యద్వాఽదాన్యన్థ సంజగారా జనేభ్యః ।
 అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః । యన్మయ మాతా గర్భే సతి ॥ 118 ॥

T.B.3.7.12.4

ఏనశ్చకార యత్ప్రతా । అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః ।
 యదా పిపేష మాతరం పితరం । పుత్రః ప్రముదితో ధయన్ ।
 అహిగ్ంసితౌ పితరౌ మయా తత్ । తదగ్నే అన్తణో భవామి ।
 యదన్తరిక్షం పృథివీముత ద్యాం । యన్మాతరం పితరం వా జిహిగ్ంసిమ ।
 అగ్నిర్మా తస్మాదేనసః । యదాశసా నిశసా యత్పరాశసా ॥ 119 ॥

యదే॑న॒శ్చ కృ॒మా నూ॑త॒నం య॑త్పు॒రాణం॑ । అ॒గ్ని॒ర్మా త॒స్మాదే॑న॒సః ।
 అతి॑క్రా॒మామి దు॒రితం॑ యదే॑నః । జ॒హామి రి॒ప్రం ప॑ర॒మే స॒ధస్థే॑ ।
 యత్ర॑ య॒న్తి సు॒కృతో॑ నాపి దు॒ష్కృతః॑ । త॒మారో॑హామి సు॒కృతాం॑ ను లో॒కం ।
 త్రితే॑ దే॒వా అ॒మృజ॒తై-తదే॑నః । త్రిత ఏ॒తన్మను॑ష్యేషు మామృ॒జే ।
 తతో॑ మా యది కి॒ంచిదా॒నశే॑ । అ॒గ్ని॒ర్మా త॒స్మాదే॑న॒సః ॥ 120 ॥

గార్హ॑ప॒త్యః ప్ర॑ము॒ञ్చతు॑ । దు॒రితా॑ యాని చ॒క్రమ॑ । క॒రోతు॑ మామ॒నే న॑సం ।
 దివి॑ జా॒తా అ॒ఘ్న జా॒తాః । యా జా॒తా ఓ॒షధీ॑భ్యః ।
 అథో॑ యా అ॒గ్నిజా॑ ఆపః । తా నః॑ శు॒న్ధన్తు॑ శు॒న్ధనీః॑ ।
 యదా॑ప్తో న॒క్తం దు॒రితం॑ చరా॒మ । యద్వా ది॒వా నూ॑త॒నం య॑త్పు॒రాణం॑ ।
 హిర॑ణ్య-వ॒ర్ణాస్తత॑ ఉ॒త్పనీ॑త నః । ఇ॒మం మే॑ వరు॒ణ త॒త్త్వా యామి॑ ।
 త్వం నో॑ అగ్నే॒ స త్వం నో॑ అగ్నే । త్వమ॑గ్నే అ॒యాఽసి॑ ॥ 121 ॥

యత్రే॑ గ్రా॒హా చి॒చ్ఛిదుః॑ సోమ రాజన్న్ । ప్రి॒యాణ్య॑జ్ఞాని॒ స్వధీ॑తా
 పరూగ్ం॑షి । తథ్సం॑ధథ్ స్వా॒జ్యేనో॒త వ॑ర్ధయస్వ ।
 అనా॒గసో॑ అధ॒మిథ్స॑క్షం॒యేమ॑ । యత్రే॑ గ్రా॒హా బా॒హుచ్యు॑తో అచు॒చ్యవుః॑ ।
 నరో॑ యత్రే॑ దు॒దుహు॑ ర్దక్షిణేన । తత్ర॑ ఆ॒ప్యాయ॑తాం తత్రే॑ ।
 నిష్ట్యా॑యతాం దేవ సోమ । యత్రే॑ త్వచం బి॒భిదు॑ర్యచ్చ యోనిం॑ ।
 యదా॑స్థానాత్ ప్ర॒చ్యుతో॑ వే॒నసి॒ త్మనా॑ ॥ 122 ॥

త్వయా॑ తథో॒మ గు॒ప్తమ॑స్తు నః । సా నః॑ స॒ధాం-ఽస॑త్ప॒రమే॑ వో॒మన్న్ ।

అహోచ్ఛరీరం పయసా సమేత్య । అన్యోఽన్యో భవతి వర్ణో ఆస్య ।
 తస్మిన్. వయముపహూతాస్తవ స్మః । ఆ నో భజ సదసి విశ్వరూపే ।
 నృచక్షాః సోమ ఉత శుశ్రుగస్తు । మా నో విహాసీద్గిర ఆవృణానః ।
 అనాగా-స్తనువో వావృధానః । ఆ నో రూపం వహతు జాయమానః ॥ 123 ॥

T.B.3.7.13.3

ఉపక్షరన్తి జుహోః పుతేన । ప్రియాణ్యజ్ఞాని తవ వర్ధయన్తిః ।
 తస్మై తే సోమ నమ ఇద్యషట్చ । ఉప మా రాజన్ సుకృతే హ్వయస్వ ।
 సం ప్రాణాపానాభ్యాగ్ం సము చక్షుషా త్వం ।
 సగ్ శ్రోత్రేణ గచ్ఛస్వ సోమ రాజన్న ।
 యత్త ఆస్థితగ్ం శము తత్తే అస్తు ।
 జానీతాన్నః సగంమనే పథీనాం ।
 ఏతం జానీతాత్పరమే వ్యోమన్న ।
 వృకాః సధస్థా విద రూపమస్య ॥ 124 ॥

T.B.3.7.13.4

యదా గచ్ఛాత్ పథిభి ర్దేవయావైః । ఇష్టాపూర్తే కృణుతా-దావిరన్తి ।
 అరిష్టో రాజన్నగదః పరేహి । నమస్తే అస్తు చక్షసే రఘూయతే ।
 నాకమారోహ సహ యజమానేన । సూర్యం గచ్ఛతాత్పరమే వ్యోమన్న ।
 అభూద్దేవః సవితా వన్ద్యోఽను నః । ఇదానీమహ్నా ఉపవాచ్యో నృభిః ।
 వి యో రత్నా భజతి మానవేభ్యః । శ్రేష్ఠం నో అత్ర ద్రవిణం యథా దధత్ ।
 ఉప నో మిత్రావరుణా-విహావతం । అన్వాదీధ్యా-థామిహ నః సఖాయా । ఆదిత్యానాం
 ప్రసీతిర్ హేతిః । ఉగ్రా శతాపాషా ఘవిషా పరిణో వృణక్తు । ఆప్యాయస్వ సం తే ॥
 125 ॥

T.B.3.7.14.1

యద్దీదీక్షే మనసా యచ్చ వాచా । యద్వా ప్రాణైశ్చక్షుషా యచ్చ శ్రోత్రేణ ।
 యద్రేతసా మిధునేనా-ప్యాత్మానా । అద్భ్యో లోకా దధిరే తేజ ఇన్ద్రియం ।
 శుక్రా దీక్షాయై తపసో విమోచనీః ।
 ఆపో విమోక్తీ ర్మయి తేజ ఇన్ద్రియం ।
 యద్బ్రచా సామ్నా యజుషా । పశూనాం చర్మన్. హవిషా దిదీక్షే ।
 యచ్చన్దోభి-రోషధీభి-ర్వనస్పతౌ ।
 అద్భ్యో లోకా దధిరే తేజ ఇన్ద్రియం ॥ 126 ॥

T.B.3.7.14.2

శుక్రా దీక్షాయై తపసో విమోచనీః ।
 ఆపో విమోక్తీ ర్మయి తేజ ఇన్ద్రియం ।
 యేన బ్రహ్మ యేన క్షత్రం । యేనేన్ద్రాగ్నీ ప్రజాపతిః సోమా వరుణో
 యేన రాజౌ । విశ్వే దేవా ఋషయో యేన ప్రాణాః । అద్భ్యో లోకా
 దధిరే తేజ ఇన్ద్రియం । శుక్రా దీక్షాయై తపసో విమోచనీః ।
 ఆపో విమోక్తీ ర్మయి తేజ ఇన్ద్రియం ।
 అపాం పుష్పమస్యో-షధీనాగ్ం రసః । సోమస్య ప్రియం ధామ ॥ 127 ॥

T.B.3.7.14.3

అగ్నేః ప్రియతమగ్ం హవిః స్వాహా । అపాం పుష్ప-మస్యోషధీనాగ్ం రసః ।
 సోమస్య ప్రియం ధామ । ఇన్ద్రస్య ప్రియతమగ్ం హవిః స్వాహా ।
 అపాం పుష్పమస్యో-షధీనాగ్ం రసః । సోమస్య ప్రియం ధామ ।
 విశ్వేషాం దేవానాం ప్రియతమగ్ం హవిః స్వాహా । వయగ్ం సోమ వ్రతే తవ । మనస్తనూషు
 పిప్రతః । ప్రజావన్తో అశీమహి ॥ 128 ॥

దే॒వే॑భ్యః పి॒తృ॑భ్యః స్వా॒హా॑ । సో॒మ్యే॑భ్యః పి॒తృ॑భ్యః స్వా॒హా॑ ।
 క॒వ్యే॑భ్యః పి॒తృ॑భ్యః స్వా॒హా॑ । దే॒వా॑స ఇ॒హ మా॑దయధ్వం ।
 సో॒మ్యా॑స ఇ॒హ మా॑దయధ్వం । క॒వ్యా॑స ఇ॒హ మా॑దయధ్వం ।
 అ॒న॒న్త॒రి॒తాః పి॒త॒రః సో॒మ్యాః సో॒మపీ॒థాత్ ।
 అ॒పై॒తు మృ॒త్యు॒ర॒మృ॒తం న ఆ॒గన్న॑ । వై॒వ॒స్వతో నో అభ॑యం కృ॒ణోతు॑ ।
 ప॒ర్ణం వ॒న॒స్ప॒తే॒రివ ॥ 129 ॥

అ॒భి నః శీ॒యతా॑గ్ం ర॒యిః । స॒చ॒తాం నః శ॒చీ॒ప॒తిః ।
 ప॒రం మృ॒త్యో అ॒ను॒ప॒రే॒హి ప॒న్థాం । య॒స్తే స్వ ఇ॒తరో దే॒వయా॑నాత్ ।
 చక్షు॑ష్మతే శృ॒ణ్వతే తే బ్ర॒వీ॒మి । మా నః ప్ర॒జాగ్ం రీ॒రి॒షో మో॒త వీ॒రాన్ ।
 ఇ॒ద॒మూ ను శ్రే॒యోఽ॒వ॒సా॒న॒మాగ్ం॑న్మ । య॒ద్ధో॒జి॒ద్ధ॒న॒జి॒ద॒శ్వ॒జి॒ద్యత్ ।
 ప॒ర్ణం వ॒న॒స్ప॒తే॒రివ । అ॒భి నః శీ॒యతా॑గ్ం ర॒యిః ।
 స॒చ॒తాం నః శ॒చీ॒ప॒తిః ॥ 130 ॥
 ॥ హ॒రిః ఓం ॥

॥ 2.అశ్వమేధం ॥

॥ 2.1 తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే అష్టమ ప్రపాఠకః ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

T.B.3.8.1.1

సా॒గ్రం॒హ॒ణ్యే॒ష్ట్యా॑ య॒జతే॑ । ఇ॒మాం జ॒నతా॒గ్ం సం॒గృ॒హ్ణా॒నీతి॑ ।
ద్వా॒ద॒శా॒రత్ని॑ ర॒శనా॑ భ॒వతి॑ । ద్వా॒ద॒శ మా॒సాః సం॒వ॒థ్స॒రః ।
సం॒వ॒థ్స॒రమే॒వా వ॑రు॒న్ధే । మౌ॒ఞ్జీ భ॑వతి । ఊ॒ర్వై ము॒ఞ్జాః ।
ఊ॒ర్జమే॒ వా వ॑రు॒న్ధే । చి॒త్రా నక్ష॑త్రం భ॒వతి॑ । చి॒త్రం వా ఏ॒తత్క॑ర్మ ॥ 1 ॥

T.B.3.8.1.2

యద॑శ్వమే॒ధః స॑మృ॒ద్ధ్యై । పు॒ణ్యనా॑మ దే॒వయ॑జ॒న-మ॒ధ్యవ॑స్యతి ।
పు॒ణ్యామే॒వ తేన॑ కీ॒ర్తిమ॒భి జ॑యతి ।
అప॑దాతీ-నృ॒త్విజః॑ స॒మావ॑హ॒న్త్యా సు॑బ్ర॒హ్మణ్యా॑యాః ।
సు॒వ॒ర్గస్య॑ లో॒కస్య॑ స॒మష్ట్యై॑ । కే॒శశ్మ॑శ్రు వ॒పతే॑ ।
న॒ఖాని॒ నికృ॑న్తతే । ద॒తో ధా॑వతే । స్నా॒తి । అ॒హతం॑ వా॒సః ప॑రి॒ధత్తే॑ ।
ప్రా॒ప్మనో॑ఽప॒హత్యై॑ । వాచం॑ య॒తోప॑వసతి । సు॒వ॒ర్గస్య॑ లో॒కస్య॑ గు॒ప్త్యై॑ ।
రా॒త్రిం జా॒గర॑యన్త ఆస॒తే । సు॒వ॒ర్గస్య॑ లో॒కస్య॑ స॒మష్ట్యై॑ ॥ 2 ॥

T.B.3.8.2.1

చతు॑ష్టయ్య ఆపో భ॒వన్తి॑ । చతు॑శ్శ॒ఫో వా అ॑శ్వః ప్రా॒జాప॑త్యః
సమృ॑ద్ధ్యై । తా ది॒గ్భ్యః స॒మాభృ॑తా భ॒వన్తి॑ । ది॒క్షు వా ఆపః॑ ।
అన్నం॑ వా ఆపః॑ । అ॒దోభ్య॑ వా అన్నం॑ జాయతే ।

యదే॒వాదో॑భ్యః॒న్నం॑ జాయతే । తదవ॑రున్ధే । తాసు॑ బ్రహ్మా॒దనం॑ పచతి ।
 రేత॑ ఏ॒వ తద్ద॑ధాతి ॥ ౩ ॥

T.B.3.8.2.2

చతు॑శ్శరావో భవతి । ది॒క్షే॒వ ప్రతి॑తిష్ఠతి ॥ ఉ॒భయ॑తో రు॒క్మా భ॑వతః ।
 ఉ॒భయ॑త ఏ॒వాస్మిన్-రు॑చం దధాతి । ఉద్ధ॑రతి శృత॒త్వాయ॑ ।
 స॒ర్విష్యాన్ భవతి॑ మే॒ధ్యత్వాయ॑ । చ॒త్వార॑ ఆ॒ర్షేయాః ప్రా॑శ్నన్తి ।
 ది॒శామే॒వ జ్యోతి॑షి జుహోతి । చ॒త్వారి॑ హి॒రణ్యాని॑ దదాతి ।
 ది॒శామే॒వ జ్యోతి॑గ్గ్ష్య వరున్ధే ॥ 4 ॥

T.B.3.8.2.3

యదా॑జ్య-ము॒చ్ఛిష్య॑తే । తస్మిన్-ర॑శనాం న్యున॒త్తి । ప్ర॒జాప॑తి॒ర్వా ఓద॑నః ।
 రేత॑ ఆజ్యమ్ । యదా॑జ్యే ర॒శనాం॑ న్యున॒త్తి । ప్ర॒జాప॑తిమే॒వ రేత॑సా సమ॒ర్థయ॑తి ।
 ద॒ర్భమ॑యా ర॒శనా॑ భవతి । బ॒హు వా ఏ॒ష కు॑చ॒రో-
 ౨మే॒ధ్యము॑ప గచ్ఛతి । యద॑శ్యః । ప్ర॒విత్రం॑ వై ద॒ర్భాః ॥ 5 ॥

T.B.3.8.2.4

యద్ద॑ర్భమయా ర॒శనా॑ భవతి । పు॒నాత్యే॒వైసమ్ । పూ॒తమే॒నం మే॒ధ్య-మా॑లభతే ।
 అ॒శ్వస్య॑ వా ఆ॒ల॒భస్య॑ మ॒హిమోద॑-క్రామత్ । స మ॒హర్తి॑జః ప్రా॒వీశత్ । తన్మ॒హర్తి॑జాం
 మ॒హర్తి॑క్ష్యమ్ । యన్మ॒హర్తి॑జః ప్రా॒శ్నన్తి । మ॒హిమా॑న-మే॒వాస్మిన్-ద్ద॑ధతి । అ॒శ్వస్య॑
 వా ఆ॒ల॒భస్య॑ రేత॑ ఉద॒క్రామత్ । తథ్సు॑వర్ణగ్ం హి॒రణ్య॑మ-భవత్ । యథ్సు॑వర్ణగ్ం హి॒రణ్యం
 దదా॑తి ।
 రేత॑ ఏ॒వ తద్ద॑ధాతి । ఓద॑నే దదాతి । రేతో॑ వా ఓద॑నః ।
 రేతో॑ హి॒రణ్యమ్ । రేత॑స్సై వాస్మిన్ రేతో॑ దధాతి ॥ 6 ॥

T.B.3.8.3.1

యో వై బ్రహ్మణే దేవేభ్యః ప్రజాపతయే-౨ప్రతి-ప్రోచ్యాశ్వం మేధ్యం బధ్నాతి ।

ఆ దేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే । పాపీయాన్భవతి । యః ప్రతిప్రోచ్య ।

న దేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే । వసీయాన్భవతి । యదాహ । బ్రహ్మన్నశ్వం మేధ్యం

భస్మామి దేవేభ్యః ప్రజాపతయే తేన రాధ్యా సమితి । బ్రహ్మ వై బ్రహ్మ ।

బ్రహ్మణ ఏవ దేవేభ్యః ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాశ్వం మేధ్యం బధ్నాతి ॥ 7 ॥

T.B.3.8.3.2

న దేవతాభ్య ఆవృశ్చ్యతే । వసీయాన్ భవతి ।

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి రశనా-మాదత్తే ప్రసూత్యై ।

అశ్వినో-రాబహుభ్యా-మిత్యాహ । అశ్వినౌ హి దేవానా-మధ్వరూఢ్యా

ఆస్తామ్ । పూష్టో హస్తాభ్యా-మిత్యాహ యత్యై ।

వ్యృద్ధం వా ఏతద్యజ్ఞస్య । యదయజ్ఞేణ క్రియతే ।

ఇమామ-గృభ-నశనా-మృతస్యే-త్యధి వదతి యజష్కృత్యై ।

యజ్ఞస్య సమృద్ధ్యై ॥ 8 ॥

T.B.3.8.3.3

తదాహుః । ద్వాదశారత్ని రశనా కర్తవ్యా(3) త్రయోదశారత్ని(3)రితి ।

ఋషభో వా ఏష ఋతూనామ్ । యథ్సంవత్సరః ।

తస్య త్రయోదశో మాసో విష్టపమ్ । ఋషభ ఏష యజ్ఞానామ్ ।

యదశ్వమేధః । యథా వా ఋషభస్య విష్టపమ్ । ఏవమేతస్య విష్టపమ్ ।

త్రయో దశమరత్నిగ్ం రశనాయా-ముపాదధాతి ॥ 9 ॥

T.B.3.8.3.4

యథర్షభస్య విష్టపగ్ం సగ్గ్కరోతి । తాదృగేవ తత్ ।

పూర్వ ఆయుషి విదధేషు కవ్యేత్యాహ । ఆయురేవాస్మి-న్దధాతి ।

తయా దే॒వాః సు॒తమా-బ॒భూవు-రి॒త్యాహ । భూతి॑మే వో పావ॑ర్తతే ।
 ఋ॒తస్య॑ సామ॑న్ధ్ర-మా॒రప॒స్తీత్యాహ । స॒త్యం వా ఋ॒తమ్ ।
 స॒త్యేనై॒వైస మృ॒తేనా॑రభతే । అ॒భిధా॑ అ॒సీత్యాహ ॥ 10 ॥

T.B.3.8.3.5

తస్మా॑దశ్వ-మే॒ధయా॑జీ స॒ర్వాణి॑ భూ॒తాన్స్య॒భి భ॑వతి । భువ॑న-మ॒సీత్యాహ । భూ॒మాన-
 మే॒వోపై॑తి । య॒న్తా-ఽసీ॑త్యాహ । య॒న్తార॑మే॒వైసం క॑రోతి । ధ॒ర్తాఽసీ॑త్యాహ । ధ॒ర్తార॑మే॒వైసం
 క॑రోతి । సోఽగ్నిం॑ వై॒శ్వాన॒ర-మి॑త్యాహ ।
 అ॒గ్నా-వే॒వైసం॑ వై॒శ్వాన॒రే జు॑హోతి । సప్ర॑థస॒మి॒త్యాహ ॥ 11 ॥

T.B.3.8.3.6

ప్ర॒జయై॑వైసం ప॒శుభిః॑ ప్రథ॒యతి । స్వా॑హాకృ॒త ఇ॑త్యాహ । హో॑మ ఏ॒వాస్య॑షః ।
 పృ॒థి॒వ్యా-మి॑త్యాహ । అ॒స్యామే॒వైసం॑ ప్రతి॒ష్ఠాప॑యతి ।
 య॒న్తా రా॑డ్య॒న్తాఽసి॒ యమ॑నో ధ॒ర్తాఽసి॒ ధ॒రుణ॑ ఇ॒త్యాహ ।
 రూ॒పమే॑వా॒స్యై-త॑న్మ॒హిమా॑నం వ్యాచ॑ష్టే । కృ॒ష్యై త్వా క్షే॑మాయ త్వా ర॒య్యై
 త్వా పో॑షాయ॒ త్వేత్యా॑హ । ఆ॒శిష॑మే వై తా-మాశా॑స్తే ।
 స్వ॒గా త్వా దే॒వేభ్య॑ ఇ॒త్యాహ । దే॒వేభ్య॑ ఏ॒వైసగ్గ్ స్వ॒గా క॑రోతి ।
 స్వా॒హో త్వా ప్ర॒జాప॑తయ॒ ఇత్యా॑హ । ప్రా॒జాప॑త్యో వా అ॒శ్వః ।
 యస్యా॑ ఏ॒వ దే॒వతా॑యా ఆ॒లభ్య॑తే । తయై॑వైసగ్గ్ సమ॑ర్థయతి ॥ 12 ॥

T.B.3.8.4.1

యః పి॒తుర॑ను॒జాయాః॑ పు॒త్రః । స పు॒రస్తా॑న్నయతి ।
 యో మా॒తుర॑ను॒జాయాః॑ పు॒త్రః । స ప॒శ్చాన్న॑యతి ।
 వి॒ష్వఞ్చ॑మే వాస్మా-త్పా॒ప్మానం॑ వివృ॒హతః॑ ।
 యో అ॒ర్వన్తం॑ జి॒ఘాగ్ంస॑తి తమ॒భ్యమీ॑తి వరు॒ణ ఇ॒తి శ్వా॑నం
 చతు॑ర॒క్షం ప్ర॑సౌతి । ప॒రో మ॒ర్తః ప॒రః శ్వే॑తి శున॑శ్చతు-ర॒క్షస్య॑ ప్రహ॑న్తి । శ్వే॒వ వై పా॒ప్మా

భ్రాతృవ్యః । పాపాన-మేవాస్య భ్రాతృవ్యగ్ం హన్తి । సైధ్రకం ముసలం భవతి ॥ 13 ॥

T.B.3.8.4.2

కర్మ కర్మైవాస్మై సాధయతి । పౌగ్ శ్చలేయో హన్తి ।
పుగ్ శ్చల్వాం వై దేవాః శుచం న్యదధుః । శుచైవాస్య శుచగ్ం హన్తి ।
పాపా వా ఏతమీఘ-తీత్యాహుః । యోఽశ్వమేధేన యజత ఇతి ।
అశ్వస్యా-ధస్పద-ముపాస్యతి । వజ్రీ వా అశ్వః ప్రాజాపత్యః ।
వజ్రేణైవ పాపానం భ్రాతృవ్య-మవక్రామతి । దక్షిణా-ఽపప్లావయతి ॥ 14 ॥

T.B.3.8.4.3

పాపాన-మేవాస్మా-చ్ఛమల-మపప్లావయతి । ఐషీక ఉదూహో భవతి ।
ఆయుర్వా ఇషీకాః । ఆయురే-వాస్మిన్దధతి । అమృతం వా ఇషీకాః ।
అమృతమే-వాస్మిన్దధతి । వేతసశాఖోప-సంబద్ధా భవతి ।
అఘ్న-యోనిర్వా అశ్వః । అఘ్నజో వేతసః ।
స్వాదేవైనం యోనేర్ని-ర్మీమితే । పురస్తా-త్ప్రత్యఞ్చమభ్యు-దూహతి ।
పురస్తా-దేవాస్మిన్ ప్రతీచ్య మృతం దధాతి ।
అహం చ త్వం చ వృత్రహన్తితి బ్రహ్మ యజమానస్య హస్తం గృహ్ణాతి ।
బ్రహ్మక్షత్రే ఏవ సందధాతి । అభి క్రత్వేన్ద్ర భూరధ జ్మన్నిత్య-
ధ్వర్యు-ర్యజమానం వాచయత్య-భిజిత్యై ॥ 15 ॥

T.B.3.8.5.1

చత్వార ఋత్విజః సముక్షన్తి ।
ఆభ్య ఏవైనం చతస్పృభ్యో దిగ్భ్యో-ఽభిసమీరయన్తి ।
శతేన రాజపుత్రైః సహధ్వర్యుః । పురస్తా-త్ప్రత్యఞ్కీష్టన్ ప్రోక్షతి ।
అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్ట్యా । అయగ్ం రాజా వృత్రం వధ్వాదితి ।

రాజ్యం వా అధ్వర్యుః । క్షత్రగ్ం రాజపుత్రః । రాజ్యేనై-వాస్మిన్
క్షత్రం దధాతి । శతేనా-రాజభిరుగ్రైః సహ బ్రహ్మ ॥ 16 ॥

T.B.3.8.5.2

దక్షిణత ఉదక్షిప్తన్ ప్రోక్షతి । అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్టావ ।
అయగ్ం రాజా-ఽప్రతిధృష్యో-ఽస్త్వితీ । బలం వై బ్రహ్మ ।
బలమరాజోగ్రః । బలనై-వాస్మిన్ బలం దధాతి ।
శతేన సూతగ్రామణీభిః సహ హోతా । పశ్చా-త్ప్రాక్షిప్తన్ ప్రోక్షతి ।
అనేనాశ్వేన మేధ్యేనేష్టావ । అయగ్ం రాజాఽస్యై విశః ॥ 17 ॥

T.B.3.8.5.3

బహుగ్వై బహ్వాశ్వాయై బహ్వాజావికాయై । బహువ్రీహియవాయై బహుమాషతిలాయై ।
బహుహిరణ్యాయై బహుహస్తికాయై । బహుదాసపూరుషాయై రయిమత్వై పుష్టిమత్వై ।
బహురాయస్పోషాయై రాజాఽస్త్వితీ । భూమా వై హోతా । భూమా సూతగ్రామణ్యః
|
భూమ్నైవాస్మిన్ భూమానం దధాతి । శతేన క్షత్ర-సంగ్రహీతృభిః సహోద్ధాతా ।
ఉత్తరతో దక్షిణా తిష్ఠన్ ప్రోక్షతి ॥ 18 ॥

T.B.3.8.5.4

అనేనాశ్వేన మేధ్యే నేష్టావ । అయగ్ం రాజా సర్వమాయురేత్వితీ ।
ఆయుర్వా ఉద్ధాతా । ఆయుః క్షత్ర-సంగ్రహీతారః । ఆయుషై-వాస్మిన్నాయు-ర్దధాతి ।
శతగ్ం శతం భవన్తి । శతాయుః పురుషః శతేన్ద్రియః ।
ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి । చతుః శతా భవన్తి । చతస్రో దిశః ।
దిక్షేవ ప్రతితిష్ఠతి ॥ 19 ॥

T.B.3.8.6.1

యథా వై హవిషో గృహీతస్య స్కన్ధతి । ఏవం వా ఏతదశ్వస్య స్కన్ధతి ।
 యన్నిక్తమనా-లబ్ధ-ముథ్స్సృజన్తి । యథ్సోక్యా అన్వాహ ।
 సర్వహుత-మేవైనం కరోత్య-స్కన్దాయ । అస్కన్న్గం హి తత్ ।
 యద్ధుతస్య స్కన్ధతి । సహస్ర-మన్వాహ । సహస్ర సంమితః సువర్గో లోకః । సువర్గస్య
 లోకస్యా-భిజిత్యై ॥ 20 ॥

T.B.3.8.6.2

యత్పరిమితా అనుబ్రూయాత్ । పరిమితమ-వరున్ధిత । అపరిమితా అన్వాహ ।
 అపరిమితః సువర్గో లోకః । సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై ।
 స్తోక్యా జహోతి । యా ఏవ వర్ష్యా ఆపః । తా అవరున్ధే ।
 అస్యాం జహోతి । ఇయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరః ॥ 21 ॥

T.B.3.8.6.3

అస్యామేవైనాః ప్రతిష్ఠాపయతి । ఉవాచ హ ప్రజాపతిః ।
 స్తోక్యాసు వా అహమశ్వమేధగ్ం సగ్గ్ స్థాపయామి ।
 తేన తతః సగ్గితేన చరామితి । అగ్నయే స్వాహేత్యాహ ।
 అగ్నయ ఏవైనం జహోతి । సోమాయ స్వాహేత్యాహ । సోమాయైవైనం జహోతి ।
 సవిత్రే స్వాహేత్యాహ । సవిత్ర ఏవైనం జహోతి ॥ 22 ॥

T.B.3.8.6.4

సరస్వత్యై స్వాహేత్యాహ । సరస్వత్యా ఏవైనం జహోతి । పూష్టే స్వాహేత్యాహ ।
 పూష్ట ఏవైనం జహోతి । బృహస్పతయే స్వాహేత్యాహ ।
 బృహస్పతయ ఏవైనం జహోతి । అపాం మోదాయ స్వాహేత్యాహ ।
 అదభ్య ఏవైనం జహోతి । వాయవే స్వాహేత్యాహ ।
 వాయవ ఏవైనం జహోతి ॥ 23 ॥

మి॒త్రాయ॑ స్వా॒హేత్యా॑హ । మి॒త్రాయై॑వై॒నం జ॒హోతి॑ । వరు॑ణాయ॒ స్వా॒హేత్యా॑హ ।
 వరు॑ణాయై॒వై॒నం జ॒హోతి॑ ॥ ఏ॒తాభ్య॑ ఏ॒వై॒నం దే॒వతా॑భ్యో జ॒హోతి॑ ।
 దశ॑ దశ॒ స॒పాందం॑ జ॒హోతి॑ । దశా॑క్షరా వి॒రాట్ । అన్నం॑ వి॒రాట్ ।
 వి॒రాజై॒-వా॒న్నాద్య॑మ-వరు॑ణే । ప్ర॒ వా ఏ॒షో-ఽస్మా॒త్లోకా-చ్ఛ్యవ॑తే ।
 యః పరా॑చీరా॒హుతీ-ర్జు॒హోతి॑ । పునః॑ పునర॒భ్యా వర్తం॑ జ॒హోతి॑ ।
 అ॒స్మిన్నే॒వ లోకే॑ ప్రతి॒తిష్ఠతి॑ ।
 ఏ॒తాగ్ం హ॒ వావ సోఽశ్వ॑మే॒ధస్య॑ స॒గ్ధ్రితి॑ ము॒వాచా-స్కన్దా॑య ।
 అస్క॑న్నగ్ం హి తత్ । యద్య॑జ్ఞస్య॒ స॒గ్ధ్రితస్య॑ స్కన్ద॑తి ॥ 24 ॥

ప్ర॒జాప॑తయే త్వా జ॒ష్టం ప్రో॒క్షామి॑తి పు॒రస్తాత్-ప్రత్య॑జ్ఞీ॒ష్టన్ ప్రో॒క్షతి॑ ।
 ప్ర॒జాప॑తిర్వై దే॒వానా-మ॒న్నాదో॑ వీ॒ర్యా॑వాన్ ।
 అ॒న్నాద్య॑మే-వాస్మిన్. వీ॒ర్యం॑ దధాతి ।
 తస్మా॑దశ్వః ప॒శూనా-మ॒న్నాదో॑ వీ॒ర్యా॑వత్తమః ।
 ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑భ్యాం త్వేతి దక్షి॒ణతః॑ । ఇ॒న్ద్రాగ్ని॑ వై దే॒వానా॒మోజిష్ఠో॑ బలి॒ష్ఠో ।
 ఓ॒జ ఏ॒వాస్మిన్ బలం॑ దధాతి । తస్మా॑దశ్వః ప॒శూనా॒మోజిష్ఠో॑ బలి॒ష్ఠః ।
 వాయ॑వే త్వేతి ప॒శ్చాత్ । వాయు॑ర్వై దే॒వానా॒మాశుః॑ సార॒సారిత॑మః ॥ 25 ॥

జ॒వమే॑-వాస్మిన్దధాతి । తస్మా॑దశ్వః ప॒శూనా॒మాశుః॑ సార॒సారిత॑మః ।
 విశ్వే॑భ్యస్తా॒వ దే॒వేభ్య॑ ఇ॒త్యుత్త॑రతః ।
 విశ్వే॑ వై దే॒వా దే॒వానాం॑ యశస్వి॒తమాః॑ । యశ॑ ఏ॒వాస్మి-న్దధాతి॑ । తస్మా॑దశ్వః ప॒శూనాం॑
 యశ॑స్వి॒తమాః॑ । దే॒వేభ్య॑-స్వేత్య॑ధస్తాత్ ।

దే॒వా వై దే॒వానా॒మ-ప॑చితతమాః । అప॑చితి-మే॒వాస్మి॑-న్దధాతి । తస్మా॑దశ్వః పశూ॒నామ-
ప॑చితతమః ॥ 26 ॥

T.B.3.8.7.3

స॒ర్వేభ్య॑స్త్వా దే॒వేభ్య॑ ఇ॒త్యుప॑రిష్టాత్ । స॒ర్వే వై దే॒వాస్త్విషి॑మన్తో హ॒రస్వి॑నః । త్విషి॑మే-
వాస్మి॒న్. హ॒రో దధా॑తి । తస్మా॑దశ్వః పశూ॒నాం త్విషి॑మాన్ హ॒రస్వి॑తమః । ది॒వే
త్వాఽన్త॑రి॒ణాయ॑ త్వా పృథి॒వ్యై త్వే॒త్యాహ॑ । ఏ॒భ్య ఏ॒వైనం॑ లోకే॒భ్యః ప్రోక్ష॑తి । స॒తే
త్వాఽస॑తే త్వా-

ఽద॒భ్యస్తా॑-షధీ॒భ్యస్తా॑ విశ్వే॒భ్యస్తా॑ భూతే॒భ్య ఇ॒త్యాహ॑ ।

తస్మా॑దశ్వ-మే॒ధయా॑జిన॒గ్ం స॒ర్వాణి॑ భూతా॒న్యప॑ జీవన్తి ।

బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వదన్తి । యత్ప్రా॒జాప॒త్యోఽశ్వః॑ ।

అథ॑ కస్మాదే॒న-మ॒న్యాభ్యో॑ దే॒వతా॑భ్యోఽపి ప్రోక్ష॒తీతి॑ ।

అశ్వే॑ వై స॒ర్వా దే॒వతా॑ అ॒న్వాయ॑తాః ।

తం య॒ద్విశ్వే॑భ్యస్తా॒ భూతే॒భ్య ఇతి॑ ప్రాక్ష॒తీతి॑ ।

దే॒వతా॑ ఏ॒వాస్మి॑-న్న॒న్వాయా॑తయతి ।

తస్మా॑దశ్వే॒ సర్వా॑ దే॒వతా॑ అ॒న్వాయ॑తాః ॥ 27 ॥

T.B.3.8.8.1

యథా॑ వై హ॒విషో॑ గృహీ॒తస్య॑ స్కన్ద॒తి । ఏ॒వం వా ఏ॒తదశ్వ॑స్య స్కన్ద॒తి ।

యత్ప్రా॒క్షిత॑-మనాల॒బ్ధ-ము॒థస్సృ॑జన్తి । యద॑శ్వ-చ॒రితా॑ని జ॒హోతి॑ ।

స॒ర్వహ॑త-మే॒వైనం॑ క॒రోత్య॑-స్కన్దాయ॑ । అస్క॑న్న॒గ్ం హి తత్ ।

యద్ధ॑తస్య స్కన్ద॒తి । ఈ॒ంకా॒రాయ॑ స్వా॒హం కృ॑తాయ॒ స్వాహా॑త్యాహ ।

ఏ॒తాని॒ వా అ॑శ్వచ॒రితా॑ని । చ॒రితై॒రేవైన॑గ్ం సమ॒ర్థయ॑తి ॥ 28 ॥

T.B.3.8.8.2

తదా॑హుః । అనా॑హుతయో వా అశ్వచ॒రితా॑ని । నైతా॑ హో॒తవ్యా॑ ఇతి॑ ।

అథో ఖల్వాహుః | హోతవ్యా ఏవ | అత్ర వావైవం విద్వానశ్వమేధగ్ం
 సగ్గ్ స్థాపయతి | యదశ్వ-చరితాని జహోతి | తస్మా-ద్ధోతవ్యా ఇతి |
 బహిర్ధా వా ఏన మేతదాయత నాద్దధాతి | భ్రాతృవ్యమస్మై జనయతి || 29 ||

T.B.3.8.8.3

యస్యా నాయతనే-ఽన్యత్రాగ్నై-రాహుతీర్ జహోతి | సావిత్రియా ఇష్ట్యాః
 పురస్తాధిస్త్విష్ట కృతః | ఆహవనీయే-ఽశ్వచరితాని జహోతి |
 ఆయతన ఏవాస్యాహుతీర్ జహోతి | నాస్మై భ్రాతృవ్యం జనయతి | తదాహుః |
 యజ్ఞముఖే యజ్ఞముఖే హోతవ్యాః | యజ్ఞస్య క్లప్త్యై |
 సువర్గస్య లోకస్యా-సుఖ్యాత్యా ఇతి | అథో ఖల్వాహుః || 30 ||

T.B.3.8.8.4

యద్యజ్ఞముఖే యజ్ఞముఖే జహుయాత్ | పశుభి-ర్యజమానం వ్యర్థయేత్ |
 అవ సువర్గాల్లోకా-త్పద్యేత | పాపీయాన్ధ్యాదితి |
 సకృదేవ హోతవ్యాః | న యజమానం పశుభి-ర్వ్యర్థయతి |
 అభి సువర్గం లోకం జయతి | న పాపీయాన్ భవతి |
 అష్టాచత్వారిగ్ం శతమశ్వ రూపాణి జహోతి |
 అష్టాచత్వారిగ్ం శదక్షరా జగతి | జాగతోఽశ్వః ప్రాజాపత్యః సమృద్ధ్యై |
 ఏకమతిరిక్తం జహోతి | తస్మాదేకః ప్రజాస్వర్ధుకః || 31 ||

T.B.3.8.9.1

విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రేత్యాహ | ఇయం వై మాతా | అసౌ పితా |
 ఆభ్యామేవైనం పరిదదాతి | అశ్వోఽసి హయోఽసీత్యాహ |
 శాస్త్యై-వైనమేతత్ | తస్మాచ్ఛిష్టాః ప్రజా జాయంతే | అత్యోఽసీత్యాహ |

తస్మాదశ్వః సర్వాన్ పశూనత్యేతి ।

తస్మాదశ్వః సర్వేషాం పశూనాగ్ శ్రేష్ఠ్యం గచ్ఛతి ॥ 32 ॥

T.B.3.8.9.2

ప్రయశః శ్రేష్ఠ్యమాప్నోతి । య ఏవం వేద । నరోఽస్యర్వాఽసి సప్తిరసి
వాఙ్మసీత్యాహ । రూపమేవాస్యై-తన్మహిమానం వ్యాచష్టే ।

యయుర్నామా-ఽసీత్యాహ । ఏతద్వా అశ్వస్య ప్రియం నామధేయమ్ ।

ప్రియేణైవైనం నామధేయే-నాభివదతి । తస్మాదప్యా-మిత్రౌ సగంత్య ।

నామ్నా చేద్ధ్వయేతే । మిత్రమేవ భవతః ॥ 33 ॥

T.B.3.8.9.3

ఆదిత్యానాం పత్వా-ఽన్విహిత్యాహ । ఆదిత్యానేవైనం గమయతి ॥

అగ్నయే స్వాహా స్వాహేన్ద్రా-గ్నిభ్యామితి పూర్వహోమా-ఙ్ఘ్రహోతి ।

పూవ ఏవ ద్విషంతం భ్రాతృవ్య-మతిక్రామతి ।

భూరసి భువే త్వా భవ్యాయ త్వా భవిష్యతే త్వేత్యుధ్స్పజతి సర్వత్వాయ ।

దేవా ఆశాపాలా ఏతం దేవేభ్యోఽశ్వం మేధాయ ప్రోక్షితం గోపాయతేత్యాహ ।

శతం వై తల్ప్యా రాజపుత్రా దేవా ఆశాపాలాః ।

తేభ్య ఏవైనం పరిదదాతి । ఈశ్వరో వా అశ్వః ప్రముక్తః పరాం పరావతం గన్తోః । ఇహ

ధృతిః స్వాహేహ విధృతిః స్వాహేహ రన్తిః స్వాహేహ రమతిః

స్వాహేతి చత్పషు పథు జుహోతి ॥ 34 ॥

T.B.3.8.9.4

ఏతా వా అశ్వస్య బన్ధనమ్ । తాభిరేవైనం బధ్నాతి ।

తస్మాదశ్వః ప్రముక్తో బన్ధన-మాగచ్ఛతి ।

తస్మాదశ్వః ప్రముక్తో బన్ధనం న జహోతి ।

రాష్ట్రం వా అశ్వమేధః । రాష్ట్రే ఖలు వా ఏతే వ్యాయచ్ఛన్తే ।
 యేఽశ్వం మేధ్యగ్ం రక్షన్తి । తేషాం య ఉదృచం గచ్ఛన్తి ।
 రాష్ట్రాదేవ తే రాష్ట్రం గచ్ఛన్తి । అథ య ఉదృచం న గచ్ఛన్తి ॥ 35 ॥
 రాష్ట్రాదేవ తే వ్యవచ్ఛిద్యన్తే । పరా వా ఏష సీచ్యతే ।
 యో-ఽబ్రతో-ఽశ్వమేధేన యజతే । యదమిత్రా అశ్వం విన్దేరన్న ।
 హన్యేతాస్య యజ్ఞః । చతుశ్శతా రక్షన్తి । యజ్ఞస్యా-ఘాతాయ ।
 అథాన్య-మానీయ ప్రోక్షేయః । సైవ తతః ప్రాయశ్చిత్తిః ॥ 4 ॥

T.B.3.8.10.1

ప్రజాపతిర-కామయతా-శ్వమేధేన యజేయేతి । స తపోఽతప్యత ।
 తస్య తేషానస్య । సప్తాత్మనో దేవతా ఉదక్రామన్న ।
 సా దీక్షా-ఽభవత్ । స ఏతాని వైశ్వ దేవాన్య పశ్యత్ । తాన్య జహోత్ ।
 తైర్వై స దీక్షామ-వారున్ధ । యద్వైశ్వ దేవాని జహోతి ।
 దీక్షామేవతై-ర్యజమానో-ఽవరున్ధే ॥ 37 ॥

T.B.3.8.10.2

సప్త జహోతి । సప్త హి తా దేవతా ఉదక్రామన్న । అన్వహం జహోతి ।
 అన్వహమేవ దీక్షామ-వారున్ధే । త్రిణి వైశ్వదేవాని జహోతి ।
 చత్వార్యో-ధ్రహణాని । సప్త సంపద్యన్తే ।
 సప్త వై శీర-షణ్ణ్యాః ప్రాణాః । ప్రాణా దీక్షా ।
 ప్రాణైరేవ ప్రాణాన్దీక్షామ-వారున్ధే ॥ 38 ॥

T.B.3.8.10.3

ఏకవిగ్ంశతిం వైశ్వదేవాని జహోతి । ఏకవిగ్ంశతిర్వై దేవలోకాః ।
 ద్వాదశ మాసాః పశ్చుర్తవః । త్రయ ఇమే లోకాః ।
 అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । ఏష సువర్గో లోకః । తద్దైవ్యం క్షత్రమ్ । సా శ్రీః । తద్బ్రాధ్నస్య

విష్టపమ్ | తద్ధ్వా[॑]రాజ్య-ముచ్యతే || 39 ||

T.B.3.8.10.4

త్రి[॑]గ్-శ[॑]త[॑]మా-ద్గ[॑]హ[॑]ణా[॑]నీ జ[॑]హో[॑]తి | త్రి[॑]గ్-శ[॑]ద[॑]క్ష[॑]రా వి[॑]రాట్ |
అ[॑]న్నం వి[॑]రాట్ | వి[॑]రాజై-వా[॑]న్నా[॑]ద్య[॑]మ వ[॑]రు[॑]నే |
త్రే[॑]ధా వి[॑]భ[॑]జ్య[॑] దే[॑]వ[॑]తాం జ[॑]హో[॑]తి | త్రా[॑]వృ[॑]తో వై దే[॑]వాః |
త్రా[॑]వృ[॑]త ఇ[॑]మే లో[॑]కాః | ఏ[॑]షాం లో[॑]కా[॑]నా[॑]మా[॑]ప్యై |
ఏ[॑]షాం లో[॑]కా[॑]నాం క్ష[॑]ప్యై | అ[॑]ప[॑] వా ఏ[॑]త[॑]స్మా[॑]త్ప్రా[॑]ణాః క్రా[॑]మ[॑]న్తి || 40 ||

T.B.3.8.10.5

యో దీ[॑]క్షా[॑]మ[॑]తి-రే[॑]చ[॑]య[॑]తి | స[॑]ప్తా[॑]హం ప్ర[॑]చ[॑]ర[॑]న్తి |
స[॑]ప్త[॑] వై శీ[॑]ర్ష[॑]ణా[॑]ః ప్రా[॑]ణాః | ప్రా[॑]ణా దీ[॑]క్షా |
ప్రా[॑]ణై[॑]రే[॑]వ ప్రా[॑]ణా[॑]స్థీ[॑]క్షా[॑]మ-వ[॑]రు[॑]నే | పూ[॑]ర్ణా[॑]హ[॑]తి-ము[॑]త్త[॑]మాం జ[॑]హో[॑]తి |
స[॑]ర్వం వై పూ[॑]ర్ణా[॑]హ[॑]తిః | స[॑]ర్వ[॑]మే[॑]వా[॑]ప్నో[॑]తి | అ[॑]థో ఇ[॑]యం వై పూ[॑]ర్ణా[॑]హ[॑]తిః | అ[॑]స్యా[॑]మే[॑]వ
ప్ర[॑]తి[॑]ష్ఠ[॑]తి || 41 ||

T.B.3.8.11.1

ప్ర[॑]జా[॑]ప[॑]తి-ర[॑]శ్వ[॑]మే[॑]ధ[॑]మ-సృ[॑]జ[॑]త | త[॑]గ్-స్స[॑]ష్టం న కి[॑]చ్ఛా[॑]నో-ద[॑]య[॑]చ్ఛ[॑]త్ |
తం వై[॑]శ్వ[॑]దే[॑]వా[॑]నే[॑]శ్-వో[॑]ద[॑]య[॑]చ్ఛ[॑]న్ | య[॑]ద్వై[॑]శ్వ[॑]దే[॑]వా[॑]నీ జ[॑]హో[॑]తి |
య[॑]జ్ఞ[॑]స్యా[॑]ద్య[॑]త్యై | స్వా[॑]హో-ఽఽ[॑]ధి[॑]మా[॑]ధీ[॑]తాయ స్వా[॑]హో |
స్వా[॑]హో-ఽఽ[॑]ధీ[॑]తం మ[॑]న[॑]సే[॑] స్వా[॑]హో | స్వా[॑]హో మ[॑]నః ప్ర[॑]జా[॑]ప[॑]తయే స్వా[॑]హో |
కాయ స్వా[॑]హో క[॑]స్మై స్వా[॑]హో క[॑]త[॑]మ[॑]స్మై స్వా[॑]హే[॑]తి ప్రా[॑]జా[॑]ప[॑]త్యై ము[॑]ఖ్యే భ[॑]వ[॑]తః | ప్ర[॑]జా[॑]ప[॑]తి-
ము[॑]ఖా[॑]భి[॑]రే[॑]వైనం దే[॑]వ[॑]తా[॑]భి-రు[॑]ద్య[॑]చ్ఛ[॑]తే || 42 ||

T.B.3.8.11.2

అ[॑]ది[॑]త్యై స్వా[॑]హోఽది[॑]త్యై మ[॑]హ్యై స్వా[॑]హోఽది[॑]త్యై సు[॑]మృ[॑]డీ[॑]కాయై స్వా[॑]హే[॑]త్యా[॑]హ |

ఇ॒యం వా అదీ॑తిః । అ॒స్యా ఏ॒వైన॑ం ప్రతి॒ష్ఠా-యోద్య॑చ్ఛతే ।
 స॒రస్వ॑త్యై స్వా॒హా స॒రస్వ॑త్యై బృ॒హత్యై॑ స్వా॒హా స॒రస్వ॑త్యై పా॒వకాయై॑ స్వా॒హేత్యా॑హ ।
 వా॒గ్వై స॒రస్వ॑తీ । వా॒చైవై-న॒ముద్య॑చ్ఛతే ।
 పూ॒ష్టే స్వా॒హా పూ॒ష్టే ప్ర॒పథ్యా॑య స్వా॒హా పూ॒ష్టే న॒రస్థి॑షాయ స్వా॒హేత్యా॑హ । ప॒శవో॑ వై
 పూ॒షా । ప॒శుభి॑రే॒వైన॑-ముద్య॑చ్ఛతే ।
 త్వష్టే॑ స్వా॒హా త్వష్టే॑ తు॒రీపాయ॑ స్వా॒హా త్వష్టే॑ పు॒రురూ॑షాయ స్వా॒హేత్యా॑హ ।
 త్వష్టా॑ వై ప॒శూనాం మి॒థునా॑నాగ్ం రూ॒పకృ॑త్ । రూ॒పమే॑వ ప॒శుషు॑ దధాతి ।
 అథో॑ రూ॒పైరే॒వైన॑-ముద్య॑చ్ఛతే । వి॒ష్టవే॑ స్వా॒హా వి॒ష్టవే॑ నిఖు॒ర్యపాయ॑ స్వా॒హా వి॒ష్టవే॑
 నిభూ॑యపాయ స్వా॒హేత్యా॑హ । య॒జ్ఞో వై వి॒ష్టుః॑ ।
 య॒జ్ఞాయై॑వైన॑-ముద్య॑చ్ఛతే । పూ॒ర్ణాహు॑తి-ము॒త్తమాం జు॑హోతి ।
 ప్ర॒త్యుత్త॑బ్యై స॒యత్వాయ॑ ॥ 43 ॥

T.B.3.8.12.1

సా॒వి॒త్ర-మ॒ష్టాక॑పాలం ప్రా॒తర్ని॑ర్వపతి । అ॒ష్టాక్ష॑రా గాయ॒త్రీ ।
 గా॒య॒త్రం ప్రా॒తః స॒వనం॑ । ప్రా॒తః స॒వనా॑ దే॒వైన॑ం గాయ॒త్రియా-శ్చ॒న్దసో॑ఽధి నిర్మి॒మితే॑ ।
 అథో॑ ప్రా॒తః స॒వన॑మే॒వ తేనా॑ప్నోతి । గా॒య॒త్రీం ఛ॑న్దః ।
 స॒వి॒త్రే ప్ర॑స॒వి॒త్ర ఏ॒కాద॑శ-కపాలం మ॒ధ్యన్ది॑నే ।
 ఏ॒కాద॑శాక్షరా త్రి॒ష్టుప్ । త్రై॒ష్టుభ॑ం మా॒ధ్యన్ది॑నగ్ం స॒వనమ్॑ ।
 మా॒ధ్యన్ది॑నా-దే॒వైన॑గ్ం స॒వనా॑త్రి॒ష్టుభ-శ్చ॒న్దసో॑ఽధి నిర్మి॒మితే॑ ॥ 44 ॥

T.B.3.8.12.2

అథో॑ మా॒ధ్యన్ది॑నమే॒వ స॒వనం॑ తేనా॑ప్నోతి । త్రి॒ష్టుభ॑ం ఛ॑న్దః ।
 స॒వి॒త్ర ఆ॑స॒వి॒త్రే ద్వాద॑శ-కపాల-మప॒రాహ్ణే । ద్వాద॑శాక్షరా జగ॑తీ ।
 జాగ॑తం తృ॒తీయ॑ స॒వనమ్॑ । తృ॒తీయ॑ స॒వనా॑దే॒వైన॑ం జగ॑త్యా-శ్చ॒న్దసో॑ఽధి

నిర్మిమీతే । అథో తృతీయ సవనమేవ తేనాప్నోతి ।

జగతీం చన్దః । ఈశ్వరో వా అశ్వః ప్రముక్తః పరాం పరావతం గన్తోః ।

ఇహ ధృతిః స్వాహేహ విధృతిః స్వాహేహ రన్తిః స్వాహేహ రమతిః

స్వాహేతి చతస్ర ఆహుతీ-ర్జుహోతి ॥ 45 ॥

చతస్రో దిశః । దిగ్భిరైవైనం పరిగృహోతి । ఆశ్వత్థో వ్రజో భవతి । ప్రజాపతి-ర్దేవేభ్యో

నిలాయత । ఆశ్వో రూపం కృత్వా ।

సోఽశ్వత్థే సంవధ్నరమ-తిష్ఠత్ । తదశ్వత్థస్యా-శ్వత్థత్వమ్ ।

యదాశ్వత్థో వ్రజో భవతి । స్వ ఏవైనం యోనౌ ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ 46 ॥

T.B.3.8.13.1

ఆ బ్రహ్మాన్ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతా-మిత్యాహ ।

బ్రాహ్మణ ఏవ బ్రహ్మవర్చసం దధాతి । తస్మాత్పురా బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చస్య జాయత

। ఆఽస్మిన్రాష్ట్రే రాజన్య ఇషవ్యః శూరో మహారథో జాయతా-మిత్యాహ । రాజన్య ఏవ

శౌర్యం మహిమానం దధాతి ।

తస్మాత్పురా రాజన్య ఇషవ్యః శూరో మహారథో-ఽజాయత ।

దోగ్ధీ ధేనురిత్యాహ । ధేన్వామేవ పయో దధాతి ।

తస్మాత్పురా దోగ్ధీ ధేనురజాయత । వోథాఽనఽడా-నిత్యాహ ॥ 47 ॥

T.B.3.8.13.2

అనఽడుప్యేవ వీర్యం దధాతి । తస్మాత్పురా వోథాఽనఽడాన జాయత ॥

ఆశుః సప్తిరిత్యాహ । అశ్వ ఏవ జవం దధాతి ।

తస్మా-త్పురా-ఽఽశురశ్వో-ఽజాయత । పురధింర్యోషేత్యాహ । యోషిత్యేవ రూపం

దధాతి । తస్మాత్ప్రీ యువతిః ప్రియా భావుకా । జిష్ఠా రథేష్ఠా ఇత్యాహ ।

ఆ హ వై తత్ర జిష్ఠా రథేష్ఠా జాయతే ॥ 48 ॥

యత్రైతేన॑ యజ్ఞేన॑ యజన్తే॑ । సభే॒యో యువే॑త్యాహ॑ । యో వై పూ॑ర్వవ॒యసీ॑ ।
 స సభే॒యో యువా॑ । తస్మా॒ద్యువా॑ పుమాన్ ప్రి॒యో భాపు॑కః ।
 ఆఽస్య॑ యజమా॒నస్య॑ వీ॒రో జాయ॑తా-మి॒త్యాహ॑ ।
 ఆ హ॒ వై తత్ర॑ యజమా॒నస్య॑ వీ॒రో జాయ॑తే ।
 యత్రైతేన॑ యజ్ఞేన॑ యజన్తే॑ । ని॒కామే॑ ని॒కామే॑ నః ప॒ర్జన్యో॑ వ॒ర్షత్వి॑త్యాహ॑ ।
 ని॒కామే॑ ని॒కామే॑ హ॒ వై తత్ర॑ ప॒ర్జన్యో॑ వ॒ర్షతి॑ ।
 యత్రైతేన॑ యజ్ఞేన॑ యజన్తే॑ । ఫ॒లిన్యో॑ న ఓష॑ధయః ప॒చ్యన్తా-మి॒త్యాహ॑ ।
 ఫ॒లిన్యో॑ హ॒ వై తత్రా॑ష॒ధయః॑ ప॒చ్యన్తే॑ । యత్రైతేన॑ యజ్ఞేన॑ యజన్తే॑ ।
 యోగ॒క్షేమో॑ నః క॒ల్పతా-మి॒త్యాహ॑ । క॒ల్పతే॑ హ॒ వై తత్ర॑ ప్ర॒జాభ్యో॑ యోగ॒క్షేమః॑ ।
 యత్రైతేన॑ యజ్ఞేన॑ యజన్తే॑ । ॥ 49 ॥

ప్ర॒జాప॑తి-ర్దే॒వేభ్యో॑ య॒జ్ఞాన్వ్యాది॑శత్ । స ఆ॒త్మన్న-శ్వ॑మే॒ధమ॑ధ॒త్ర ।
 తం దే॒వా అ॑బ్రువన్న । ఏ॒ష వా॑వ య॒జ్ఞః । యద॑శ్వ॒మేధః॑ ।
 అప్యే॑వ నోఽత్రా॒స్త్వితి॑ । తేభ్య॑ ఏ॒తాన॑న్న-హో॒మాన్ ప్రా॑యచ్ఛత్ ।
 తాన॑ జ॒హోత్ । తైర్వై స దే॒వాన॑ ప్రిణాత్ । యద॑న్న-హో॒మాఙ్ఘృ॑హోతి ॥ 50 ॥

దే॒వానే॒వ తై॑ర్యజమా॒నః ప్రి॑ణాతి । ఆజ్యే॑న జ॒హోతి॑ ।
 అ॒గ్నే॒ర్వా ఏ॒తద్రూ॑పమ్ । యదా॒జ్యమ్ । యదా॒జ్యేన॑ జ॒హోతి॑ ।
 అ॒గ్నిమే॒వ తత్ప్రి॑ణాతి । మధు॑నా జ॒హోతి॑ ।
 మ॒హత్యై॑ వా ఏ॒తద్దే॒వతా॑యై రూ॒పమ్ । యన్మధు॑ । యన్మధు॑నా జ॒హోతి॑ ॥ 51 ॥

మ॒హ॒తీ॒మే॒వ తద్దే॒వతా॑ం ప్రి॒ణాతి॑ । త॒ణ్ణు॒లై-ర్జు॒హోతి॑ ।
 వ॒సూ॒నాం॑ వా ఏ॒తద్రూ॒పమ్ । య॒త్త॒ణ్ణు॒లాః । య॒త్త॒ణ్ణు॒లై-ర్జు॒హోతి॑ ।
 వ॒సూ॒నే॒వ తత్ప్రి॑ణాతి । పృ॒థ్వి॒కై-ర్జు॒హోతి॑ । రు॒ద్రా॒ణాం॑ వా ఏ॒తద్రూ॒పమ్ । య॒త్పృ॒థ్వి॒కాః
 । య॒త్పృ॒థ్వి॒కై-ర్జు॒హోతి॑ ॥ 52 ॥

T.B.3.8.14.4

రు॒ద్రా॒నే॒వ తత్ప్రి॑ణాతి । లా॒జైర్జు॒హోతి॑ । ఆ॒ది॒త్యా॒నాం॑ వా ఏ॒తద్రూ॒పమ్ ।
 య॒లా॒జాః । య॒లా॒జై-ర్జు॒హోతి॑ । ఆ॒ది॒త్యా॒నే॒వ తత్ప్రి॑ణాతి ।
 క॒ర॒మై॒బ్-ర్జు॒హోతి॑ । వి॒శ్వే॒షాం॑ వా ఏ॒తద్దే॒వానా॑గ్ం రూ॒పమ్ । య॒త్క॒ర॒మా॒బ్-
 ర్జు॒హోతి॑ ॥ 53 ॥

T.B.3.8.14.5

వి॒శ్వే॒నే॒వ తద్దే॒వాన్ ప్రి॑ణాతి । ధా॒నా॒భి-ర్జు॒హోతి॑ ।
 నక్ష॑త్రాణాం వా ఏ॒తద్రూ॒పమ్ । య॒ద్ధా॒నాః । య॒ద్ధా॒నా॒భి-ర్జు॒హోతి॑ । నక్ష॑త్రాణ్యే॒వ తత్ప్రి॑ణాతి
 । స॒క్తు॒భి-ర్జు॒హోతి॑ । ప్ర॒జాప॑తే॒ర్వా ఏ॒తద్రూ॒పమ్ ।
 య॒థ్స॒క్త॒వః । య॒థ్స॒క్తు॒భి-ర్జు॒హోతి॑ ॥ 54 ॥

T.B.3.8.14.6

ప్ర॒జాప॑తి॒మే॒వ తత్ప్రి॑ణాతి । మ॒సూ॒స్వైర్జు॒హోతి॑ ।
 స॒ర్వా॒సాం॑ వా ఏ॒తద్దే॒వతా॑నాగ్ం రూ॒పమ్ । య॒న్మ॒సూ॒స్యా॒ని ।
 య॒న్మ॒సూ॒స్వై-ర్జు॒హోతి॑ । స॒ర్వా ఏ॒వ తద్దే॒వతాః॑ ప్రి॒ణాతి॑ ।
 ప్రి॒య॒ఙ్గ॒త॒ణ్ణు॒లై-ర్జు॒హోతి॑ । ప్రి॒యా॒ఙ్గా హా॒ వై నా॒మైతే॑ ।
 ఏ॒త్తై॒ర్వై దే॒వా అ॒శ్వ॒స్యా॒ఙ్గాని॑ స॒మద॑ధుః । య॒త్ప్రి॒య॒ఙ్గ॒త॒ణ్ణు॒లై-ర్జు॒హోతి॑ । అ॒శ్వ॒స్వై-

వాఙ్గాని సందధాతి । దశాన్నాని జహోతి । దశాక్షరా విరాట్ ।
 విరాట్-కృథన్నస్యా-న్నాద్యస్యా-వరుద్ధ్యై ॥ 55 ॥

T.B.3.8.15.1

ప్రజాపతి-రశ్వమేధమ సృజత । తగ్ం స్తృష్టగ్ం రక్షాగ్స్య జిఘాగ్ంసన్న ।
 స ఏతాన్ ప్రజాపతిర్నక్తగ్ం హోమాన-పశ్యత్ । తాన జహోత్ ।
 తైర్వై స యజ్ఞాద్రక్షాగ్స్య పాహన్న । యన్నక్తగ్ం హోమాజ్ఞుహోతి ।
 యజ్ఞాదేవ తైర్యజమానో రక్షాగ్స్య పహన్తి । ఆజ్యేన జహోతి ।
 వజ్రో వా ఆజ్యమ్ । వజ్రేణైవ యజ్ఞాద్రక్షాగ్స్య పహన్తి ॥ 56 ॥

T.B.3.8.15.2

ఆజ్యస్య ప్రతిపదం కరోతి । ప్రాణో వా ఆజ్యమ్ ।
 ముఖత ఏవాస్య ప్రాణం దధాతి । అన్నహోమా-జ్ఞుహోతి । శరీరవదేవా-వరున్ధే ।
 వ్యత్యాసం జహోతి । ఉభయస్యా వరుద్ధ్యై । నక్తం జహోతి । రక్షసామ పహత్యై ।
 ఆజ్యేనాన్తతో జహోతి ॥ 57 ॥

T.B.3.8.15.3

ప్రాణో వా ఆజ్యమ్ । ఉభయత ఏవాస్య ప్రాణం దధాతి ।
 పురస్తా-చోచపరిష్టాచ్చ । ఏకస్మై స్వాహేత్యాహ ।
 అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతితిష్ఠతి । ద్వాభ్యాగ్ స్వాహేత్యాహ ।
 అముష్మిన్నేవ లోకే ప్రతితిష్ఠతి । ఉభయోరేవ లోకయాః ప్రతితిష్ఠతి ।
 అస్మిగ్గాచ-ముష్మిగ్ శచ్చ । శతాయ స్వాహేత్యాహ ।
 శతాయుర్వై పురుషః శతవీర్యః । ఆయురేవ వీర్యమవరున్ధే ।
 సహస్రాయ స్వాహేత్యాహ । ఆయుర్వై సహస్రమ్ । ఆయురేవా-వరున్ధే ।

స॒ర్వ॒స్మై॒ స్వా॒హే॒త్యా॒హా । అ॒ప॒రి॒మి॒త॒మే॒వా వ॒రు॒న్ధే ॥ 58 ॥

T.B.3.8.16.1

ప్ర॒జా॒ప॒తిం॒ వా ఏ॒ష ఈ॒స్స॒తి॒త్యా॒హుః । యో॒ఽశ్వ॒మే॒ధే॒న॒ య॒జ॒త ఇ॒తి ।
అ॒థో ఆ॒హుః । స॒ర్వా॒ణి భూ॒తా॒నీ॒తి । ఏ॒క॒స్మై స్వా॒హే॒త్యా॒హా । ప్ర॒జా॒ప॒తి॒ర్వా ఏ॒కః ।
త॒మే॒వాప్నో॒తి । ఏ॒క॒స్మై స్వా॒హో ద్వా॒భ్యాగ్గ్ స్వా॒హే॒త్య॒భి-పూ॒ర్వ॒మా॒హు॒తీ-ర్జు॒హోతి ।
అ॒భిపూ॒ర్వ॒మే॒వ స॒వ॒ర్గం లో॒క॒మే॒తి । ఏ॒కో॒త్త॒రం జు॒హోతి ॥ 59 ॥

T.B.3.8.16.2

ఏ॒క॒వ॒దే॒వ సు॒వ॒ర్గం లో॒క॒మే॒తి । స॒న్త॒తం జు॒హోతి ।
సు॒వ॒ర్గ॒స్య లో॒క॒స్య స॒న్త॒త్యై । శ॒తా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా ।
శ॒తా॒య॒ర్వై పు॒రు॒షః శ॒త॒వీ॒ర్యః । ఆ॒యు॒రే॒వ వీ॒ర్య॒మ॒వ॒రు॒న్ధే ।
స॒హ॒స్రా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా । ఆ॒యు॒ర్వై స॒హ॒స్ర॒మ్ । ఆ॒యు॒రే॒వా వ॒రు॒న్ధే ।
అ॒యు॒తా॒య స్వా॒హో ని॒యు॒తా॒య స్వా॒హో ప్ర॒యు॒తా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా ॥ 60 ॥

T.B.3.8.16.3

త్ర॒య ఇ॒మే లో॒కాః । ఇ॒మా॒నే॒వ లో॒కా॒న-వ॒రు॒న్ధే । అ॒ర్బు॒దా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా ।
వా॒గ్వా అ॒ర్బు॒దమ్ । వా॒చ॒మే॒వా వ॒రు॒న్ధే । న్య॒ర్బు॒దా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా ।
యో వై వా॒చో భూ॒మా । త॒స్న్య॒ర్బు॒దమ్ । వా॒చ ఏ॒వ భూ॒మా॒న॒మ వ॒రు॒న్ధే ।
స॒ము॒ద్రా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా ॥ 61 ॥

T.B.3.8.16.4

స॒ము॒ద్ర॒మే॒వాప్నో॒తి । మ॒ధ్యాయ॒ స్వా॒హే॒త్యా॒హా । మ॒ధ్య॒మే॒వాప్నో॒తి ।
అ॒న్తా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా । అ॒న్త॒మే-వాప్నో॒తి । ప॒రార్ధా॒య స్వా॒హే॒త్యా॒హా ।
ప॒రార్ధ॒మే॒వాప్నో॒తి । ఉ॒ష॒సే స్వా॒హో వ్యు॒ష్ట్యై స్వా॒హే॒త్యా॒హా । రా॒త్రి॒ర్వా ఉ॒షాః ।

అహారు॑వ్యష్టిః । అ॒హో॒రా॒త్రే ఏ॒వావ॑రున్ధే । అథో॑ అ॒హో॒రా॒త్రయో॑రే॒వ ప్ర॑తి॒తిష్ఠ॑తి ।
 తా యదు॑భ॒యిర్ది॒వా వా న॑క్తం వా జ॒హు॒యాత్ । అ॒హో॒రా॒త్రే మో॑హయేత్ ।
 ఉ॒ష॒సే స్వా॒హా వ్యు॒ష్ట్యై స్వా॒హోదే॒ష్యతే॑ స్వా॒హోద్యతే॑ స్వా॒హేత్యను॑దితే
 జ॒హోతి॑ । ఉ॒ది॒తాయ॑ స్వా॒హా సు॒వర్గాయ॑ స్వా॒హా లో॒కాయ॑ స్వా॒హేత్యు॑దితే జ॒హోతి॑ ।
 అ॒హో॒రా॒త్రయో॑-ర॒వ్యతి॑మోహోయ ॥ 62 ॥

T.B.3.8.17.1

వి॒భూ॒ర్మాత్రా ప్ర॒భూః పి॒త్రేత్య॑శ్వ-నా॒మాని॑ జ॒హోతి॑ ।
 ఉ॒భయో॑రే॒వైనం॑ లో॒కయో॑-ర్నా॒మధే॑యం గమయతి ।
 ఆ॒యనా॑య స్వా॒హా ప్రా॑యణాయ స్వా॒హేత్యు॑ద్-ద్రా॒వాఙ్జు॑హోతి ।
 స॒ర్వమే॒వైన-మ॑స్క॒న్నగ్ం సు॒వర్గం లో॒కం గ॑మయతి ।
 అ॒గ్నయే॑ స్వా॒హా సో॒మాయ॑ స్వా॒హేతి॑ పూ॒ర్వహా॒మా-ఙ్జు॑హోతి ।
 పూ॒ర్వ ఏ॒వ ద్వి॒ష॒ంతం భ్రా॑తృ॒వ్య-మతి॑క్రామతి ।
 పృ॒థి॒వ్యై స్వా॒హా-న్తరి॑క్షాయ స్వా॒హేత్యా॑హ । య॒థా య॒జురే॒వైతత్ ।
 అ॒గ్నయే॑ స్వా॒హా సో॒మాయ॑ స్వా॒హేతి॑ పూ॒ర్వదీ॒క్షా జు॑హోతి ।
 పూ॒ర్వ ఏ॒వ ద్వి॒ష॒ంతం భ్రా॑తృ॒వ్య-మతి॑క్రామతి ॥ 63 ॥

T.B.3.8.17.2

పృ॒థి॒వ్యై స్వా॒హా-న్తరి॑క్షాయ స్వా॒హేత్యే-క॒విగ్ం॑శినీం దీ॒క్షాం జు॑హోతి ।
 ఏ॒కవి॑గ్ంశతి॒ర్వై దే॒వలో॒కాః । ద్వాద॑శ॒ మాసాః ప॒ఞ్చర్ష॑వః ।
 త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః । అ॒సా॒వాది॒త్య ఏ॒కవి॑గ్ంశః । ఏ॒ష సు॒వర్గో లో॒కః ।
 సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సమ॒ష్ట్యై । భు॒వో దే॒వానాం॑ కర్మణే॒త్యుతు॑-దీ॒క్షా జు॑హోతి । ఋ॒తూనే-
 వా॒స్మై క॒ల్పయ॑తి ।
 అ॒గ్నయే॑ స్వా॒హా వా॒యవే॑ స్వా॒హేతి॑ జ॒హోత్య-న్తరి॑త్యై ॥ 64 ॥

T.B.3.8.17.3

అ॒ర్వా॒జ్యజ్ఞః॑ సం॒క్రా॒మ॒త్వి-త్యా॑ప్తి-ర్జు॒హోతి॑ । సు॒వ॒ర్గ॑స్య లో॒కస్యా॑ప్త్యై ।
 భూ॒తం భ॑వ్యం భ॒విష్య॑దితి ప॒ర్యాప్తి-ర్జు॒హోతి॑ ।
 సు॒వ॒ర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ ప॒ర్యాప్త్యై॑ ।
 ఆ మే॑ గృ॒హా భ॑వ॒న్త్విత్యా॑భూ-ర్జు॒హోతి॑ । సు॒వ॒ర్గ॑స్య లో॒కస్యా॑ భూ॒త్యై ।
 అగ్ని॑నా తపో-ఽన్వ॒భవ॑దిత్యను॒భూ-ర్జు॒హోతి॑ ।
 సు॒వ॒ర్గ॑స్య లో॒కస్యాను-భూ॑త్యై ।
 స్వా॒హా-ఽఽధి॑మాధీ॒తాయ॑ స్వా॒హేతి॑ సమ॒స్తాని॑ వైశ్వదే॒వాని॑ జు॒హోతి॑ ।
 సమ॑స్తమే॒వ ద్విష॑న్తం భ్రా॒తృ॒వ్య-మతి॑క్రామతి ॥ 65 ॥

T.B.3.8.17.4

ద॒ద్భ్యః॑ స్వా॒హా హ॑నూ॒భ్యాగ్ స్వా॒హేత్య॑జ్ఞ॒హోమా-జ్ఞు॑హోతి ।
 అ॒జ్ఞే అ॒జ్ఞే వై పు॑రుషస్య పా॒ప్మోప॑శ్లిష్టః ।
 అ॒జ్ఞాద॒జ్ఞా దే॒వైనం॑ పా॒ప్మన॑స్తేన ము॒ఞ్చతి॑ ।
 అ॒జ్ఞ్యేతా॒య స్వా॒హా కృ॒ష్ణాయ॑ స్వా॒హా శ్వే॒తాయ॑ స్వా॒హేత్య॑-శ్వ॒రూపా॑ణీ జు॒హోతి॑ ।
 రూ॒పైరే॒వైన॑గ్ సమ॒ర్థయ॑తి । ఓష॑ధీ॒భ్యః స్వా॒హా మూ॑లే॒భ్యః స్వా॒హేత్యో॑షధి హో॒మాజ్ఞు॑హోతి
 । ద్వ॒యో వా ఓష॑ధయః ।
 పు॒ష్యేభ్యో॑ఽన్యాః ఫలం గృ॒హ్ణాన్తి॑ । మూ॑లే॒భ్యోఽన్యాః॑ ।
 తా ఏ॒వోభ॑యీ॒ర-వ॑రున్ధే ॥ 66 ॥

T.B.3.8.17.5

వ॒నస్ప॑తి॒భ్యః స్వా॒హేతి॑ వ॒నస్ప॑తి-హో॒మాజ్ఞు॑హోతి ।
 ఆ॒ర॒ణ్య-స్యా॒న్నాద్య॑స్యా-వ॒రుధ్యై॑ । మే॒షస్తా॑వ ప॒చ్చతై-
 ర॒వ॒త్విత్య॑-పా॒వ్యాని॑ జు॒హోతి॑ । ప్రా॒ణా వై దే॒వా అపా॑వ్యాః ।
 ప్రా॒ణానే॒వా వ॑రున్ధే । కూ॒ప్యోభ్యః॑ స్వా॒హాఽద॒భ్యః స్వా॒హేత్య॑పా॒గ్ హో॒మాజ్ఞు॑హోతి ।

అ॒ప్పు॒ వా ఆ॑పః । అ॒న్నం॑ వా ఆ॑పః । అ॒దో॒భ్య
 వా అ॒న్నం॑ జాయతే । యదే॒వాదో॒భ్యఽన్నం॑ జాయతే । తదవ॑రున్ధే ॥ 67 ॥

T.B.3.8.18.1

అ॒మా॒భగ్ం॑సి జ॒హోతి॑ । అ॒యం॑ వై లో॒కో-ఽమా॒భగ్ం॑సి ।
 తస్య॑ వ॒సవో॑-ఽధి॑పతయః । అ॒గ్ని॒ర్జ్యోతిః॑ । యద॑మా॒భగ్ం॑సి జ॒హోతి॑ ।
 ఇ॒మమే॑వ లో॒కమ॑వరున్ధే । వ॒సూ॒నాగ్ం॑ సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి ।
 అ॒గ్నిం॑ జ్యోతి॒ర-వ॑రున్ధే । నభా॑గ్ం సి జ॒హోతి॑ ।
 అ॒న్తరి॑క్షం వై నభా॑గ్ంసి ॥ 68 ॥

T.B.3.8.18.2

తస్య॑ రు॒ద్రా అ॑ధిపతయః । వా॒యు॒ర్జ్యోతిః॑ । య॒న్నభా॑గ్ంసి జ॒హోతి॑ ।
 అ॒న్తరి॑క్షమే॒వా-వ॑రున్ధే । రు॒ద్రాణా॑గ్ం సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి ।
 వా॒యుం॑ జ్యోతి॒ర-వ॑రున్ధే । మ॒హాగ్ం॑సి జ॒హోతి॑ ।
 అ॒సా వై లో॒కో మ॒హాగ్ం॑సి । తస్యా॑ది॒త్యా అ॑ధిపతయః ।
 సూ॒ర్యో జ్యోతిః॑ ॥ 69 ॥

T.B.3.8.18.3

య॒న్మహా॑గ్ంసి జ॒హోతి॑ । అ॒ముమే॑వ లో॒కమ॑-వరున్ధే ।
 ఆ॒ది॒త్యానా॑గ్ం సా॒యుజ్యం॑ గచ్ఛతి । సూ॒ర్యం॑ జ్యోతి॒ర-వ॑రున్ధే ।
 న॒మో రా॒జ్ఞా న॒మో వ॑రుణా॒యేతి॑ య॒వ్యాని॑ జ॒హోతి॑ ।
 అ॒న్నాద్య॑స్యా-వ॑రున్ధ్యై । మ॒యోభూ॑ర్వాతో అ॒భి వా॑తూ॒స్రా ఇతి॑ గ॒వ్యాని॑ జ॒హోతి॑ ।
 ప॒శూనా॑మ-వ॑రున్ధ్యై । ప్రా॒ణాయ॑ స్వా॒హో వ్యానాయ॑ స్వా॒హేతి॑ సంతతి-ప॒హోమా॑ఙ్ఘ్రు॒హోతి॑
 । సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సంత॑త్యై ॥ 70 ॥

T.B.3.8.18.4

సీతాయ స్వాహా-౨ సీతాయ స్వాహేతి ప్రముక్తి-ర్జుహోతి ।

సువర్గస్య లోకస్య ప్రముక్త్యై । పృథివ్యై స్వాహా-౨ న్తరిణాయ స్వాహేత్యాహ । యథా
యజరేవైతత్ । దత్త్వతే స్వాహా-౨ దన్తకాయ స్వాహేతి శరీర-హోమాఙ్ఘ్రహోతి । పితృలోకమే
ర్యజమానో-౨ వరుణే ।

కస్త్యా యునక్తి స త్వా యునక్తివతి పరిధీన్యనక్తి ।

ఇమే వై లోకాః పరిధయః । ఇమానేవాస్మై లోకాన్ యునక్తి ।

సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై ॥ 71 ॥

T.B.3.8.18.5

యః ప్రాణతో య ఆత్మదా ఇతి మహిమానో జుహోతి ।

సువర్గో వై లోకో మహాః । సువర్గమేవ తాభ్యాం లోకం యజమానో-౨ వరుణే ।

ఆ బ్రహ్మాన్ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామితి సమస్తాని

బ్రహ్మవర్చసాని జుహోతి । బ్రహ్మవర్చస-మేవతై-ర్యజమానో ౨ వరుణే ।

జజ్ఞ బీజమితి జుహోత్య-నన్తరిత్యై ।

అగ్నయే సమనమ-త్పృథివ్యై సమనమదితి సన్నతి హోమాఙ్ఘ్రహోతి ।

సువర్గస్య లోకస్య సంసత్వ్యై । భూతాయ స్వాహా భవిష్యతే స్వాహేతి భూతాభవ్యో హోమా
జుహోతి । అయం వై లోకో భూతమ్ ॥ 72 ॥

T.B.3.8.18.6

అసౌ భవిష్యత్ । అనయోరేవ లోకయోః ప్రతితిష్ఠతి । సర్వస్యాప్త్యై ।

సర్వస్యా-వరుణ్యై । యదక్రందః ప్రథమం జాయమాన ఇత్యశ్వస్తోమీయం

జుహోతి । సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్య జిత్యై । సర్వమేవ తేనాప్నోతి ।

సర్వం జయతి । యో-౨ శ్వమేధేన యజతే ॥ 73 ॥

T.B.3.8.18.7

య ఉ చైనమేవం వేద । యజ్ఞగ్ం రక్షగ్స్య జిఘాగ్ంసన్న ।

స ఏ॒తాన్ ప్ర॒జాప॑తి-ర్న॒క్తగ్ం హో॑మాన-ప॒శ్యత్ । తాన॑జుహోత్ ।
 తై॒రైవే స య॒జ్ఞాద్ర॒క్షాగ్ం॑స్య పా॒హన్నా । యన్న॑క్తగ్ం హో॒మాఙ్ఘృ॑హోతి ।
 య॒జ్ఞాదే॒వతై-ర్య॑జమా॒నో ర॒క్షాగ్ం॑స్య పహ॒న్తి ।
 ఉ॒షసే॒ స్వాహా॑ వ్యు॒ష్ట్యై స్వాహే॑త్యన్తతో జు॒హోతి ।
 సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సమ॒ష్ట్యై ॥ 74 ॥

T.B.3.8.19.1

ఏ॒క॒యాపో॑ వై॒కాద॒శినీ॑ వా । అ॒న్యేషాం॑ య॒జ్ఞానాం॑ యూ॒పా భ॑వన్తి ।
 ఏ॒కవి॒శిన్య-శ్వ॑మే॒ధస్య॑ । సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్యా-భి॑జిత్యై ।
 బై॒ల్వో వా ఖా॑ది॒రో వా పా॒లాశో వా । అ॒న్యేషాం॑ య॒జ్ఞక్ర॒తూనాం॑ యూ॒పా భ॑వన్తి ।
 రా॒జ్జదాల॑ ఏ॒కవి॒గ్ంశత్య-రత్ని॑రశ్వ॒మేధ॑స్య ।
 సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్య॑ సమ॒ష్ట్యై । నాన్యే॑షాం ప॒శూనాం॑ తే॒జన్యా॑ అ॒వద్య॑న్తి । అ॒వద్య॑న్త్యశ్వ॑స్య
 ॥ 75 ॥

T.B.3.8.19.2

పా॒ప్మా వై తే॑జ॒నీ । పా॒ప్మనో॑ఽపహ॒త్యై । ప్ల॒క్షశా-ఖా॑యామ॒న్యేషాం॑ ప॒శూనా॑మ॒వద్య॑న్తి ।
 వే॒తస-శా॑ఖా॒యా-మ॑శ్వ॒స్య । అ॒ఘ్నయో॑ని॒ర్వా అ॑శ్వః । అ॒ఘ్నజో॑ వే॒తసః । స్వ ఏ॒వాస్య॑
 యో॒నావ-వ॑ద్యతి ।
 యూ॒పేషు॑ గ్రా॒మ్యాన్ ప॒శూన్ని-యు॑జ్ఞన్తి । ఆ॒రోకే॑ష్యా-ర॒ణ్యాన్ధార॑యన్తి । ప॒శూనాం॑
 వ్యావృ॑త్యై । ఆ గ్రా॒మ్యాన్ ప॒శూన్-లభ॑న్తే ।
 ప్రా॒రణ్యా-న్ఘ్న॑జన్తి । పా॒ప్మనో॑ఽపహ॒త్యై ॥ 76 ॥

T.B.3.8.20.1

రా॒జ్జదాల-మ॑గ్ని॒ష్ఠం మి॑నోతి । భ్రూ॒ణహ॒త్యా॒యా అ॑పహ॒త్యై ।
 పౌ॒తుద్ర॑వా॒వభి॑తో భవతః । పు॒ణ్యస్య॑ గ॒న్ధస్యా॑ వ॒రుద్యై॑ ।

భ్రూ॒ణ॒హ॒త్యా-మే॒వా॒స్మా-ద॒ప॒హ॒త్య॑ । పు॒ణ్యే॒న గ॒న్ధే॒నో భ॒య॒తః ప॒రిగృ॒హ్ణాతి॑ । ష॒డై॒బ్బ॒ల్వా
భ॒వ॒న్తి । బ్ర॒హ్మ॒వ॒ర్చ॒స॒స్యా-వ॒రు॒ద్ధ్యై॑ । ష॒ట్ఠా॒ది॒రాః । తే॒జ॒సో-ఽవ॒రు॒ద్ధ్యై॑ ॥ 77 ॥

T.B.3.8.20.2

ష॒ట్పా॒లా॒శాః । స్తో॒మ॒పీ॒థ॒స్యా-వ॒రు॒ద్ధ్యై॑ । ఏ॒క॒వి॒గ్ం॒శ॒తిః సంప॑ద్యన్తే ।
ఏ॒క॒వి॒గ్ం॒శ॒తి॒ర్వై దే॒వ॒లో॒కాః । ద్వాద॑శ మా॒స్యాః ప॒ఞ్చ॒ర్త॒వః ।
త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః । అ॒సా॒వా॒ది॒త్య ఏ॒క॒వి॒గ్ం॒శః । ఏ॒ష సు॒వ॒ర్గో లో॒కః ।
సు॒వ॒ర్గ॒స్య లో॒క॒స్య స॒మ॒ష్ట్యై॑ । శ॒తం ప॒శ॒వో భ॒వ॒న్తి ॥ 78 ॥

T.B.3.8.20.3

శ॒తా॒యుః పు॒రు॒షః శ॒తే॒న్ద్రి॒యః । ఆ॒యు॒ష్యే॒వేన్ద్రి॒యే ప్ర॒తి॒తి॒ష్ఠతి॑ ।
స॒ర్వం వా అ॑శ్వమే॒ధ్యాప్నో॒తి । అ॒ప॒రి॒మి॒తా భ॒వ॒న్తి ।
అ॒ప॒రి॒మి॒త॒స్యా-వ॒రు॒ద్ధ్యై॑ । బ్ర॒హ్మ॒వా॒దినో॑ వదన్తి । క॒స్మా॒ధ్న॒త్యాత్ । ద॒క్షి॒ణ॒తో-ఽన్యే॒షాం
ప॒శూ॒నా॒మ-వ॒ద్యన్తి॑ । ఉ॒త్త॒ర॒తో-ఽశ్వ॑న్యే॒తి ।
వారు॑ణో వా అ॒శ్వః ॥ 79 ॥

T.B.3.8.20.4

ఏ॒షా వై వ॒రు॒ణ॒స్య దిక్ । స్వా॒యా॒మే॒వా॒స్య ది॒శ్యవ॑ద్యతి ।
యది॑త రే॒షాం ప॒శూ॒నా॒మ-వ॒ద్యతి॑ । శ॒తదే॒వ॒త్యం తే॒నావ॑రున్ధే ।
చి॒తే-ఽగ్నా॑-వ॒ధి॒వైత॑నే కటే॒శ్వం చి॒నోతి॑ । అ॒ఘ్న-యో॒ని॒ర్యా అ॒శ్వః ।
అ॒ఘ్న॒జో వే॒త॒సః । స్వ ఏ॒వై॒నం యో॒నౌ ప్ర॒తి॒ష్ఠా॒ప॒యతి॑ ।
పు॒రస్తా॑-త్ప్ర॒త్యఙ్చా॑ం తూ॒ప॒రం చి॒నోతి॑ । ప॒శ్చా॒త్ప్రాచీ॑నం గో॒మృ॒గమ్ ॥ 80 ॥

T.B.3.8.20.5

ప్రా॒ణా॒పా॒నా-వే॒వా॒స్మి-స్థ్న॑మ్యఙ్చా॒ దధా॑తి ।
అ॒శ్వం తూ॒ప॒రం గో॒మృ॒గమి॑తి స॒ర్వహ॑త ఏ॒తా॒ఙ్ఘృ॑హోతి ।

ఏ॒షాం లో॒కానా॑మ॒-భి॒జ్జిత్యై॑ । ఆ॒త్మనా॒-ఽభి॑జ్జహోతి ।
 సా॒త్మాన॒మే॒వైన॑గ్గ్ం సత॒నుం క॑రోతి । సా॒త్మాఽ॒ముష్మి॑ం లా॒కే భ॑వతి ।
 య ఏ॒వం వేద॑ । అ॒థో వసో॑రే॒వ ధా॒రాం తేనా॑వరు॒న్ధే ।
 ఇ॒లువ॑ర్దాయ॒ స్వాహా॑ బ॒లివ॑ర్దాయ॒ స్వాహే॑త్యాహ ।
 సం॒వ॒త్స॒రో వా ఇ॒లువ॑ర్దః । ప॒రి॒వ॒త్స॒రో బ॒లివ॑ర్దః ।
 సం॒వ॒త్స॒రాదే॒వ ప॑రి॒వ॒త్స॒రా-దా॒యుర॑ వరు॒న్ధే । ఆ॒యురే॒వాస్మి॑-న్దధాతి ।
 తస్మా॑దశ్వ-మే॒ధయా॑జీ జ॒రసా॑ వి॒స్రసా॒ఽముం లో॒కమే॑తి ॥ 81 ॥

T.B.3.8.21.1

ఏ॒క॒వి॒గ్ం శో॑ఽగ్ని॒ర్భవ॑తి । ఏ॒క॒వి॒గ్ంశః స్తో॑మః ।
 ఏ॒క॒వి॒గ్ంశతి॑ర్యూ॒పాః । యథా॑ వా అ॒శ్వా వ॒ర్షభా॑ వా వృ॒షాణః॑ స॒గ్గున్ను॑రే॒రన్న॑ ।
 ఏ॒వమే॑తథ్తో॒మః స॒గ్గున్ను॑రన్తే । యదే॑క॒వి॒గ్ంశాః॑ । తే యథ్స॑మృ॒చ్ఛేర॑న్న ।
 హ॒న్యేతా॑స్య య॒జ్ఞః । ద్వా॒ద॒శ ఏ॒వాగ్నిః॑ స్వా॒దిత్యా॑హుః ।
 ద్వా॒ద॒శః స్తో॑మః ॥ 82 ॥

T.B.3.8.21.2

ఏ॒కాద॑శ॒ యూ॒పాః । యద్ద్వా॑ద॒శో-ఽగ్ని॒ర్భవ॑తి ।
 ద్వా॒ద॒శ మా॑సాః సం॒వ॒త్స॒రః । సం॒వ॒త్స॒రేణై॒-వాస్మా॑ అన్న॒మవ॑రు॒న్ధే । యద్ద॑శ॒ యూ॒పా
 భ॑వన్తి । దశా॑క్షరా వి॒రాట్ । అన్నం॑ వి॒రాట్ ।
 వి॒రాజై॒-వాన్నా॑ద్యమ-వరు॒న్ధే । య ఏ॒కాద॑శః । స్తన॑ ఏ॒వాస్మై॒ సః । 83

T.B.3.8.21.3

దు॒హ ఏ॒వైనా॑ం తేన॑ । తదా॑హుః । యద్ద్వా॑ద॒శో-ఽగ్నిః॑ స్వా॒ద్వాద॑శః స్తో॒మ ఏ॒కాద॑శ॒
 యూ॒పాః । యథా॑ స్థూరి॒ణా యా॒యాత్ । తాదృ॑క్తత్ ।
 ఏ॒క॒వి॒గ్ంశ ఏ॒వాగ్నిః॑ స్వా॒దిత్యా॑హుః । ఏ॒క॒వి॒గ్ంశః స్తో॑మః । ఏ॒క॒వి॒గ్ంశతి॑ర్యూ॒పాః ।

యథా ప్రష్టిభిర్యాతి ।
తాదృగేవ తత్ ॥ 84 ॥

T.B.3.8.21.4

యో వా అశ్వమేధే తిస్రః కకుభో వేద । కకుద్ధ రాజ్ఞాం భవతి ।
ఏకవిగ్ంశో-ఽగ్నిర్భవతి । ఏకవిగ్ంశః స్తోమః ।
ఏకవిగ్ంశతిర్యూపాః । ఏతా వా అశ్వమేధే తిస్రః కకుభః ।
య ఏవం వేద । కకుద్ధ రాజ్ఞాం భవతి ।
యో వా అశ్వమేధే త్రిణి శీర్షాణి వేద । శిరో హ రాజ్ఞాం భవతి ।
ఏకవిగ్ంశో-ఽగ్నిర్భవతి । ఏకవిగ్ంశః స్తోమః ।
ఏకవిగ్ంశతిర్యూపాః । ఏతాని వా అశ్వమేధే త్రిణి శీర్షాణి ।
య ఏవం వేద । శిరో హ రాజ్ఞాం భవతి ॥ 85 ॥

T.B.3.8.22.1

దేవా వా అశ్వమేధే పవమానే । సువర్గం లోకం న ప్రాజానన్న ।
తమశ్వః ప్రాజానాత్ । యదశ్వమేధే-ఽశ్వేన మేధ్యేనోదఞ్చో బహిష్పవమానగ్ం సర్పన్తి
। సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్వై । న వై మనుష్యః సువర్గం లోకమజ్ఞాసా వేద । అశ్వో వై
సువర్గం లోకమజ్ఞాసా వేద ।
యదుద్గా-తోద్గాయేత్ । యథా-క్షేత్రజ్ఞో-ఽన్యేన పథా ప్రతిపాదయేత్ ।
తాదృక్తత్ ॥ 86 ॥

T.B.3.8.22.2

ఉద్గాతారమ-పరుద్ధ్య । అశ్వ-ముద్గీథాయ వృణీతే ।
యథా క్షేత్రజ్ఞో-ఽజ్ఞాసా నయతి ।
ఏవమేవైనమశ్వః సువర్గం లోకమజ్ఞాసా నయతి । పుచ్ఛమన్వా-రభన్తే ।

సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । హిం కరోతి । సామైవాకః ।

హిం కరోతి । ఉద్గీఢ ఏవాస్య సః ॥ 87 ॥

T.B.3.8.22.3

వడబా ఉప రున్ధన్తి । మిథునత్వాయ ప్రజాత్యై ।

అథో యథోపగాతార ఉపగాయన్తి । తాదృగేవ తత్ ।

ఉదగాసీదశోవ మేధ్య ఇత్యాహ । ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః ।

ప్రజాపతి-రుద్గీఢః । ఉద్గీఢమే-వావరున్ధే ।

అథో ఋక్షామయోరేవ ప్రతితిష్ఠతి । హిరణ్యేనోపా-కరోతి ।

జ్యోతిర్వై హిరణ్యమ్ । జ్యోతిరేవ ముఖతో దధాతి ।

యజమానే చ ప్రజాసు చ ।

అథో హిరణ్య-జ్యోతిరేవ యజమానః సువర్గం లోకమేతి ॥ 88 ॥

T.B.3.8.23.1

పురుషో వై యజ్ఞః । యజ్ఞః ప్రజాపతిః । యదశ్వే పశూన్ని-యుజ్ఞాన్తి ।

యుజ్ఞాదేవ తద్యజ్ఞం ప్రయుక్త్యై । అశ్వం తూపరం గోమృగమ్ ।

తానగ్నిష్ఠ ఆలభతే । సేనాముఖమేవ తధస్సగ్న్యతి ।

తస్మా-ద్రాజముఖం భీష్మం భావుకమ్ ।

ఆగ్నేయం కృష్ణగ్రీవం పురస్తా-ల్లలాటే । పూర్వాగ్నిమేవ తం కురుతే ॥ 89 ॥

T.B.3.8.23.2

తస్మా-త్పూర్వాగ్నిం పురస్తా-థ్నాపయన్తి । పౌష్ణమన్వశ్చమ్ ।

అన్నం వై పూషా । తస్మా-త్పూర్వాగ్నా-వాహార్యమా-హరన్తి ।

ఐన్ద్రాపౌష్ణ ముపరిష్ఠాత్ । ఐన్ద్రో వై రాజన్యోఽన్నం పూషా ।

అన్నాద్యేనైవైస-ముఖయతః పరిగృహ్ణాతి । తస్మా-ద్రాజన్యోన్నాదో భావుకః । ఆగ్నేయా

కృష్ణగ్రీవో బాహువోః । బాహువోరేవ వీర్యం ధత్తే ॥ 90 ॥

T.B.3.8.23.3

తస్మా-ద్రాజన్యో బాహుబలీ భావుకః । త్వాష్ట్రో లోమశస్థా సక్థ్యోః ।

సక్థ్యోరేవ వీర్యం ధత్తే । తస్మాద్రాజన్య ఉరుబలీ భావుకః ।

శితిప్రృష్టౌ బార్హస్పత్యౌ ప్రృష్టే । బ్రహ్మవర్చసమే-వోపరిష్టాద్ధత్తే ।

అథో కవచే ఏవైతే అభితః పర్యూహతే ।

తస్మాద్రాజన్యః సన్నద్ధో వీర్యం కరోతి । ధాత్రే పృషోదరమ-ధస్తాత్ । ప్రతిష్ఠామేవైతాం

కురుతే । అథో ఇయం వై ధాతా । అస్యామేవ ప్రతిష్ఠతి ।

సౌర్యం బలక్షం పుచ్ఛే । ఉధేధమేవ తం కురుతే ।

తస్మాదుధేధం భయే ప్రజా అభిసగ్గ్ శ్రయన్తి ॥ 91 ॥

హరిః ఓమ్ ॥

॥ 2.2 అశ్వమేధస్య ద్వితీయ-తృతీయా హర్విధానమ్ ॥

తైత్తిరీయ బ్రహ్మణే తతీయాష్టకే నవమ ప్రపాఠకః

॥ హరిః ఓం ॥

T.B.3.9.1.1

ప్రజాపతి-రశ్వమేధమ-సృజత । సోఽస్మాథ్స్పృష్టో-ఽపాక్రామత్ ।

తమష్టా దశిభిరను ప్రాయుక్తు । తమాప్నోత్ ।

తమాప్త్యాఽష్టా దశిభిర వారుణ ।

యదష్టాదశిన ఆలభ్యన్తే । యజ్ఞమేవ తైరాప్త్యా యజమానో-ఽవరున్తే ।

సంవథ్సరస్య వా ఏషా ప్రతిమా । యదష్టాదశినః ।

ద్వాదశ మాసాః పశ్చార్తవః ॥ 1 ॥

సం॒వ॒థ్స॒రో॑ఽష్టాద॒శః । యద॑ష్టాద॒శిన॑ ఆ॒ల॒భ్య॒న్తే ।
 సం॒వ॒థ్స॒రమే॑వ తై॒రాష్టా॑ య॒జమా॑నో-ఽవ॒రున్ధే॑ । అ॒గ్ని॒ష్టే॑ ఽన్యాన్ ప॒శూను॑పా-క॒రోతి॑
 । ఇత॑రే॒షు యూ॑పే॒ష్యష్టా॑ ద॒శినో॑-ఽజౌమి॒త్వాయ॑ ।
 నవ॑ న॒వాల॑భ్యన్తే సవీ॒ర్య॒త్వాయ॑ । యదా॑ఽఽర॒ణ్యైః సగ్గ్ సా॑ప॒యేత్ । వ్యవ॑స్యే॒తాం పితా॑
 పుత్రౌ । వ్యధ్వా॑నః క్రామే॒యుః ।
 విదూ॑రం గ్రామ॒యో ర్గ్రామా॑న్తౌ స్యా॒తామ్ ॥ 2 ॥

ఋ॒క్షీకాః పు॑రుష॒వ్యాఘ్రాః ప॑రి॒మోషి॑ణ ఆ॒వ్యాధి॑నీ-స్త॒స్కరా॑
 అ॒రణ్యే॑ష్యా-జౌయే॒రన్న । తదా॑హుః । అప॑శవో॒ వా ఏ॒తే । యదా॑ర॒ణ్యాః ।
 యదా॑ర॒ణ్యైః సగ్గ్ సా॑ప॒యేత్ । క్షిప్రే॑ య॒జమా॑న-మ॒రణ్యం మృ॒తగ్ం హ॑రే॒యుః ।
 అ॒రణ్యా॑యతనా హ్యో॒రణ్యాః ప॒శవ॑ ఇతి । యత్ప॑శూన్నా-లభే॒త ।
 అన॑వరుద్ధా అస్య ప॒శవః॑ స్యుః । యత్ప॑ర్యగ్ని-కృతానుథ్సృజేత్ ॥ 3 ॥

య॒జ్ఞవే॑శ॒సం కు॑ర్యాత్ । యత్ప॑శూనా-లభే॒తే । తేనై॒వ ప॒శూన॑వరున్ధే । యత్ప॑ర్యగ్ని-
 కృతానుథ్సృజత్య-య॒జ్ఞవైశ॑సాయ । అవ॑రుద్ధా అస్య ప॒శవో॒ భవ॑న్తి । న య॒జ్ఞవే॑శ॒ సంభ॑వతి
 । న య॒జమా॑న-మ॒రణ్యం మృ॒తగ్ం హ॑రన్తి ।
 గ్రా॒మ్యైః సగ్గ్ సా॑ప॒యతి॑ । ఏ॒తే వై ప॒శవః॑ క్షే॒మో నామ॑ ।
 సం పితా॑ పుత్రావ వ॒స్యతః॑ । సమధ్వా॑నః క్రామన్తి ।
 స॒మన్తి॑కం గ్రామ॒యో-ర్గ్రామా॑న్తౌ భవతః । నర్షీ॑కాః పు॒రుష॒వ్యాఘ్రాః ప॑రి॒మోషి॑ణ ఆ॒వ్యాధి॑నీ-
 స్త॒స్కరా॑ అ॒రణ్యే॑ష్యా జౌయన్తే ॥ 4 ॥

ప్రజాపతిర-కామయతోభౌ లోకావ-వరుస్థియేతి ।
 స ఏతానుభయాన్ పశూన పశ్యత్ । గ్రామ్యాగ్నో-రణ్యాగ్నో ।
 తానాలభత । త్వైర్వై స ఉభౌ లోకావ వారున్ధ ।
 గ్రామ్యైరేవ పశుభిరిమం లోకమ వారున్ధ । ఆరణ్యైరముమ్ ।
 యద్గ్రామ్యాన్ పశూనాలభతే । ఇమమేవ త్వైర్లోకమ-వరున్ధే ।
 యదారణ్యాన్ ॥ 5 ॥

T.B.3.9.2.2

అముం తైః । అనవరుద్ధో వా ఏతస్య సంవత్సర ఇత్యాహుః ।
 య ఇత ఇతశ్చాతుర్మాస్యాని సంవత్సరం ప్రయుజ్క్వ ఇతి । ఏతావాన్. వై సంవత్సరః
 । యచ్ఛాతుర్మాస్యాని । యదేతే చాతుర్మాస్యాః పశవ ఆలభ్యన్తే । ప్రత్యక్షమేవ తైః
 సంవత్సరం యజమానో-ఽవరున్ధే ।
 వి వా ఏష ప్రజయా పశుభిర్ ఋద్ధ్యతే ।
 యః సంవత్సరం ప్రయుజ్క్వే ।
 సంవత్సరః సువర్గో లోకః ॥ 6 ॥

T.B.3.9.2.3

సువర్గం తు లోకం నాపరాధ్నోతి । ప్రజా వై పశవ ఏకాదశినీ ।
 యదేత ఏకాదశినాః పశవ ఆలభ్యన్తే ।
 సాణ్షాదేవ ప్రజాం పశూన్. యజమానో-ఽవరున్ధే ।
 ప్రజాపతిర్వి రాజమస్పృజత । సా స్పృష్టాఽశ్వమేధం ప్రావిశత్ ।
 తాం దశిభిరను ప్రాయుజ్క్వ । తామాప్నోత్ । తామూప్త్యా దశిభిర వారున్ధ । యద్దశిన
 ఆలభ్యన్తే ॥ 7 ॥

T.B.3.9.2.4

వి॒రాజ॑మే॒వ తై॒రాప్తా॑ య॒జమా॑నో-వ॒రున్ధే॑ । ఏ॒కాద॑శ ద॒శత॑
 ఆ॒లభ్య॑న్తే । ఏ॒కాద॑శాక్ష॒రా త్రి॒ష్టువ్ । త్రై॒ష్టుభాః ప॒శవః॑ ।
 ప॒శూనే॑వా వ॒రున్ధే॑ । వై॒శ్వదే॒వో వా అ॑శ్వః । నానాదే॒వత్యాః॑ ప॒శవో॑ భవన్తి ।
 అ॑శ్వస్య స॒ర్వత్వా॑య । నానా॒రూపా॑ భవన్తి ।
 తస్మా॒న్నానా॑రూపాః ప॒శవః॑ । బ॒హు॒రూపా॑ భవన్తి । తస్మా॒-ద్బ॒హు॒రూపాః॑ ప॒శవః॑
 స॒మృద్ధ్యై॑ ॥ 8 ॥

T.B.3.9.3.1

అ॒స్మై వై లో॒కాయ॑ గ్రా॒మ్యాః ప॒శవ॑ ఆ॒లభ్య॑న్తే ।
 అ॒ముషా॑ ఆ॒రణ్యాః॑ । య॒ద్గ్రా॒మ్యాన్ ప॒శూనా॑లభతే ।
 ఇ॒మమే॑వ తై॒ర్లోక॑మ-వ॒రున్ధే॑ । యదా॒రణ్యాన్ । అ॒ముం తైః॑ ।
 ఉ॒భయా॑న్ ప॒శూనా॑లభతే । గ్రా॒మ్యాగ్నా॑-ర॒ణ్యాగ్నా॑ ।
 ఉ॒భయోర్ లో॒కయో॒ర వ॒రుద్ధ్యై॑ । ఉ॒భయా॑న్ ప॒శూనా॑లభతే ॥ 9 ॥

T.B.3.9.3.2

గ్రా॒మ్యాగ్నా॑-ర॒ణ్యాగ్నా॑ । ఉ॒భయ॑స్యా-న్నా॒ద్యస్యా-వ॒రుద్ధ్యై॑ ।
 ఉ॒భయా॑న్ప॒శూనా॑-లభతే । గ్రా॒మ్యాగ్నా॑ర॒ణ్యాగ్నా॑ ।
 ఉ॒భయే॑షాం ప॒శూనా॑మ-వ॒రుద్ధ్యై॑ । త్రయ॑స్త్రియో భవన్తి । త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః । ఏ॒షాం
 లో॒కానా॑మాప్త్యై । బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వదన్తి । కస్మా॒థ్సత్యాత్ ॥ 10 ॥

T.B.3.9.3.3

అ॒స్మి లో॒కే బ॒హవః॑ కా॒మా ఇతి॑ ।
 య॒థ్స॒మాసీ॑భ్యో దే॒వతా॑భ్యో-వ॒నేవ॑వ॒నేవ॑ ప॒శవ॑ ఆ॒లభ్య॑న్తే ।
 అ॒స్మిన్నే॒వ తల్లో॑కే కా॒మాన్ద॑ధాతి । తస్మా॒దస్మిం-ల్లో॑కే బ॒హవః॑ కా॒మాః । త్ర॒యాణాం
 త్ర॒యాణా॑గ్ం స॒హ వ॒పా జ॑హోతి । త్ర్యా॒వృతో॑ వై దే॒వాః ।

త్ర్యావృత ఇమే లోకాః । ఏషాం లోకానామాప్త్యై ।

ఏషాం లోకానాం క్షప్త్యై ।

పర్యగ్ని-కృతా-నారణ్యాను-ధస్సజన్త్యహిగ్ం-సాయై ॥ 11 ॥

T.B.3.9.4.1

యుజ్జాన్తి బ్రధ్నమిత్యాహ । అసౌ వా ఆదిత్యో బ్రధ్నః ।

ఆదిత్య-మేవాస్మై యునక్తి । అరుషమిత్యాహ । అగ్నిర్వా అరుషః ।

అగ్నిమేవాస్మై యునక్తి । చరన్తమిత్యాహ । వాయుర్వై చరన్ ।

వాయుమేవాస్మై యునక్తి । పరితస్థుష ఇత్యాహ ॥ 12 ॥

T.B.3.9.4.2

ఇమే వై లోకాః పరితస్థుషః । ఇమనేవాస్మై లోకాన్ యునక్తి ।

రోచన్తే రోచనా దివీత్యాహ । నక్షత్రాణి వై రోచనా దివి ।

నక్షత్రాణ్యే వాస్మై రోచయతి । యుజ్జాన్త్యస్య కామ్యేత్యాహ ।

కామానేవాస్మై యునక్తి । హరీ విపక్షసేత్యాహ ।

ఇమే వై హరీ విపక్షసా । ఇమే ఏవాస్మై యునక్తి ॥ 13 ॥

T.B.3.9.4.3

శోణా ధృష్టూ నృవాహసేత్యాహ । అహోరాత్రే వై నృవాహసా ।

అహోరాత్రే ఏవాస్మై యునక్తి । ఏతా ఏవాస్మై దేవతా యునక్తి ।

సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై । కేతుం కృణ్వన్న-కేతవ ఇతి ధ్వజం ప్రతిముఞ్చతి । యశ

ఏవైనగ్ం రాజ్ఞాం గమయతి ।

జిమూతస్యేవ భవతి ప్రతీకమిత్యాహ । యథా యజరేవైతత్ ।

యే తే పన్థానః సవితః పూర్వాస్య ఇత్యధ్వర్యు-ర్యజమానం

వాచయత్య-భిజిత్యై ॥ 14 ॥

T.B.3.9.4.4

పరా వా ఏతస్య యజ్ఞ ఏతి । యస్య పశురుపా-కృతో-ఽన్యత్ర వేద్యా ఏతి ।
 ఏతగ్ స్తోతరేతేన పథా పునరశ్వ-మావర్తయాసి న ఇత్యాహ ।
 వాయుర్వై స్తోతా । వాయుమేవాస్య పరస్తా-ద్దధాత్యా-వృత్త్యై ।
 యథా వై హవిషో గృహీతస్య స్కన్ధతి । ఏవం వా ఏతదశ్వస్య స్కన్ధతి ।
 యదస్యో-పాకృతస్య లోమాని శీయన్తే । యద్వాలేషు కాచానా-వయన్తి ।
 లోమాన్యేవాస్య తథ్సంభరన్తి ॥ 15 ॥

T.B.3.9.4.5

భూర్భువస్సువరితి ప్రాజాపత్యా-భిరావయన్తి । ప్రాజాపత్యో వా ఆశ్వః ।
 స్వయైవైనం దేవతయా సమర్థయన్తి । భూరితి మహిషీ । భువ ఇతి వావతా ।
 సువరితి పరివృక్తి । ఏషాం లోకానామ-భిజిత్యై । హిరణ్యయాః కాచా భవన్తి । జ్యోతిర్వై
 హిరణ్యమ్ । రాష్ట్రమశ్వమేధః ॥ 16 ॥

T.B.3.9.4.6

జ్యోతిశ్చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి । సహస్రం భవన్తి ।
 సహస్ర సంమితః సువర్గో లోకః । సువర్గస్య లోకస్యా-భిజిత్యై ।
 అప వా ఏతస్మాత్తేజ ఇన్ద్రియం పశవః శ్రీః క్రామన్తి ।
 యోఽశ్వమేధేన యజతే । వసవస్త్యా-ఽజ్ఞాన్తు గాయత్రేణ ఛన్దసేతి మహిష్యభ్యనక్తి ।
 తేజో వా ఆజ్యమ్ । తేజో గాయత్రీ ।
 తేజస్సైవాస్మై తేజోఽవరున్ధే ॥ 17 ॥

T.B.3.9.4.7

రుద్రాస్త్యా-ఽజ్ఞాన్తు త్రైష్టుభేన ఛన్దసేతి వావతా । తేజో వా ఆజ్యమ్ ।
 ఇన్ద్రియం త్రిష్టుప్ । తేజస్సై-వాస్మా ఇన్ద్రియమ-వరున్ధే ।
 ఆదిత్యా-స్త్యా-ఽజ్ఞాన్తు జాగతేన ఛన్దసేతి పరివృక్తి ।

తేజో వా ఆఙ్గమ్ । పశవో జగతీ । తేజస్యై-వాస్మై పశూన-వరున్ధే ।
 పత్నయో-ఽభ్యజ్ఞాన్తి । శ్రియా వా ఏతద్రూపమ్ ॥ 18 ॥

T.B.3.9.4.8

యత్పత్నయః । శ్రియ-మేవాస్మి-న్తద్దధతి ।
 నాస్మాత్తేజ ఇన్ద్రియం పశవః శ్రీరపక్రామన్తి ।
 లాజీ(3)ఇచ్ఛచీ(3)న్. యశో మమా(4) ఇత్యతిరిక్త-మన్నమశ్వాయో
 పాహారన్తి । ప్రజామేవాన్నాదీం కుర్వతే ।
 ఏతద్దేవా అన్నమత్తైత-దన్నమద్ధి ప్రజాపత ఇత్యాహ ।
 ప్రజాయామే-వాన్నాద్యం దధతే । యది నావజిఘ్రత్ ।
 అగ్నిః పశురాసీ-దిత్యవ-ఘ్రాపయేత్ ।
 అవ హైవ జిఘ్రతి । ఆక్రాన్. వాజీ క్రమైరత్య-క్రమీద్వాజీ
 ద్యౌస్తే పృష్ఠం పృథివీ సధస్థమిత్యశ్వ-మనుమన్తయతే ।
 ఏషాం లోకానామ-భిజిత్యై । సమిద్ధో అజ్ఞాన్కృదరం మతీనా-మిత్యశ్వస్యా ప్రియో భవన్తి
 సరూపత్వాయ ॥ 19 ॥

T.B.3.9.5.1

తేజసా వా ఏష బ్రహ్మవర్చసేన వ్యుద్ధ్యతే । యో-ఽశ్వమేధేన యజతే ।
 హోతా చ బ్రహ్మ చ బ్రహ్మోద్యం వదతః ।
 తేజసా చైవైనం బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్థయతః । దక్షిణతో బ్రహ్మ భవతి ।
 దక్షిణత ఆయతనో వై బ్రహ్మ । బార్హస్పత్యో వై బ్రహ్మ ।
 బ్రహ్మవర్చసమేవాస్య దక్షిణతో దధాతి । తస్మా-ద్దక్షిణో-ఽర్ధో బ్రహ్మవర్చసితరః ॥ ఉత్తరతో
 హోతా భవతి ॥ 20 ॥

T.B.3.9.5.2

ఉత్తరత ఆయతనో వై హోతా । ఆగ్నేయో వై హోతా । తేజో వా అగ్నిః ।
 తేజ ఏవాస్యోత్తరతో దధాతి । తస్మాదుత్తరోఽర్ధ-స్తేజస్వితరః ।
 యూపమభితో వదతః । యజమానదేవత్యో వై యూపః ।
 యజమానమేవ తేజసా చ బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్థయతః ।
 కిగ్ స్విదాసీ-త్పూర్వచిత్తి-రిత్యాహ । ద్యౌరై వృష్టిః పూర్వచిత్తిః ॥ 21 ॥

T.B.3.9.5.3

దివమేవ వృష్టిమవరుణే । కిగ్ స్విదాసీ-ద్బ్రహ్మహద్వయ ఇత్యాహ ।
 అశ్వో వై బ్రహ్మహద్వయః । అశ్వమేవా వరుణే ।
 కిగ్ స్విదాసీ-త్పిశజ్గి-లేత్యాహ । రాత్తిరై పిశజ్గిలా ।
 రాత్రిమేవా వరుణే । కిగ్ స్విదాసీ-త్పిలిప్పి-లేత్యాహ ।
 శ్చీరై పిలిప్పిలా । అన్నాద్యమే-వావరుణే ॥ 22 ॥

T.B.3.9.5.4

కః స్విదేకాకీ చరతీత్యాహ । అసౌ వా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి ।
 తేజ ఏవావరుణే । క ఉ స్విజ్జాయతే పునరిత్యాహ ।
 చన్ద్రమా వై జాయతే పునః । ఆయురేవావరుణే ।
 కిగ్ స్విద్ధిమస్య భేషజమిత్యాహ । అగ్నిరై హిమస్య భేషజమ్ । బ్రహ్మవర్చసమే వావరుణే
 । కిగ్ స్విదా-వపనం మహదిత్యాహ ॥ 23 ॥

T.B.3.9.5.5

అయం వై లోక ఆవపనం మహత్ । అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతిష్ఠతి ।
 పృచ్ఛామి త్వా పరమస్తం పృథివ్యా ఇత్యాహ । వేదిరై పరోఽస్తః పృథివ్యాః ।
 వేదిమే-వావరుణే । పృచ్ఛామి త్వా భువనస్య నాభిమిత్యాహ ।
 యజ్ఞో వై భువనస్య నాభిః । యజ్ఞమే-వావరుణే ।

ప్రచాఛమీ త్వా వృష్ణో అశ్వస్య రేత ఇత్యాహ । సోమో వై వృష్ణో అశ్వస్య రేతః ।
 సోమపీఠమే-వావరున్ధే । ప్రచాఛమీ వాచః పరమం వ్యోమేత్యాహ ।
 బ్రహ్మ వై వాచః పరమం వ్యోమ । బ్రహ్మవర్చసమే-వావరున్ధే ॥ 24 ॥

T.B.3.9.6.1

అప వా ఏతస్మా-త్ప్రాణాః క్రామన్తి । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।
 ప్రాణాయ స్వాహో వ్యానాయ స్వాహేతి సంజ్ఞప్యమాన ఆహుతీ-ర్జుహోతి ।
 ప్రాణానేవాస్మి-న్దధాతి । నాస్మా-త్ప్రాణా అపక్రామన్తి ।
 అవన్తి-స్థావన్తి-స్తా-ఽవన్తు । ప్రియం త్వా ప్రియాణామ్ । వర్షిష్ఠమాప్యానామ్ । నిధీనాం
 త్వా నిధిపతిగ్ం హవామహే
 వసోమ-మేత్యాహ । అపైవాస్మై తద్నువతే ॥ 25 ॥

T.B.3.9.6.2

అథో ధువన్త్యేవైనమ్ । అథో న్యేవాస్మైన్-హువతే । త్రిః పరియన్తి ।
 త్రయే ఖమే లోకాః । ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యో ధువతే ।
 త్రిః పునః పరియన్తి । షట్-ధ్సంపద్యన్తే । షడ్వా ఋతవః ।
 ఋతుభిరేవైనం ధువతే । అప వా ఏతేభ్యః ప్రాణాః క్రామన్తి ॥ 26 ॥

T.B.3.9.6.3

యే యజ్ఞే ధువనం తన్వతే । నవకృత్వః పరియన్తి । నవ వై పురుషే ప్రాణాః ।
 ప్రాణానే-వాత్మన్దధతే । నైభ్యః ప్రాణా అపక్రామన్తి ।
 అమ్బే అమ్బాల్యమిబ్క ఇతి పత్ని ముదానయతి । అహ్వత్తేవైనామ్ ।
 సుభగే కామ్పిల-వాసినీత్యాహ । తప ఏవైనా-ముపనయతి ।
 సువర్గే లోకే సంప్రోర్ణాధా-మిత్యాహ ॥ 27 ॥

T.B.3.9.6.4

సువర్గమేవైనాం లోకం గమయతి ।
 ఆఽహమజాని గర్భధమా త్వమజాసి గర్భధమిత్యాహ ।
 ప్రజా వై పశవో గర్భః । ప్రజామేవ పశునాత్మనత్తే ।
 దేవా వా అశ్వమేధే పవమానే । సువర్గం లోకం న ప్రాజానన్న ।
 తమశ్వః ప్రాజానాత్ । యథ్సూచీభి-రసిపథా-న్కల్పయన్తి ।
 సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్వైః । గాయత్రీ త్రిష్టబ్జగతీత్యాహ ॥ 28 ॥

T.B.3.9.6.5

యథా యజురేవైతత్ । త్రయ్యః సూచ్యో భవన్తి ।
 అయస్మయ్యో రజతా హరిణ్యః । అస్య వై లోకస్య రూపమయస్మయ్యః । అన్తరిక్షస్య
 రజతాః । దివో హరిణ్యః । దిశో వా అయస్మయ్యః । అవాన్తరదిశా రజతాః । ఊర్ధ్వ
 హరిణ్యః । దిశ ఏవాస్మై కల్పయతి ।
 కస్త్యా-ఛ్యతి కస్త్యా విశాస్తీ-త్యాహ హిగ్ంసాయై ॥ 29 ॥

T.B.3.9.7.1

అప వా ఏతస్మాచ్ఛ్చి రాష్ట్రం క్రామతి । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।
 ఊర్ధ్వమేనా-ముచ్ఛయతా-దిత్యాహ । శ్రీర్వై రాష్ట్రమశ్వమేధః ।
 శ్రియమేవాస్మ రాష్ట్రమూర్ధ్వ-ముచ్ఛయతి । వేణుభారం గిరావి-వేత్యాహ ।
 రాష్ట్రం వై భారః । రాష్ట్రమేవాస్మై పర్యూహతి ।
 అథాస్యా మధ్యమేధతా-మిత్యాహ । శ్రీర్వై రాష్ట్రస్య మధ్యమ్ ॥ 30 ॥

T.B.3.9.7.2

శ్రియమేవా-వరున్ధే । శితే వాతే పునన్ని-వేత్యాహ ।
 క్షేమో వై రాష్ట్రస్య శితో వాతః । క్షేమమేవా-వరున్ధే ।
 యద్ధరిణీ యవమత్తిత్యాహ । విడ్యై హరిణీ । రాష్ట్రం యవః ।
 విశం చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి ।

న పుష్టం పశు మన్యత ఇత్యాహ । తస్మాద్ద్రాజా పశున్న పుష్యతి ॥ 31 ॥

T.B.3.9.7.3

శూద్రా యదర్యజారా న పోషాయ ధనాయతీత్యాహ ।
తస్మా-ద్వైశీపుత్రం నాభిషిచ్ఛన్తే । ఇయం యకా శకున్తికేత్యాహ ।
విద్వై శకున్తికా । రాష్ట్రమశ్వమేధః । విశం చైవాస్మై రాష్ట్రం చ సమీచీ దధాతి । ఆహలమితి
సర్పతీత్యాహ । తస్మాద్ద్రాష్ట్రాయ విశః సర్పన్తి ।
ఆహతం గభే పస ఇత్యాహ । విద్వై గభః ॥ 32 ॥

T.B.3.9.7.4

రాష్ట్రం పసః । రాష్ట్రమవ విశ్యాహన్తి । తస్మాద్ద్రాష్ట్రం విశం ఘాతుకమ్ ।
మాతా చ తే పితా చ త ఇత్యాహ । ఇయం వై మాతా । అసౌ పితా ।
అభ్యామేవైనం పరిదదాతి । అగ్రం వృక్షస్య రోహత ఇత్యాహ ।
శ్రీర్వై వక్షస్యాగ్రమ్ । శ్రియమే-వావరున్ధే ॥ 33 ॥

T.B.3.9.7.5

ప్రసులామీతి తే పితా గభే ముష్టిమతగ్ంసయ-దిత్యాహ । విద్వై గభః ।
రాష్ట్రం ముష్టిః । రాష్ట్రమేవ విశ్యాహన్తి । తస్మాద్ద్రాష్ట్రం విశం ఘాతుకమ్ ।
అప వా ఏతేభ్యః ప్రాణాః క్రామన్తి । యే యజ్ఞేఽపూతం వదన్తి ।
దధిక్రావో అకారిషమితి సురభి-మతీమృచం వదన్తి ।
ప్రాణా వై సురభయః । ప్రాణానే-వాత్మన్దధతే ।
వైభ్యః ప్రాణా అపక్రామన్తి । ఆప్తో హిష్ఠా మయోభువ
ఇత్యద్భిర్మా-ర్ణయన్తే । ఆప్తో వై సర్వా దేవతాః ।
దేవతాభిరే-వాత్మానం పవయన్తే ॥ 34 ॥

T.B.3.9.8.1

ప్రజాపతిః ప్రజాః స్పృష్ట్యా ప్రేణాఽను ప్రావీశత్ ।

తాభ్యః పునః సంభవతుం నాశక్నోత్ । సోఽబ్రవీత్ । ఋధ్నవదిధః ।

యో మేతః పునః సభంరదితి । తం దేవా అశ్వమేధేనైవ సమభరన్న ।

తతో వై త ఆర్ధ్నవన్న । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।

ప్రజాపతిమేవ సంభరత్యుధ్నోతి । పురుషమాలభతే ॥ 35 ॥

T.B.3.9.8.2

వైరాజో వై పురుషః । విరాజమేవా-లభతే । అథో అన్నం వై విరాట్ ।

అన్నమేవా-వరుణే । అశ్వమా-లభతే । ప్రాజాపత్యో వా అశ్వః ।

ప్రజాపతిమే-వాలభతే । అథో శ్రీర్వా ఏకశఫమ్ ।

శ్రియమే-వావరుణే । గామాలభతే ॥ 36 ॥

T.B.3.9.8.3

యజ్ఞో వై గౌః । యజ్ఞమేవా లభతే । అథో అన్నం వై గౌః ।

అన్నమేవా వరుణే । అజావీ ఆలభతే భూమ్నె । అథో పుష్టిర్వై భూమా । పుష్టిమేవా

వరుణే । పర్యగ్నికృతం పురుషం చార్ణ్యాగ్-శోచథ్సృజన్త్యహిగ్-సాయై । ఉభౌ వా

ఏతౌ ప్రశూ ఆలభ్యేతే । యశ్చావమో యశ్చ పరమః ।

తేఽస్యోభయే యజ్ఞే బధ్ధాః । అభీష్టా అభిప్రీతాః ।

అభిజితా అభిహుతా భవన్తి । నైనం దక్షిణః పశవో యజ్ఞే బధ్ధాః ।

అభీష్టా అభిప్రీతాః । అభిజితా అభిహుతా హిగ్-సన్తి ।

యోఽశ్వమేధేన యజతే । య ఉ చైనమేవం వేద ॥ 37 ॥

T.B.3.9.9.1

ప్రథమేన వా ఏష స్తోమేన రాధ్వా ।

చతుష్టోమేన కృతేనాయానా-ముత్తరేఽహన్న ।

ఏకవిగ్ంశే ప్రతిష్ఠాయాం ప్రతిష్ఠతి ।
 ఏకవిగ్ంశా-త్ప్రతిష్ఠాయా ఋతూనన్వా-రోహతి ।
 ఋతవో వై ప్రష్ఠాని । ఋతవః సంవత్సరః ।
 ఋతుష్వేవ సంవత్సరే ప్రతిష్ఠాయ । దేవతా అభ్యారోహతి ।
 శక్వరయః ప్రష్ఠం భవన్త్య-న్యదన్త్య-చ్ఛన్తః ।
 అన్యేఽన్యే వా ఏతే పశవ ఆలభ్యన్తే ॥ 38 ॥

T.B.3.9.9.2

ఉతేవ గ్రామ్యాః । ఉతేవారణ్యాః । అహరేవ రూపేణ సమర్థయతి ।
 అథో అహ్నా ఏవైష బలిర్హియతే । తదాహుః । అపశవో వా ఏతే ।
 యదజా-వయశ్చారణ్యాశ్చ । ఏతే వై సర్వే పశవః । యద్గవ్యా ఇతి ।
 గవ్యాన్ పశూనుత్తమే-ఽహ్నానా లభతే ॥ 39 ॥

T.B.3.9.9.3

తేనైవోభయాన్ పశూనవరున్ధే । ప్రాజాపత్యా భవన్తి ।
 అనభిజితస్యా-భిజిత్యై । సౌరీర్నవ శ్వేతావశా అనూబన్ధ్యా భవన్తి ।
 అన్తత ఏవ బహ్మవర్చసమ-వరున్ధే ।
 సోమాయ స్వరాజ్ఞే-ఽనోవాహావ-నడ్వా-హావిత ద్వన్ద్విన్ః పశూనాలభతే ।
 అహోరాత్రాణా-మభిజిత్యై ।
 పశుభిర్వా ఏష వ్యుద్ధ్యతే ।
 యోఽశ్వమేధేన యజతే । ఛగలం కల్మాషం కికిదీవిం విదీగయమితీ
 త్వాష్ట్రాన్ పశూనాలభతే । పశుభిరేవాత్మానగ్ం సమర్థయతి ।
 ఋతుభిర్వా ఏష వ్యుద్ధ్యతే । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।
 పిశగ్గో-స్త్రయో వాసంతా ఇత్యుతు-పశూనా-లభతే ।
 ఋతుభిరే-వాత్మానగ్ం సమర్థయతి । ఆ వా ఏష పశుభ్యో వృశ్చ్యతే ।

యోఽశ్వమేధేన యజతే । పర్యగ్నికృతా ఉత్సృజన్త్య-నాప్రస్కాయ ॥ 40 ॥

T.B.3.9.10.1

ప్రజాపతిర-కామయత మహానన్నాదః స్యామితి ।
స ఏతావశ్వమేధే మహిమానావ-పశ్యత్ । తావగృహ్ణీత ।
తతో వై స మహానన్నాదో-ఽభవత్ । యః కామయేత మహానన్నాదః
స్యామితి । స ఏతావశ్వమేధే మహిమానా గృహ్ణీత ।
మహానేవాన్నాదో భవతి । యజమానదేవత్యా వై వపా । రాజా మహిమా । యద్వపాం
మహిమ్నోభయతః పరియజతి । యజమానమేవ రాజ్యేనోభయతః పరిగృహ్ణాతి । పురస్తా-
థ్స్వహాకారా వా అన్యే దేవాః ।
ఉపరిష్టా-థ్స్వహాకారా అన్యే ।
తే వా ఏతేఽశ్వ ఏవ మేధ్య ఉభయే-ఽవరుధ్యన్తే ।
యద్వపాం మహిమ్నోభయతః పరియజతి ।
తానేవోభయాన్ ప్రీణాతి ॥ 41 ॥

T.B.3.9.11.1

వైశ్వదేవో వా అశ్వః । తం యత్ప్రాజాపత్యం కుర్యాత్ ।
యా దేవతా అపిభాగాః । తా భాగధేయేన వ్యర్థయేత్ ।
దేవతాభ్యః సమదం దధ్యాత్ ।
స్తేగాన్దగ్గ-ష్ట్రాభ్యాం మణ్డూకా-జ్ఞామేభ్య-భిరితి ।
ఆజ్య-మవదానం కృత్వా ప్రతిసంఖ్యాయ-మాహుతీ-ర్జుహోతి ।
యా ఏవ దేవతా అపిభాగాః । తా భాగధేయేన సమర్థయతి ।
న దేవతాభ్యః సమదం దధాతి ॥ 42 ॥

T.B.3.9.11.2

చతుర్దశైతాననువా-కాఙ్ఘ్రహోత్య-నన్తరిత్యై ।

ప్రయాసాయ స్వాహేతి పఞ్చదశమ్ । పఞ్చదశ వా అర్థమాసస్య రాత్రయః ।
 అర్థమాసశః సంవత్సర ఆప్యతే । దేవాసురాః సంయత్తా ఆసన్న్ ।
 తేఽబ్రువన్నగ్నయః స్విష్టకృతః । అశ్వస్య మేధ్యస్య వయముద్ధార-ముద్ధరామహై ।
 అధైతానభి-భవామేతి । తే లోహిత-ముదహరన్త ।
 తతో దేవా అభవన్న్ ॥ 43 ॥

T.B.3.9.11.3

పరాఽసురాః । యత్స్విష్టకృద్భ్యో లోహితం జుహోతి భ్రాతృవ్యాభి-భూత్యై ।
 భవత్యాత్మనా । పరాఽస్య భ్రాతృవ్యో భవతి ।
 గోమృగకణ్ఠేన ప్రథమా-మాహుతిం జుహోతి ।
 పశవో వై గోమృగః । రుద్రోఽగ్నిః స్విష్టకృత్ ।
 రుద్రాదేవ పశూనన్తర్దధాతి । అథో యత్రైషా-ఽఽహుతిర్ హూయతే ।
 న తత్ర రుద్రః పశూనభి-మన్యతే ॥ 44 ॥

T.B.3.9.11.4

అశ్వశఫేన ద్వితీయా-మాహుతిం జుహోతి । పశవో వా ఏకశఫమ్ ।
 రుద్రోఽగ్నిః స్విష్టకృత్ । రుద్రాదేవ పశూనన్తర్దధాతి ।
 అథో యత్రైషా-ఽఽహుతిర్ హూయతే । న తత్ర రుద్రః పశూనభిమన్యతే ।
 అయస్మయేన కమణ్ణతునా తృతీయామ్ ।
 ఆహుతిం జుహోత్యా-యసోఽవై ప్రజాః । రుద్రోఽగ్నిః స్విష్టకృత్ ।
 రుద్రాదేవ ప్రజా అన్తర్దధాతి । అథో యత్రైషా-ఽఽహుతిర్ హూయతే ।
 న తత్ర రుద్రః ప్రజా అభిమన్యతే ॥ 45 ॥

T.B.3.9.12.1

అశ్వస్య వా ఆలంబస్య మేధ ఉదక్రామత్ । తదశ్వస్తో మీయ-మభవత్ ।

యదశ్వస్తో మీయం జహోతి । స మేధమే-వైనమా-లభతే ।

ఆజ్యేన జహోతి । మేధో వా ఆజ్యమ్ । మేధోఽశ్వస్తో-మీయమ్ । మేధేనై-వాస్మిన్

మేధం దధాతి । షటత్రగ్శతం జహోతి ।

షటత్రగ్శదక్షరా బృహతి ॥ 46 ॥

T.B.3.9.12.2

బార్హతాః పశవః । సా పశూనాం మాత్రా । పశూనేవ మాత్రయా సమర్థయతి ।

తా యద్భూయసీర్వా కసీయసీర్వా జహుయాత్ । పశూన్మాత్రయా వ్యర్థయేత్ ।

షటత్రగ్శతం జహోతి । షటత్రగ్శదక్షరా బృహతి । బార్హతాః పశవః । సా పశూనాం

మాత్రా । పశూనేవ మాత్రయా సమర్థయతి ॥ 47 ॥

T.B.3.9.12.3

అశ్వస్తోమీయగ్ం హుత్వా ద్విపదా జహోతి । ద్విపాద్వై పురుషో ద్విప్రతిష్ఠః ।

తదేనం ప్రతిష్ఠయా సమర్థయతి । తదాహుః ।

అశ్వస్తోమీయం పూర్వగ్ం హోతవ్యా(3)ద్విపదా(3) ఇతి ।

అశ్వో వా అశ్వస్తోమీయమ్ । పురుషో ద్విపదాః ।

అశ్వస్తోమీయగ్ం హుత్వా ద్విపదా జహోతి । తస్మా-ద్ద్విపాచ్ఛతుష్పాదమత్తి ।

అథో ద్విపద్యేవ చతుష్పదః ప్రతిష్ఠాపయతి । ద్విపదా హుత్వా ।

నాన్యాముత్త-రామాహుతిం జహుయాత్ । యదన్యాముత్త-రామాహుతిం జహుయాత్

।
ప్ర ప్రతిష్ఠాయాశ్చ్యవేత । ద్విపదా అన్తతో జహోతి ప్రతిష్ఠిత్యై ॥ 48 ॥

T.B.3.9.13.1

ప్రజాపతి-రశ్వమేధమ-సృజత । సో-ఽస్మాథ్స్రుష్టో-ఽపాక్రామత్ ।

తం యజ్ఞ-క్రతుభి-రన్వైచ్ఛత్ । తం యజ్ఞ-క్రతుభి-ర్నాన్వవిన్దత్ ।
 తమిష్టిభి-రన్వైచ్ఛత్ । తమిష్టిభి-రన్వవిన్దత్ ।
 తదిష్టినా-మిష్టిత్వమ్ । యథ్సంవధ్సర-మిష్టిభి-ర్యజతే ।
 అశ్వమేవ తదన్విచ్ఛతి । సావిత్రియో భవన్తి ॥ 49 ॥

T.B.3.9.13.2

ఇయం వై సవితా । యో వా అస్యాం నశ్యతి యో నిలయతే ।
 అస్యాం వావ తం విన్దన్తి । న వా ఇమాం కశ్చ నేత్యాహుః । తిర్యజ్సోర్ధో-ఽత్యేతుమర్హతీతి
 । యథ్సావిత్రియో భవన్తి ।
 సవితృ-ప్రసూత ఏవైసమిచ్ఛతి । ఈశ్వరో వా అశ్వః ప్రముక్తః పరాం
 పరావతం గన్తోః । యథ్సాయం ధృతీర్జుహోతి । అశ్వస్య యత్యై ధృత్యై ॥ 50 ॥

T.B.3.9.13.3

యత్ప్రాతరిష్టిభిర్-యజతే । అశ్వమేవ తదన్విచ్ఛతి ।
 యథ్సాయం ధృతీర్జుహోతి । అశ్వస్యైవ యత్యై ధృత్యై ।
 తస్మాద్సాయం ప్రజాః క్షేమ్యా భవన్తి । యత్ప్రాత-రిష్టిభిర్-యజతే ।
 అశ్వమేవ తదన్విచ్ఛతి । తస్మాద్దివా నష్టేష ఏతి ।
 యత్ప్రాతరిష్టిభిర్ యజతే సాయం ధృతీర్జుహోతి ।
 అహోరాత్రాభ్యా-మేవైనమ-న్విచ్ఛతి ।
 అథో అహోరాత్రాభ్యా-మేవాస్మై యోగక్షేమం కల్పయతి ॥ 51 ॥

T.B.3.9.14.1

అప్ వా ఏతస్మాచ్ఛి రాష్ట్రం క్రామతి । యోఽశ్వమేధేన యజతే ।
 బ్రాహ్మణౌ వీణాగాధినౌ గాయతః । శ్రియా వా ఏతద్ద్రూపమ్ । యద్వీణౌ ।

శ్రియ-మే॒వాస్మి-న్తద్ధ॑త్తః । యదా॑ ఖ॒లు వై పు॒రుషః॑ శ్రియ మ॒క్షుతే॑ ।
 వీణా॑ఽస్మై వాద్యతే । తదా॑హుః । యదు॒భౌ బ్రా॒హ్మణో గా॑యేతామ్ ॥ 52 ॥

T.B.3.9.14.2

ప్ర॒భ్రగ్-శు॑కా-ఽస్మా॒చ్ఛ్రీః స్యా॑త్ । న వై బ్రా॒హ్మణే॑ శ్రి ర॒మత॑ ఇతి ।
 బ్రా॒హ్మణో॑ఽన్యో గా॑యేత్ । రా॒జన్యో॑ఽన్యః ।
 బ్ర॒హ్మ వై బ్రా॒హ్మణః॑ । క్ష॒త్రగ్-రా॑జన్యః ।
 తథా॑ హాస్య బ్ర॒హ్మణా॑ చ క్ష॒త్రేణ॑ చోభ॒యతః॑ శ్రిః పరి॑గృహీతా భవతి ।
 తదా॑హుః । యదు॒భౌ ది॒వా గా॑యేతామ్ । అపా॑స్మాద్రా॒ష్ట్రం క్రా॑మేత్ ॥ 53 ॥

T.B.3.9.14.3

న వై బ్రా॒హ్మణే॑ రా॒ష్ట్రగ్-ర॑మత ఇతి । యదా॑ ఖ॒లు వై రా॒జా క్రా॑మయతే ।
 అథ॑ బ్రా॒హ్మణం॑ జినాతి । ది॒వా బ్రా॒హ్మణో॑ గా॑యేత్ । నక్త॑గ్-రా॒జన్యః॑ ।
 బ్ర॒హ్మణో॑ వై రూ॒పమ॑హః । క్ష॒త్రస్య॑ రాత్రిః ।
 తథా॑ హాస్య బ్ర॒హ్మణా॑ చ క్ష॒త్రేణ॑ చోభ॒యతో రా॒ష్ట్రం పరి॑గృహీతం భవతి ।
 ఇత్య॑దదా ఇత్య॑యజథా ఇత్య॑పచ ఇతి బ్రా॒హ్మణో॑ గా॑యేత్ ।
 ఇష్టా॑పూర్తం వై బ్రా॒హ్మణస్య॑ ॥ 54 ॥

T.B.3.9.14.4

ఇష్టా॑పూర్తే-నై॒వైన॑గ్-స సమ॑ర్థయతి ।
 ఇత్య॑జినా ఇత్య॑యధ్యథా ఇత్య॑ముగ్-సగ్రా॑మ-మహా॒న్నితి॑ రా॒జన్యః॑ ।
 యు॒ద్ధం వై రా॑జన్యస్య । యు॒ద్ధేనై॒వైన॑గ్-స సమ॑ర్థయతి ।
 అక్లు॑ప్తా వా ఏ॒తస్య॑ర్తవ ఇత్యా॑హుః । యో॑ఽశ్వ॒మేధే॑న॒ యజ॑త ఇతి ।
 తి॒స్రోఽన్యో॑ గా॒యతి॑ తి॒స్రోఽన్యః॑ । షట్ఘ్నం॑పద్యన్తే । షడా॑ ఋతవః ।
 ఋ॒తూనే॑వాస్మై కల్ప॑యతః । తాభ్యా॑గ్-సగ్గ్-స్థా॒యామ్ ।

అనోయుక్తే చ శతే చ దదాతి । శతాయుః పురుషః శతేంద్రియః ।
 ఆయుష్యేవేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ॥ 55 ॥

T.B.3.9.15.1

సర్వేషు వా ఏషు లోకేషు మృత్యవోఽన్వాయతాః ।
 తేభ్యో యదాహుతీర్న జుహుయాత్ । లోకే లోక ఏనం మృత్యుర్విందేత్ ।
 మృత్యవే స్వాహా మృత్యవే స్వాహేత్యభి పూర్వమాహుతీ-ర్జుహోతి ।
 లోకాల్లోకాదేవ మృత్యుమవయజతే । నైనం లోకే లాకే మృత్యుర్విందతి ।
 యదముష్మై స్వాహోఽముష్మై స్వాహేతి జుహ్వాథ్నం చక్షీత ।
 బహుం మృత్యుమమిత్రం కుర్వీత । మృత్యవే స్వాహేత్యేకస్మా ఏవైకా-జ్జుహుయాత్ ।
 ఏకో వా అముష్మి ల్లాకే మృత్యుః ॥ 56 ॥

T.B.3.9.15.2

అశనయా మృత్యురేవ । తమేవాముష్మిం-లోకేఽవయజతే ।
 భ్రూణహత్యాయై స్వాహేత్యవభృథ ఆహుతిం జుహోతి ।
 భ్రూణహత్యాయే వా వయజతే ।
 తదాహుః । యదూభ్రుణహత్యా ఽప్రాత్ర్యాఽథ । కస్మాద్యజ్ఞేఽపి క్రియత ఇతి ।
 అమృత్యుర్వా అనోఽభ్రూణహత్యాయా ఇత్యాహుః । భ్రూణహత్యా వావ మృత్యురితి
 ।
 యదూభ్రుణహత్యాయై స్వాహేత్యవభృథ ఆహుతిం జుహోతి ॥ 57 ॥

T.B.3.9.15.3

మృత్యుమే వా హుత్యా తర్పయిత్వా పరిపాణం కృత్వా ।
 భ్రూణఘ్నే భేషజం కరోతి । ఏతాగ్ం హ వై ముణ్ణిభ ఔదన్యవః ।
 భ్రూణహత్యాయై ప్రాయశ్చిత్తిం విదాళ్ళుకార । యో హాస్యాపి ప్రజాయాం బ్రాహ్మణగ్ం
 హన్తి । సర్వస్మై తస్మై భేషజం కరోతి ।

జ॒మ్బ॒కాయ॑ సా॒వే॒త్యవ॑భృ॒థ ఉ॑త్త॒మామా॑హుతిం జ॒హోతి॑ ।
 వ॒రు॒ణో వై జ॑మ్బ॒కః । అ॒న్తత॑ ఏ॒వ వ॒రు॒ణమ॑-వ॒యజ॑తే ।
 ఖ॒ల॒తేర్వి॑క్లి॒ధస్య॑ శు॒క్లస్య॑ పి॒ఞ్గాక్ష॑స్య మూ॒ర్ధ॒స్థుహోతి॑ ।
 ఏ॒తద్వై వ॒రు॒ణస్య॑ రూ॒పం । రూ॒పే॒ణైవ వ॒రు॒ణమ॑వ॒యజ॑తే ॥ 58 ॥

T.B.3.9.16.1

వా॒రు॒ణో వా॑ అ॒శ్వః । తం దే॒వత॑యా వ్య॒ర్థయ॑తి । యత్ప్రా॒జాప॑త్యం క॒రోతి॑ ।
 న॒మో రా॒జ్ఞే న॒మో వ॒రు॒ణాయే॑త్యాహ । వా॒రు॒ణో వా॑ అ॒శ్వః ।
 స్వ॒యైవై॒నం దే॒వత॑యా స॒మర్థ॑యతి । న॒మోఽశ్వా॑య న॒మః ప్ర॒జాప॑తయ ఇ॒త్యాహ॑ ।
 ప్రా॒జాప॑త్యో వా అ॒శ్వః । స్వ॒యైవై॒నం దే॒వత॑యా స॒మర్థ॑యతి ।
 న॒మోఽధి॑పతయ ఇ॒త్యాహ॑ ॥ 59 ॥

T.B.3.9.16.2

ధ॒ర్మో వా॑ అధి॒పతిః॑ । ధ॒ర్మమే॒వా-వ॑రు॒ణే ।
 అధి॑పతి-ర॒స్యధి॑పతిం మా కు॒ర్వధి॑పతిర॒హం ప్ర॒జానా॑ం భూయా॒స-మి॑త్యాహ ।
 అధి॑పతి-మ॒వై॒నగ్ం స॒మానా॑నాం క॒రోతి॑ । మాం ధ॒హి మ॑యి ధ॒హిత్యా॑హ ।
 ఆ॒శిష॑మే॒వై తా॒మా-శా॑స్తే । ఉ॒పాకృ॑తాయ సా॒వే॒త్యుపా॑కృతే జ॒హోతి॑ ।
 ఆ॒ల॒భాయ॑ సా॒వే॒తి ని॑యుక్తే జ॒హోతి॑ । ప॒లతా॑య సా॒వే॒తి ప॒లతే॑ జ॒హోతి॑ ।
 ఏ॒షాం లో॒కానా॑మ-భి॒జిత్యై॑ ॥ 60 ॥

T.B.3.9.16.3

ప్ర॒ వా ఏ॒ష ఏ॒భ్యో లో॒కేభ్య॑శ్చ్యవతే । యోఽశ్వ॑మే॒ధేన॑ య॒జతే॑ ।
 ఆ॒గ్నే॒య-మై॒న్ద్రాగ్న-మా॑శ్వి॒నమ్ । తాన్ ప॒శూనా॑ల॒భతే॑ ప్రతి॒ష్ఠిత్యై॑ ।
 యదా॑ఽగ్నే॒యో భ॑వతి । అ॒గ్నిః స॒ర్వా దే॒వతాః॑ ।
 దే॒వతా॑ ఏ॒వావ॑రు॒ణే ॥ బ్ర॒హ్మ వా॑ అ॒గ్నిః ।

క్ష॒త్ర॒మి॒న్ద్రః॑ । య॒దై॒న్ద్రాగ్నో॑ భ॒వతి॑ ॥ 61 ॥

T.B.3.9.16.4

బ్ర॒హ్మ॒క్ష॒త్రే॑ ఏ॒వావ॑రు॒న్ధే॑ । యదా॑ఽశ్వి॒నో భ॑వతి । ఆ॒శి॒షా॒మ-వ॑రు॒ద్ధ్యై॑ ।
త్ర॒యో భ॑వన్తి । త్ర॒య ఇ॒మే లో॒కాః । ఏ॒ష్వే॒వ లో॒కేషు॑ ప్ర॒తితి॑ష్ఠతి ।
అ॒గ్నయే॑-ఽగ్ం॒హో॒ముచే॑-ఽష్టా॒ కపాల॑ ఇతి దశ॒హవి॒షమి॒ష్టిం ని॑ర్వపతి ।
దశా॑క్షరా వి॒రాట్ । అన్నం॑ వి॒రాట్ । వి॒రాజై॒-వా॒న్నాద్య॑మ-వ॒రున్ధే॑ ।
అగ్నే॑ర్మ॒న్వే ప్రథ॑మస్య ప్రచే॒తస॑ ఇతి యాజ్ఞా॒నువా॒క్యా
భవన్తి॑ సర్వ॒త్వాయ॑ ॥ 62 ॥

T.B.3.9.17.1

యద్య॑శ్వ॒ముప॒త-ప॑ద్వి॒న్దేత్ । ఆగ్నే॑యమ॒ష్టా కపాలం॑ నిర్వపేత ।
సౌ॒మ్యం చ॒రుమ్ । సావి॒త్ర-మ॒ష్టాకపాలమ్ । యదా॑గ్నే॒యో భ॑వతి ।
అగ్నిః॑ సర్వా దే॒వతాః॑ । దే॒వతా॑-భి॒రే॒వైనం॑ భిషజ్యతి ।
యథ్సో॑మ్యో భవతి । సో॒మో వా ఓ॒షధీ॒నాగ్ం రాజా॑ ।
యాభ్య॑ ఏ॒వైనం॑ వి॒న్దతి॑ ॥ 63 ॥

T.B.3.9.17.2

తాభి॑రే॒వైనం॑ భిషజ్యతి । యథ్సా॑వి॒త్రో భ॑వతి ।
స॒వి॒త్రప్ర॑సూత ఏ॒వైనం॑ భిషజ్యతి । ఏ॒తాభి॑రే॒వైనం॑ దే॒వతా॑భి॒ర్-భిష॑జ్యతి ।
అగ॒దో హై॒వ భ॑వతి । పౌ॒ష్ణం చ॒రుం ని॑ర్వపేత్ । యది॑ శ్లో॒ణః స్యాత్ ।
పూ॒షా వై శ్లో॑ణ్యస్య భిషక్ । స ఏ॒వైనం॑ భిషజ్యతి ।
అశ్లో॑ణో హై॒వ భ॑వతి ॥ 64 ॥

T.B.3.9.17.3

రో॒ద్రం చ॒రుం ని॑ర్వపేత్ । యది॑ మ॒హతీ॑ దే॒వతా॑-ఽభి॒మన్యే॑త ।

ఏ॒తదే॒వ॒తో॒ వా అ॒శ్వః॑ । స్వ॒యై॒వై॒నం దే॒వత॑యా భిష॒జ్యతి॑ ।

అ॒గ॒దో హై॒వ భ॑వతి ।

వై॒శ్వా॒న॒రం ద్వాద॑శ-క॒పాల॑ం ని॒ర్వపే॑న్మృ॒గాఖ॒రే య॒ది నా॒గచ్ఛే॑త్ ।

ఇ॒యం వా అ॒గ్ని॒ర్వైశ్వా॒న॒రః । ఇ॒యమే॒వై॒న-మ॒ర్చిభ్యా॑ం ప॒రిరో॒ధమా॑న॒యతి॑ ।

ఆ హై॒వ సు॒త్యమ॑హ-ర్గ॒చ్ఛతి॑ । యద్య॑ధీ॒యాత్ ॥ 65 ॥

T.B.3.9.17.4

అ॒గ్న॒యే-ఽగ్ం॑హో-ము॒చేఽష్టా॑ క॒పాలః॑ । సౌ॒ర్యం ప॑యః ।

వా॒యవ్య॑ ఆ॒జ్యభా॑గః । య॒జమా॑నో వా అ॒శ్వః ।

అగ్ం॑హ॒సా వా ఏ॒ష గృ॑హీ॒తః ।

య॒స్యాశ్వా॑ మే॒ధాయ॒ ప్రోక్షి॑తో-ఽధ్యే॒తి । యదగ్ం॑హో॒ముచే॑ ని॒ర్వప॑తి ।

అగ్ం॑హ॒స ఏ॒వ తే॑న॒ ముచ్య॑తే ।

య॒జమా॑నో వా అ॒శ్వః ।

రే॒తసా॑ వా ఏ॒ష వ్య॑ధ్యతే ॥ 66 ॥

T.B.3.9.17.5

య॒స్యాశ్వా॑ మే॒ధాయ॒ ప్రోక్షి॑తో-ఽధ్యే॒తి । సౌ॒ర్యగ్ం॑ రే॒తః ।

యథ్సౌ॒ర్యం ప॑యో భవ॒తి । రే॒తస్త్వై॒వై॒నగ్ం॑ స స॒మర్థ॑యతి ।

య॒జమా॑నో వా అ॒శ్వః । గ॒ర్భైర్వా ఏ॒ష వ్య॑ధ్యతే ।

య॒స్యాశ్వా॑ మే॒ధాయ॒ ప్రోక్షి॑తో-ఽధ్యే॒తి । వా॒యవ్యా గ॑ర్భాః ।

యద్వా॒యవ్య॑ ఆ॒జ్యభా॑గో భవ॒తి । గ॒ర్భైర్వై॒వై॒నగ్ం॑ స స॒మర్థ॑యతి ।

అథో॑ య॒స్యైషా-ఽశ్వ॑మే॒ధే ప్రా॑యశ్చి॒త్తిః క్రి॒యతే॑ ।

ఇ॒ష్ట్యా వ॑సీ॒యాన్ భ॑వతి ॥ 67 ॥

T.B.3.9.18.1

తదా॑హుః । ద్వాద॑శ బ్ర॒హ్మాద॒నాన్ధ॑గ్ం-స్థిత॒ నిర్వ॑పేత్ ।

ద్వాదశ-భిర్వేష్టిభి-ర్యజేతేతి । యదిష్టి-భిర్యజేత ।
 ఉపనాముక ఏనం యజ్ఞః స్యాత్ । పాపీయాగ్న్స్తు స్యాత్ ।
 ఆప్తాని వా ఏతస్య ఛన్దాగ్ంసి । య ఈజానః ।
 తాని క ఏతావదాశు పునః ప్రయుజ్ఞోతేతి ।
 సర్వా వై సగ్గీతే యజ్ఞే వాగాప్యతే ॥ 68 ॥

T.B.3.9.18.2

సాఽఽప్తా భవతి యాతయామ్ని । క్రూరీకృతేవ హి భవత్యరుష్కృతా ।
 సా న పునః ప్రయుజ్యేత్యాహుః । ద్వాదశైవ బ్రహ్మాదనాన్ధన్గ్ స్థితే
 నిర్వపేత్ । ప్రజాపతిర్వా ఓదనః । యజ్ఞః ప్రజాపతిః ।
 ఉపనాముక ఏనం యజ్ఞో భవతి । న పాపీయాన్ భవతి । ద్వాదశ భవన్తి । ద్వాదశ
 మాసాః సంవత్సరః । సంవత్సర ఏవ ప్రతితిష్ఠతి ॥ 69 ॥

T.B.3.9.19.1

ఏష వై విభూర్నామ యజ్ఞః । సర్వగ్ం హ వై తత్ర విభు భవతి ।
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । ఏష వై ప్రభూర్నామ యజ్ఞః ।
 సర్వగ్ం హ వై తత్ర ప్రభు భవతి । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ।
 ఏష వా ఊర్జస్వాన్నామ యజ్ఞః । సర్వగ్ం హ వై తత్రోర్జస్వ-దభవతి ।
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । ఏష వై పయస్వాన్నామ యజ్ఞః ॥ 70 ॥

T.B.3.9.19.2

సర్వగ్ం హ వై తత్ర పయస్వ-దభవతి । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ।
 ఏష వై విధృతో నామ యజ్ఞః । సర్వగ్ం హ వై తత్ర విధృతం భవతి ।
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । ఏష వై వ్యావృతో నామ యజ్ఞః ।

సర్వగ్ం హ వై తత్ర వ్యావృత్తం భవతి । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ।
 ఏష వై ప్రతిష్ఠితో నామ యజ్ఞః ।
 సర్వగ్ం హ వై తత్ర ప్రతిష్ఠితం భవతి ॥ 71 ॥

T.B.3.9.19.5

యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । ఏష వై తేజస్వీ నామ యజ్ఞః ।
 సర్వగ్ం హ వై తత్ర తేజస్వి భవతి । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ।
 ఏష వై బ్రహ్మవర్చసీ నామ యజ్ఞః ।
 ఆ హ వై తత్ర బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతే ।
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । ఏష వా అతివ్యాధీ నామ యజ్ఞః ।
 ఆ హ వై తత్ర రాజన్యో-ఽతివ్యాధీ జాయతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ।
 ఏష వై దీర్ఘో నామ యజ్ఞః । దీర్ఘాయుషో హ వై తత్ర మనుష్యా భవన్తి ।
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే । ఏష వై క్లుప్తో నామ యజ్ఞః ।
 కల్పతే హ వై తత్ర ప్రజాభ్యో యోగక్షేమః ।
 యత్రైతేన యజ్ఞేన యజన్తే ॥ 72 ॥

T.B.3.9.20.1

తార్వేణాశ్వగ్ం సంజ్ఞపయన్తి । యజ్ఞో వై తార్వ్యమ్ ।
 యజ్ఞేనైవైనగ్ం సమర్థయన్తి । యామేన సామ్నా ప్రస్తోతా-ఽనూపతిష్ఠతే ।
 యమలోక-మేవైనం గమయతి ॥ తార్వేయ చ కృత్యధీవాసే చాశ్వగ్ం సంజ్ఞపయన్తి ।
 ఏతద్వై పశూనాగ్ం రూపమ్ । రూపేణైవ పశూనవరున్ధే ।
 హిరణ్యకశిపు భవతి । తేజసో-ఽవరుద్ధ్యే ॥ 73 ॥

T.B.3.9.20.2

రుక్మో భవతి । సువర్గస్య లోకస్యా-నుఖ్యాత్యై । అశ్వో భవతి ।

ప్రజాపతే-రాష్ట్రైః । అస్య వై లోకస్య రూపం తార్వ్యమ్ ।

అన్తరిక్షస్య కృత్య-ధీవాసః । దివో హిరణ్యకశిపు ।

ఆదిత్యస్య రుక్మః ।

ప్రజాపతేరశ్వః ।

ఇమమేవ లోకం తార్వ్యణాప్నోతి ॥ 74 ॥

T.B.3.9.20.3

అన్తరిక్షం కృత్యధీవాసేన । దివగ్ం హిరణ్యకశిపునా ।

ఆదిత్యగ్ం రుక్మేణ । అశ్వనైవ మేధ్యేన ప్రజాపతేః సాయుజ్యగ్ం

సలోకతా-మాప్నోతి । ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యమ్ ।

సార్జితాగ్ం సమాన లోకతామాప్నోతి ।

యోఽశ్వమేధేన యజతే । య ఉ చైనమేవం వేద ॥ 75 ॥

T.B.3.9.21.1

ఆదిత్యాశ్చాచ్ఛ్రజ్గీరసశ్చ సువర్గే లోకేఽస్పర్ధంత । తేఽఙ్గీరస ఆదిత్యేభ్యః ।

అముమాదిత్య-మశ్వగ్ శ్వేతం భూతం దక్షిణా-మనయన్న ।

తేఽబ్రువన్న । యం నోఽనష్ట । స వర్యోఽభూదితి ।

తస్మాదశ్వగ్ం సవర్యేత్యా-హ్వయన్తి । తస్మాద్యజ్ఞే వరో దీయతే ।

యత్ప్రజాపతి-రాలభ్తో-ఽశ్వో-ఽభవత్ । తస్మాదశ్వో నామ ॥ 76 ॥

T.B.3.9.21.2

యచ్ఛ్వయ-దరురాసీత్ । తస్మాదర్వా నామ ।

యథ్సద్యో వాజున్థ్న-మజయత్ । తస్మాద్వాజి నామ ।

యదసురాణాం లోకానాదత్త । తస్మాదాదిత్యో నామ ।

అగ్నిర్వా అశ్వమేధస్య యోసిరాయతనమ్ । సూర్యో-ఽగ్నేర్యోసి-రాయతనమ్ ।

యద॑శ్వ॒మేధే॑-ఽగ్నో॑ చి॒త్య ఉ॒త్తర॑వేది-ము॒పవ॑పతి ।
 యోసి॑-మ॒న్తమే॒వైన॑-మా॒యత॑నవ॒న్తం క॒రోతి ॥ 77 ॥

T.B.3.9.21.3

యోసి॑-మా॒నాయ॑త॒నవాన్ భ॑వతి । స ఏ॒వం వేద॑ ।
 ప్రా॒ణాపా॒నౌ వా ఏ॒తౌ దే॒వానా॑మ్ । యద॑ర్కా॒శ్వమే॒ధౌ ।
 ప్రా॒ణాపా॒నావే॒-వావ॑రు॒న్ధే । ఓ॒జో బ॒లం వా ఏ॒తౌ దే॒వానా॑మ్ ।
 యద॑ర్కా॒శ్వమే॒ధౌ । ఓ॒జో బ॒లమే॒వావ॑రు॒న్ధే ।
 అ॒గ్ని॒ర్వా అ॑శ్వ॒మేధ॑స్య యోసి॑-రా॒యత॑నమ్ ।
 సూ॒ర్యో-ఽగ్నే॑ ర్యోసి॑-రా॒యత॑నమ్ ।
 యద॑శ్వ॒మేధే॑-ఽగ్నో॑ చి॒త్య ఉ॒త్తర॑వేదిం చి॒నోతి॑ ।
 తావ॑ర్కా॒శ్వమే॒ధౌ । అ॒ర్కా॒శ్వమే॒ధావే॒వా వ॑రు॒న్ధే ।
 అథో॑ అ॒ర్కాశ్వ॑-మే॒ధయో॒రేవ ప్ర॑తి॒ష్ఠతి ॥ 78 ॥

T.B.3.9.22.1

ప్ర॒జాప॑తిం వై దే॒వాః పి॒తర॑మ్ । ప॒శుం భూ॒తం మే॒ధాయా॑-ల॒భన్త॑ ।
 త॒మాల॑భ్యో-పా॒వస॑న్ । ప్రా॒తర్య॑ష్టా॒స్మహా॑ ఇతి ।
 ఏ॒కం వా ఏ॒తద్దే॒వానా॑మ॒హః । య॒థ్సం॑వ॒థ్సరః॑ ।
 తస్మా॑ద॒శ్వః పు॒రస్తా॑-థ్సం॒వథ్స॑ర ఆ॒లభ్య॑తే ।
 య॒త్ప్ర॒జాప॑తి-రా॒లభ్యో॑-ఽశ్వో॒ఽభవ॑త్ । తస్మా॑ద॒శ్వః ।
 య॒థ్సద్యో॑ మే॒ధోఽభ॑వత్ ॥ 79 ॥

T.B.3.9.22.2

తస్మా॑ద॒శ్వమే॒ధః । వేదు॑కో-ఽశ్వ॒మాశుం భ॑వతి । య ఏ॒వం వేద॑ ।
 యద్వై త॒త్ప్ర॒జాప॑తి-రా॒లభ్యో॑-ఽశ్వో॒ఽభవ॑త్ ।
 తస్మా॑ద॒శ్వః ప్ర॒జాప॑తేః ప॒శూనా॑-మ॒నురూ॑పతమః ॥

ఆ॒ఽస్య॑ పు॒త్రః ప్ర॑తి॒రూపో॑ జాయతే । య ఏ॒వం వేద॑ ।
 స॒ర్వా॑ణి భూ॒తాని॑ స॒భృం॒త్యా॑ల॒భతే॑ ।
 స॒మే॑నం దే॒వా-స్తే॑జ్జనే బ్రహ్మ॑వర్చ॒సాయ॑ భర॒న్తి ।
 యో॒ఽశ్వ॑మే॒ధేన॑ యజతే ॥ 80 ॥

T.B.3.9.22.3

య ఉ॑ చై॒నమే॒వం వేద॑ । ఏ॒తద్వై తద్దే॒వా ఏ॒తాం దే॒వతా॑మ్ ।
 ప॒శుం భూ॑తం మే॒ధాయా॑ల॒భన్త॑ । య॒జ్ఞమే॒వ । య॒జ్ఞేన॑ య॒జ్ఞమ॑-య॒జన్త॑ దే॒వాః ।
 కా॒మప్ర॑ం య॒జ్ఞమ॑ కు॒ర్వత॑ । తే॒ఽమృ॑త॒త్వమ॑-కా॒మయ॑న్త ।
 తే॒ఽమృ॑త॒త్వమ॑-గచ్ఛ॒న్న । యో॒ఽశ్వ॑మే॒ధేన॑ యజతే । దే॒వానా॑మే॒వా-య॑నే॒నైతి॑ ॥ 81 ॥

T.B.3.9.22.4

ప్రా॒జాప॑త్యే॒నైవ॑ య॒జ్ఞేన॑ యజతే కా॒మప్రే॑ణ । అ॒పున॑-ర్మా॒రమే॒వ గ॑చ్ఛతి ।
 ఏ॒తస్య॑ వై రూ॒పేణ॑ పు॒రస్తా॑-త్ప్రా॒జాప॑త్య-మృ॒షభం॑ తూ॒పరం॑
 బ॒హు॒రూప॑-మా॒లభ॑తే । స॒ర్వేభ్యః॑ కా॒మేభ్యః॑ । స॒ర్వస్యా॑ప్త్యై ।
 స॒ర్వస్య॑ జి॒త్యై । స॒ర్వమే॒వ తేనా॑ప్నోతి । స॒ర్వం జ॑యతి ।
 యో॒ఽశ్వ॑మే॒ధేన॑ యజతే । య ఉ॑ చై॒నమే॒వం వేద॑ ॥ 82 ॥

T.B.3.9.23.1

యో వా అ॒శ్వస్య॑ మే॒ధ్యస్య॑ లో॒మనీ॒ వేద॑ ।
 అ॒శ్వస్యై॒వ మే॒ధ్యస్య॑ లో॒మం లో॒మఙ్ఘృ॑హోతి ।
 అ॒హోరా॒త్రే వా అ॒శ్వస్య॑ మే॒ధ్యస్య॑ లో॒మనీ॒ । య॒థ్నాయం॑ ప్రా॒తర్ఙ్ఘృ॑హోతి ।
 అ॒శ్వస్యై॒వ మే॒ధ్యస్య॑ లో॒మం లో॒మఙ్ఘృ॑హోతి । ఏ॒తద॑నుకృతి హస్త
 వై పు॒రా । అ॒శ్వస్య॑ మే॒ధ్యస్య॑ లో॒మం లో॒మఙ్ఘృ॑హోతి ।
 యో వా అ॒శ్వస్య॑ మే॒ధ్యస్య॑ ప॒దే వేద॑ । అ॒శ్వస్యై॒వ మే॒ధ్యస్య॑

పదే పదే జుహోతి । దర్శ॒పూర్ణ॒మాసౌ వా అ॒శ్వ॒స్య మే॒ధ్య॒స్య ప॒దే ॥ 83 ॥

T.B.3.9.23.2

య॒ద్దర్శ॒పూర్ణ॒మాసౌ య॒జుతే । అ॒శ్వ॒స్యైవ మే॒ధ్య॒స్య ప॒దే పదే జుహోతి ।
ఏ॒తద॑నుకృతి హ స్మ॒ వై పు॒రా । అ॒శ్వ॒స్య మే॒ధ్య॒స్య ప॒దే పదే జుహ్వాతి ।
యో వా అ॒శ్వ॒స్య మే॒ధ్య॒స్య వి॒వర్త॑నం వేద ।
అ॒శ్వ॒స్యైవ మే॒ధ్య॒స్య వి॒వర్త॑నే వివర్తనే జుహోతి ।
అ॒సౌ వా ఆ॒ది॒త్యోఽశ్వః । స ఆ॒హ॒వనీ॒యమా-గ॑చ్ఛతి । తద్వి॒వర్త॑తే ।
యద॑గ్ని॒హోత్రం జుహోతి । అ॒శ్వ॒స్యైవ మే॒ధ్య॒స్య వి॒వర్త॑నే వివర్తనే జుహోతి ।
ఏ॒తద॑నుకృతి హ స్మ॒ వై పు॒రా ।
అ॒శ్వ॒స్య మే॒ధ్య॒స్య వి॒వర్త॑నే వివర్తనే జుహ్వాతి ॥ 84 ॥
॥ హరిః ఓమ్ ॥

1

॥ 3.కృష్ణయజుర్వేదీయ కాఠకం ॥

॥ 3.1 త్రైతరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కాఠకే ప్రథమః ప్రశ్నః ॥

॥ హ॒రిః ఓం ॥

T.B.3.10.1.1

సం॒జ్ఞానం॑ వి॒జ్ఞానం॑ ప్ర॒జ్ఞానం॑ జా॒నద॑భి॒జానత్ ॥
 స॒కం॑ల్పమా॒నం ప్ర॒కల్ప॑మా॒న-ము॒పక॑ల్పమా॒న-ము॒పక్ల॑ప్తం క్ల॒ప్తం ॥
 శ్రే॒యో వ॑సీ॒య ఆ॒యథ్సం॑భూ॒తం భూ॒తం | చి॒త్రః కే॒తుః ప్ర॒భానా॒భాన్ స॒భాన్ | జ్యోతి॑ష్మాగ్-
 స్తేజ॑స్వానా॒తప॑గ్-స్తప॑న్నభి-తప॑న్న ॥
 రో॒చ॒నో రో॑చ॒మాన-శ్శో॑భ॒న-శ్శో॑భ॒మానః క॒ల్యాణః ॥
 ద॒ర్శా దృ॒ష్టా ద॑ర్శ॒తా వి॒శ్వ॑రూ॒పా సు॑ద॒ర్శనా ॥ ఆ॒ప్యాయ॑మా॒నా ప్యాయ॑మా॒నా ప్యాయా॑
 నూనృ॑తే॒రా | ఆ॒పూర్వ॑మా॒ణా పూ॑ర్వ॒మాణా పూ॒రయ॑న్తి పూ॒ర్ణా పౌ॒ర్ణమా॑సీ | దా॒తా
 ప్ర॒దా॒తాఽఽన॒న్దో మోదః॑ ప్ర॒మోదః॑ ॥ 1 ॥

T.B.3.10.1.2

ఆ॒వే॒శయ॑-ని॒వే॒శయన్-ధ్సం॑వే॒శన॒ స్సగ్-శా॑న్త శ్శా॒న్తః |
 ఆ॒భవ॑న్ ప్ర॒భవన్-ధ్సం॑భవన్-ధ్సం॑భూ॒తో భూ॒తః |
 ప్ర॒స్తు॒తం వి॒ష్టు॒తగ్-సగ్లు॑తం క॒ల్యాణం॑ వి॒శ్వ॑రూ॒పం |
 శు॒క్రమ॑మృ॒తం తే॒జస్వి॑ తే॒జ స॒మిధం॑ |
 అ॒రు॒ణం భా॑ను॒మన్ మ॑రీ॒చిమ-ద॑భి॒తప॑త్ తప॑స్వత్ |
 స॒వితా॑ ప్ర॒సవితా॑ దీ॒ప్తో దీ॒పయ॑న్ దీ॒ప్యమా॑నః |
 జ్వ॒లం జ్వ॒లితా॑ తప॑న్. వి॒తపన్-ధ్సం॑తప॑న్న ॥

రో॒చ॒నో రో॒చ॒మా॒న శ్శు॒భూం శ్శు॒భ॒మా॒నో వా॒మః ।
 సు॒తా సు॒న్వ॒తీ ప్ర॒సు॒తా సూ॒య॒మా॒నా ౨భి॒షూ॒య॒మా॒ణా ।
 పీ॒తీ ప్ర॒పా స॒పాం తృ॒ప్తి-స్త॒ర్ప॒యన్తి ॥ 2 ॥

T.B.3.10.1.3

కా॒న్తా కా॒మ్యా కా॒మ॒జా॒తా ౨౨యు॑ష్మ॒తీ కా॒మ॒దు॒ఘా ।
 అ॒భి॒శా॒స్తా ౨ను॑మ॒న్తా-౨౨న॒న్దో మో॒దః ప్ర॒మో॒దః ।
 ఆ॒సా॒ద॒యన్ ని॒షా॒ద॒యన్-ధ్స్సగ్ం॑ సా॒ద॒నః సగ్ం॑ స॒న్న స్స॒న్నః ।
 ఆ॒భూ ర్వి॒భూః ప్ర॒భూ శ్శ॒భూం రు॒భవః॑ । ప॒విత్రం॑ ప॒వి॒యి॒ష్యన్ పూ॒తో మే॒ధ్యః ।
 య॒శో య॒శ॒స్వా-నా॒యుర॒మృ॒తః । జీ॒వో జీ॒వి॒ష్యన్ ధ్స్సర్గో॑ లో॒కః ।
 స॒హ॒స్వాన్ ధ్స్సహి॑యా॒నో-జ॒స్వాన్ ధ్స్సహ॑మా॒నః । జ॒య॒న్న-భి॒జ॒యన్-ధ్స్సద్ర॑వి॒ణో
 ద్ర॒వి॒ణోదాః । ఆ॒ర్ద్రప॑వి॒త్రో హ॒రికే॑శో మో॒దః ప్ర॒మో॒దః ॥ 3 ॥

T.B.3.10.1.4

అ॒రు॒ణో ౨రు॑ణ॒ర॒జాః పు॒ణ్డరీ॑కో వి॒శ్వ॒జి॒ద-భి॒జిత్ ।
 ఆ॒ర్ద్రః పి॒న్వ॒మా॒నో ౨న్న॑వాన్-ర॒స॒వా-ని॒రా॒వాన్ । స॒ర్వోష॒ధః స॒భం॒రో మ॒హ॒స్వాన్ ।
 ఏ॒జ॒త్కా జో॑వ॒త్కాః । క్షు॒ల్లకా॑ శ్శి॒పి॒వి॒ష్టకాః॑ ।
 స॒రి॒స్త్రా సు॒శే॒రవః॑ । అ॒జి॒రా॒సో గ॒మి॒ష్టవః॑ ।
 ఇ॒దా॒నీం త॒దా॒నీ-మే॒తర్హి॑ క్షి॒ప్రమ॑జి॒రం । ఆ॒శు ర్ని॑మే॒షః ఫ॒ణో
 ద్ర॒వ॒న్నతి-ద్ర॒వ॒న్న । త్వ॒ర్గ్ స్వ॒ర॒మా॒ణ ఆ॒శు॒రాశీ॑యా॒జ్ఞావః॑ । అ॒గ్ని॒ష్టోమ॑ ఉ॒క్థ్యో ౨తి॒రా॒త్రో
 ద్వి॒రా॒త్ర-స్త్రీ॒రా॒త్ర-శ్చ॒తూ॒రా॒త్రః ।
 అ॒గ్నిర్ బు॒తు సూ॒ర్య బు॒తుశ్చ॒న్ద్రమా॑ బు॒తుః ।
 ప్ర॒జాప॑తి స॒న్వధ్స్సరో॑ మ॒హా॒న్కః ॥ 4 ॥

T.B.3.10.2.1

భూ॒రగ్ని॑ం చ॒ పృ॒థి॒వీం చ॒ మాం చ॑ । త్రి॒గ్భు॑ లో॒కాన్ ధ॑న్వ॒న్తరం॑ చ॒ । ప్ర॒జాప॑తిస్తా॒
 సాద॑యతు । తయా॑ దే॒వత॑యా ౭జ్జి॒రస్వద్-ధ్రు॑వా సీద ।
 భువో॑ వా॒యుం చా॒న్తరి॑క్షం చ॒ మాం చ॑ । త్రి॒గ్భు॑ లో॒కాన్ ధ॑న్వ॒న్తరం॑ చ॒ ।
 ప్ర॒జాప॑తిస్తా॒ సాద॑యతు । తయా॑ దే॒వత॑యా ౭జ్జి॒రస్వద్-ధ్రు॑వా సీద ।
 స్వ॒రాది॑త్యం చ॒ దివం॑ చ॒ మాం చ॑ । త్రి॒గ్భు॑ లో॒కాన్ ధ॑న్వ॒న్తరం॑ చ॒ । ప్ర॒జాప॑తిస్తా॒
 సాద॑యతు । తయా॑ దే॒వత॑యా ౭జ్జి॒రస్వద్-ధ్రు॑వా సీద ।
 భూ॒ర్భువ॑స్స్వ-శ్చ॒న్ద్రమ॑సం చ॒ దిశ॑శ్చ॒ మాం చ॑ ।
 త్రి॒గ్భు॑ లో॒కాన్ ధ॑న్వ॒న్తరం॑ చ॒ । ప్ర॒జాప॑తిస్తా॒ సాద॑యతు ।
 తయా॑ దే॒వత॑యా ౭జ్జి॒రస్వద్-ధ్రు॑వాసీద ॥ 5 ॥

T.B.3.10.3.1

త్వమే॒వ త్వాం వే॒త్త యో॑ ౭సి॒ సో ౭సి॑ । త్వమే॒వ త్వామ॑చైషిః ।
 చి॒తశ్చా॑సి॒ సంచిత॑-శ్చా॒స్యగ్నే॑ । ఏ॒తావాగ్గ్-శ్చా॑సి॒ భూయాగ్గ్-శ్చా॑స్యగ్నే॑ ।
 య॒త్తే అగ్నే॑ న్యూ॒నం యదు॑ తే ౭తి॒రిక్తం॑ ।
 ఆది॒త్యా-స్తదంజ్జి॑రస-శ్చి॒న్వస్తు॑ । విశ్వే॑ తే దే॒వాశ్చి॒తిమా-పూ॑రయస్తు । చి॒తశ్చా॑సి॒ సంచిత॑-
 శ్చా॒స్యగ్నే॑ । ఏ॒తావాగ్గ్-శ్చా॑సి॒ భూయాగ్గ్-శ్చా॑స్యగ్నే॑ ।
 మా తే॑ అగ్నే॒ చ యే॒న మా ౭తి॑ చ॒ యేనా॑యు॒రావృ॑క్షి ।
 సవ॑ర్షాం జ్యోతి॒షాం జ్యోతి॒ ర్యదదా॑న్తుదేతి । తప॑సో జాతమని-భృ॒ష్టమోజః॑ । తత్తే॒ జ్యోతి॑రిష్టకే
 । తేన॑ మే తప । తేన॑ మే జ్వల । తేన॑ మే దీదిహి ।
 యవ॑ద్దే॒వాః । యావ॑దసాతి॒ సూర్యః॑ । యావ॑దుతాపి బ్ర॒హ్మ ॥ 6 ॥

T.B.3.10.4.1

సం॒వ॒ధ్నరో॑ ౭సి పరివ॒ధ్నరో॑ ౭సి । ఇ॒దావ॒ధ్నరో॑ ౭సి-దువ॒ధ్నరో॑ ౭సి । ఇ॒ద్వధ్న॑రో ౭సి
 వ॒ధ్నరో॑ ౭సి । తస్య॑ తే వ॒స॒న్తః శి॒రః ।

గ్రీ॒ష్మో దక్షి॑ణః ప॒క్షః । వ॒ర్షాః పు॑చ్ఛం । శ॒రదు॑త్తరః ప॒క్షః ।

హే॒మ॒న్తో మ॑ద్ధ్యం । పూ॒ర్వప॒క్షాశ్చి॑తయః । అ॒ప॒రప॒క్షాః పు॑రీషం ॥ 7 ॥

T.B.3.10.4.2

అ॒హో॒రా॒త్రా-ణీ॑ష్టకాః । ఋ॒షభో॑ఽసి స్వ॒ర్గో లో॒కః ।

యస్యాం ది॒శి మ॒హీయ॑సే । తతో॑ నో మ॒హా ఆ॒వహా॑ ।

వాయు॑ ర్భూ॒త్వా స॒ర్వా ది॒శ ఆ॒వాహి॑ । స॒ర్వా ది॒శోఽను॑ వి॒వాహి॑ ।

స॒ర్వా ది॒శోఽను॑ సం॒వాహి॑ । చి॒త్త్యా చి॒త్తి-మా॑పృణ ।

అచి॑త్త్యా చి॒త్తి-మా॑పృణ । చిద॑సి స॒ముద్ర॑యోనిః ॥ 8 ॥

T.B.3.10.4.3

ఇ॒న్దు ర్దక్షః॑ శ్యే॒న ఋ॒తావా॑ । హి॒రణ్య॑పక్షః శకు॒నో భు॑ర॒ణ్యః ।

మ॒హాన్ ధ॒న్ధస్థే॑ ధ్రు॒వ ఆని॑షత్తః । నమ॑స్తే అ॒స్తు మా మా

హిగ్ం॑సీః । ఏ॒తి ప్రే॒తి వీ॒తి స॒మి॒త్యుది॑తి । ది॒వం మే॑ య॒చ్ఛ ।

అ॒న్తరి॑క్షం మే॒ య॒చ్ఛ । పృ॒థివీం॑ మే॒ య॒చ్ఛ । పృ॒థివీం॑ మే॒ య॒చ్ఛ । అ॒న్తరి॑క్షం మే

య॒చ్ఛ । ది॒వం మే॑ య॒చ్ఛ । అ॒హ్నా ప్ర॑సారయ ।

రా॒త్ర్యా స॑మ॒చ । రా॒త్ర్యా ప్ర॑సారయ । అ॒హ్నా స॑మ॒చ ।

కా॒మం ప్ర॑సారయ । కా॒మగ్ం॑ స॒మచ ॥ 9 ॥

T.B.3.10.5.1

భూ॑ర్భు॒వస్స్వః॑ । ఓ॒జో బ॒లం । బ్ర॑హ్మ ఊ॒త్రం । యశో॑ మ॒హత్ ।

స॒త్యం తపో॑ నామ । రూ॒ప-మ॒మృతం॑ । చక్షుః॑ శ్రో॒త్రం । మ॒న ఆ॒యుః ।

వి॒శ్వం యశో॑ మ॒హాః । స॒మం తపో॑ హ॒రో భాః । జా॒తవే॑దా యదీ॑ వా పా॒వకోఽసి॑ ।

వై॒శ్వాన॒రో యదీ॑ వా వై॒ద్యుతోఽసి॑ ।

శం ప్ర॒జాభ్యో॑ యజమా॒నాయ॑ లో॒కం ।

ఊ॒రం పు॒ష్టిం దద॑-ద॒భ్యావ॑వృథ॒స్వ ॥ 10 ॥

T.B.3.10.6.1

రా॒జ్ఞీ వి॒రా॒జ్ఞీ । స॒వ్రా॒జ్ఞీ స్వ॒రా॒జ్ఞీ । అ॒ర్చిః శో॒చిః ।

తపో॒ హ॒రో భాః । అ॒గ్ని-రి॒న్ద్రో బృ॒హస్ప॑తిః ।

విశ్వే॑ దే॒వా భు॑వనస్య గో॒పాః । తే మా॒ సర్వే॑ యశ॒సా సగ్ం॑స్సృజన్తు ॥ 11 ॥

T.B.3.10.7.1

అస॑వే స్వా॒హా వస॑వే స్వా॒హా । విభు॑వే స్వా॒హా వివ॑స్వతే స్వా॒హా । అ॒భిభు॑వే స్వా॒హా-
ఽధి॑పతయే స్వా॒హా ।

ది॒వాం ప॒తయే॑ స్వా॒హా ఽగ్ం॑హస్పత్యాయ స్వా॒హా ।

చా॒క్షు॒ష్మత్యాయ॑ స్వా॒హా జ్యోతి॑ష్మత్యాయ స్వా॒హా ।

రా॒జ్ఞే స్వా॒హా వి॒రా॒జ్ఞే స్వా॒హా । స॒వ్రా॒జ్ఞే స్వా॒హా స్వ॒రా॒జ్ఞే స్వా॒హా ।

శూ॒షాయ॑ స్వా॒హా సూ॒ర్యాయ॑ స్వా॒హా । చ॒న్ద్రమ॑సే స్వా॒హా జ్యోతి॑షే స్వా॒హా । సగ్ం॑
స॒ర్పాయ॑ స్వా॒హా క॒ల్యాణాయ॑ స్వా॒హా । అ॒ర్జునాయ॑ స్వా॒హా ॥ 12 ॥

T.B.3.10.8.1

వి॒ప॒శ్చితే॑ పవమానాయ గాయత । మ॒హీ న ధా॒రా ఽత్యన్ధో॑ అర్షతి ।

అహీ॑ర్ హజ్జీ॒ర్ణామతి॑ సర్పతి త్వచం । అత్యో॑ న క్రీడన్న సర్ద॒దృష్టా హ॑రిః । ఉ॒ప॒యామగృ॑హీత

ఽసి మృ॒త్యవే॑ త్వా జు॒ష్టం గృ॑హామి ।

ఏష తే॑ యోసి॒ర్మృత్యవే॑ త్వా । అప॑ మృ॒త్యు-మప॑క్షుధం । అపే॒తః శ॒పథం॑ జహి । అధా॑
నో అగ్న॑ ఆవహ । రా॒యస్పోష॑గ్ం సహస్రిణం ॥ 13 ॥

T.B.3.10.8.2

యే తే॑ స॒హస్ర॑మ॒యతం॑ పాశాః । మృ॒త్యో మ॒ర్త్యాయ॑ హస్తవే ।

తాన్. య॒జ్ఞస్య॑ మా॒యయా॑ । స॒ర్వాన॑వ యజామహే ।

భక్షో॑ ॒ఽస్య॑ మృ॒త భ॑క్షః । తస్య॑ తే మృ॒త్యు-పీ॑త॒స్యా-మృ॑తవతః ।
 స్వ॒గా-కృ॑తస్య॒ మధు॑మతః । ఉప॑హూ॒తస్యో-ప॑హూతో భక్షయామి ।
 మ॒న్ద్యా ॒ఽభి॑భూతిః కే॒తు ర్మ॒జ్ఞానాం॑ వాక్ । అ॒సావే॑హి ॥ 14 ॥

T.B.3.10.8.3

అ॒న్ధో జా॑గృ॒విః ప్రా॑ణ । అ॒సావే॑హి । బ॒ధి॒ర ఆ॑క్ర॒న్దయి॑త-రపాన ।
 అ॒సావే॑హి । అ॒హస్తో॑స్త్యా చక్షుః । అ॒సావే॑హి । అ॒పాదా॑శో మనః ।
 అ॒సావే॑హి । క॒వే వి॑ప్ర॒చిత్తే॑ శ్రోత్ర ।
 అ॒సావే॑హి ॥ 15 ॥

T.B.3.10.8.4

సు॒హస్తః॑ సు॒వాసాః॑ । శూ॒షో నా॑మా॒స్య-మృ॑తో మ॒ర్త్యేషు॑ ।
 త॒న్వ్యాఽహం॑ తథా వేద । అ॒సావే॑హి । అ॒గ్ని॒ర్మే వా॒చి శ్రి॒తః ।
 వా॒గ్భృద॑యే । హృద॑యం మయి । అ॒హమ॒మృతే॑ ।
 అ॒మృతం॑ బ్రహ్మాణి । వా॒యు॒ర్మే ప్రా॑ణే శ్రి॒తః ॥ 16 ॥

T.B.3.10.8.5

ప్రా॒ణో హృద॑యే । హృద॑యం మయి । అ॒హమ॒మృతే॑ । అ॒మృతం॑ బ్రహ్మాణి ।
 సూ॒ర్యో మే చక్షు॑షి శ్రి॒తః । చక్షు॑ర్ హృద॑యే । హృద॑యం మయి । అ॒హమ॒మృతే॑ ।
 అ॒మృతం॑ బ్రహ్మాణి । చ॒న్ద్రమా॑ మే మన॑సి శ్రి॒తః ॥ 17 ॥

T.B.3.10.8.6

మ॒నో హృద॑యే । హృద॑యం మయి । అ॒హమ॒మృతే॑ । అ॒మృతం॑ బ్రహ్మాణి ।
 ది॒శో మే శ్రోత్రే॑ శ్రి॒తాః । శ్రోత్ర॑గ్ం హృద॑యే । హృద॑యం మయి ।
 అ॒హమ॒మృతే॑ । అ॒మృతం॑ బ్రహ్మాణి ।

ఆపో మే రేతసి శ్రితాః ॥ 18 ॥

T.B.3.10.8.7

రేతో హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ।
ప్రథివీ మే శరీరే శ్రితా । శరీరగ్ం హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే ।
అమృతం బ్రహ్మణి । ఓషధి వనస్పతయో మే లోమసు శ్రితాః ॥ 19 ॥

T.B.3.10.8.8

లోమాని హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ।
ఇన్ద్రో మే బలే శ్రితః । బలగ్ం హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే ।
అమృతం బ్రహ్మణి । పర్జన్యో మే మూర్ధ్ని శ్రితః ॥ 20 ॥

T.B.3.10.8.9

మూర్ధా హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ॥
ఈశానో మే మన్యో శ్రితః । మన్యూర్ హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే
। అమృతం బ్రహ్మణి । ఆత్మా మ ఆత్మని శ్రితః ॥ 21 ॥

T.B.3.10.8.10

ఆత్మా హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ।
పునర్మ ఆత్మా పునరాయురాగాత్ । పునః ప్రాణః పునరాకూత-మాగాత్ ।
వైశ్వానరో రశ్మిభి ర్వావృధానః । అన్తస్త్విష్టత్వమృతస్య గోపాః ॥ 22 ॥

T.B.3.10.9.1

ప్రజాపతి ర్దేవాన-స్సృజత । తే పాపమనా సందితా అజాయన్త ।
తాన్. వ్యద్యత్ । యద్ వ్యద్యత్ । తస్మాద్ విద్యుత్ । తమవృశ్చత్ ।
యదవృశ్చత్ । తస్మాద్ వృష్టిః । తస్మాద్ యత్రైతే దేవతే అభిప్రాస్నతః ।

విచ హైవాస్య తత్ర పాప్మానన్యతః ॥ 23 ॥

T.B.3.10.9.2

వృశ్చతశ్చ । సైషా మీమాగ్ం సాఽగ్నిహోత్ర ఏవ సపన్నా ।
అథో ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి ।
హోష్యన్నప ఉపస్పృశేత్ । విద్యుదసి విద్యమే పాప్మానమితి ।
అథ హుతోప-స్పృశేత్ । వృష్టిరసి వృశ్చ మే పాప్మానమితి ।
యక్ష్యమాణో వేష్ట్యా వా ।
వి చ హైవాస్యైతే దేవతే పాప్మానం ద్యతః ॥ 24 ॥

T.B.3.10.9.3

వృశ్చతశ్చ । అత్యగ్ం హో హారుణిః ।
బ్రహ్మచారిణీ ప్రశ్నాన్ ప్రోచ్య ప్రజిఘాయ । పరేహి ।
స్లక్షం దైయాం పాతిం పృచ్ఛ । వేత్థ సావిత్రాం(3) న వేత్థా(3) ఇతి ।
తమాగత్య పప్రచ్ఛ । ఆచార్యో మా ప్రాహేషిత్ ।
వేత్థ సావిత్రాం(3) న వేత్థా(3) ఇతి । సహోవాచ వేదేతి ॥ 25 ॥

T.B.3.10.9.4

స కస్మిన్ ప్రతిష్ఠిత ఇతి । పరో రజసీతి ।
కస్తద్యత్ పరోరజా ఇతి । ఏష వావ స పరోరజా ఇతి హోవాచ ।
య ఏష తపతి । ఏషో ఽర్వాగ్రజా ఇతి । స కస్మిన్ త్వేష ఇతి ।
సత్య ఇతి । కిం తథ్నత్యమితి । తప ఇతి ॥ 26 ॥

T.B.3.10.9.5

కస్మిన్న తప ఇతి । బల ఇతి । కిం తద్ బలమితి ।
ప్రాణ ఇతి । మాస్మ ప్రాణమతి పృచ్ఛ ఇతి మాఽఽచార్యో ఽబ్రవీదితి హోవాచ బ్రహ్మచారి

। సహో॑వాచ॒ ప్లక్షో॑ దై॒యాం పా॑తిః ।

యద్వై॑ బ్ర॒హ్మచారి॑న్ ప్రా॒ణమ॑త్యప్రక్ష్యః । మూ॒ర్ధా తే॒ వ్యప॑తిష్యత్ ।

అ॒హ॒ముత॑ ఆ॒చార్యా॑-చ్ఛ్చే॒యాన్ భ॑విష్యామి ।

యో మా॑ సా॒వి॒త్రే స॒మ॒వాది॑ష్టేతి ॥ 27 ॥

T.B.3.10.9.6

తస్మా॑థ్ సా॒వి॒త్రే న సం॑వదేత ।

స యో హ॒వై సా॒వి॒త్రం వి॒దుషా॑ సా॒వి॒త్రే సం॑వదతే ।

సహో॑స్మి-ఞ్చీ॒యం ద॑ధాతి ।

అను॑ హ॒వా అ॒స్మా అ॒సౌ తప॑ఞ్చీ॒యం మ॑న్యతే ।

అన్వ॑స్మై శ్రీస్త॒పో మ॑న్యతే । అన్వ॑స్మై త॒పో బ॑లం మన్యతే ।

అన్వ॑స్మై బ॑లం ప్రా॒ణం మ॑న్యతే । స య॑దాహ ।

స॒జ్ఞాన్సం॑ వి॒జ్ఞాన్సం॑ ద॒ర్శా దృ॑ష్టేతి । ఏ॒ష ఏ॒వ తత్ ॥ 28 ॥

T.B.3.10.9.7

అథ॑ యదాహ । ప్రస్తు॑తం విష్టు॑తగ్ం సు॒తా సు॑న్వతీతి । ఏ॒ష ఏ॒వ తత్ ।

ఏ॒ష హ్యే॑వ తాన్యహో॑ని । ఏ॒ష రా॑త్రయః । అథ॑ యదాహ ।

చి॒త్రః కే॒తు ర్దా॒తా ప్ర॑దా॒తా స॒వితా॑ ప్ర॒సవితా॑ ౭ భి॒శాస్తా॑ ౭ సు॒మ॒న్తేతి॑ । ఏ॒ష ఏ॒వ తత్ । ఏ॒ష

హ్యే॑వ తే ౭ హో॑న్న ము॒హూర్తాః । ఏ॒ష రా॑త్రేః ॥ 29 ॥

T.B.3.10.9.8

అథ॑ యదాహ । ప॒విత్రం॑ ప॒వయి॑ష్యన్-ధ॒సహ॑స్వాన్-ధ॒సహి॑యానరు॒ణో ౭ రు॒ణర॑జ్ఞా ఇతి॑

। ఏ॒ష ఏ॒వ తత్ । ఏ॒ష హ్యే॑వ తే ౭ ర్థ॒మాసాః॑ ।

ఏ॒ష మా॑సాః । అథ॑ యదాహ ।

అ॒గ్ని॒ష్టోమ॑ ఉ॒క్థో॑ ౭ గ్ని॒ర్ ఋ॒తుః ప్ర॒జాప॑తిః సం॒వధ్స॑ర ఇతి॑ ।

ఏ॒ష ఏ॒వ తత్ । ఏ॒ష హ్యే॒వ తే య॑జ్ఞక్ర॒తవః॑ । ఏ॒ష ఋ॒తవః॑ ॥ 30 ॥

T.B.3.10.9.9

ఏ॒ష సం॑వ॒త్సరః॑ । అ॒థ య॑దా॒హా । ఇ॒దానీ॑ త॒దానీ॑మి॒తి ।
ఏ॒ష ఏ॒వ తత్ । ఏ॒ష హ్యే॒వ తే ము॑హూ॒ర్తానాం॑ ము॒హూర్తాః॑ ।
జ॒నకో॑ హ॒ వైదే॑హః । అ॒హో॒రా॒త్రైః స॒మాజ॑గామ । తగ్ం హో॑చుః ।
యో వా అ॒స్మాన్ వేద॑ ।
వి॒జహా॑త్-పా॒ప్మాన॑మేతి ॥ 31 ॥

T.B.3.10.9.10

స॒ర్వ-మా॑యురేతి । అ॒భి స్వ॒ర్గం లో॒కం జ॑యతి । నా॒స్యా-ము॑ష్మిన్
లో॒కే ౭న్నం॑ క్షీ॒యత॑ ఇతి । వి॒జహా॑ద్ధ॒ వై పా॒ప్మాన॑మేతి । స॒ర్వమా॑యురేతి ।
అ॒భి స్వ॒ర్గం లో॒కం జ॑యతి । నా॒స్యా-ము॑ష్మిన్ లో॒కే ౭న్నం॑ క్షీ॒యతే ।
య ఏ॒వం వేద॑ । అ॒హీనా॑ హాశ్వ॒త్థ్యః । సా॒వి॒త్రం వి॒దాం చ॑కార ॥ 32 ॥

T.B.3.10.9.11

స హా॑ హగ్ం సో హి॑ర॒ణ్మయో॑ భూ॒త్వా । స్వ॒ర్గం లో॒కమి॑యాయ ।
ఆ॒ది॒త్యస్య॑ సా॒యుజ్యం॑ । హగ్ం సో హ॒వై హి॑ర॒ణ్మయో॑ భూ॒త్వా ।
స్వ॒ర్గం లో॒కమే॑తి । ఆ॒ది॒త్యస్య॑ సా॒యుజ్యం॑ । య ఏ॒వం వేద॑ ।
దే॒వభా॑గో హ శ్రా॒తర్షః॑ । సా॒వి॒త్రం వి॒దాం చ॑కార ।
తగ్ం హా॑ వాగదృశ్యమానా ౭భ్యు॑వాచ ॥ 33 ॥

T.B.3.10.9.12

స॒ర్వమ్బు॑త గౌత॒మో వేద॑ । యః సా॒వి॒త్రం వేదే॑తి । స హో॑వాచ ।
కై॒షా వాగ॑సీతి । అ॒యమ॒హగ్ం సా॒వి॒త్రః॑ ।
దే॒వానా॑-ము॒త్తమో॑ లో॒కః । గు॒హ్యం మ॒హో బి॒భ్రది॑తి ।

ఏ॒తా॑వ॒తి హ గౌ॒త॒మః । య॒జ్ఞో॒ప॒వీ॒తం కృ॒త్వా-౨॒ధో ని॑ప॒పా॒త ।

న॒మో న॒మ ఇ॒తి ॥ 34 ॥

T.B.3.10.9.13

స హో॑వా॒చ । మా భై॑షి ర్గా॒త॒మ । జి॒తో వై తే లో॒క ఇ॒తి ।

త॒స్మాద్యే॑ కే చ సా॒వి॒త్రం వి॒దుః । స॒ర్వే తే జి॒త॒లో॒కాః ।

స యో హ॒వై సా॒వి॒త్ర-స్యా॒ష్టాక్ష॑రం ప॒దగ్గ్ శ్రి॒యా ౨భి॑షి॒క్తం వేద॑ ।

శ్రి॒యా హై॒వాభి॑షి॒చ్యతే॑ । ఘృ॒ణీరి॒తి ద్వే అ॒క్షరే॑ ।

సూ॒ర్య ఇ॒తి త్రీ॑ణి । ఆ॒ది॒త్య ఇ॒తి త్రీ॑ణి ॥ 35 ॥

T.B.3.10.9.14

ఏ॒తద్వై సా॒వి॒త్ర-స్యా॒ష్టాక్ష॑రం ప॒దగ్గ్ శ్రి॒యాభి॑షి॒క్తం । య ఏ॒వం వేద॑ ।

శ్రి॒యా హై॒వాభి॑షి॒చ్యతే॑ । తదే॒-తద్ర॒చా-౨భ్యు॑క్తం ।

ఋ॒చో అ॒క్షరే॑ ప॒రమే॑ వ్యోమ॒న్న । యస్మి॑న్ దే॒వా అ॒ధి వి॒శ్వే ని॒షేదుః॑ ।

యస్త॒న్న వేద॑ కి॒మృ॒చా క॑రిష్యతి ।

య ఇత్ తద్వి॒దుస్త ఇ॒మే స॒మాస॑త ఇ॒తి ।

న హ॒వా ఏ॒తస్య॑రా॒చ్ఛ న య॑జు॒షా న సా॒మ్నా-౨ర్థో॑౨స్తి ।

యః సా॒వి॒త్రం వేద॑ ॥ 36 ॥

T.B.3.10.9.15

తదే॒తత్ ప॑రి యద్దే॒వచ॑క్రం । ఆ॒ర్ద్రం పి॑న్వమా॒నగ్గ్ స్వ॒ర్గే లో॒క ఏ॒తి ।

వి॒జహా॑ద్ వి॒శ్వా భూ॒తాని॑ స॒పంశ్య॑త్ । ఆ॒ర్ద్రో హ॒ వై పి॑న్వమా॒నః స్వ॒ర్గే లో॒క ఏ॒తి ।

వి॒జహా॑న్. వి॒శ్వా భూ॒తాని॑ స॒పంశ్య॑న్ ।

య ఏ॒వం వేద॑ । శూ॒షో హ॒వై వా॒ర్జ్ఞేయః॑ । ఆ॒ది॒త్యేన॑ స॒మాజ॑గామ ।

తగ్ం హో॑వా॒చ । ఏ॒హి సా॒వి॒త్రం ఏ॒ద్ధి । అ॒యం వై స్వ॒ర్గ్యో ౨గ్నిః॑ పా॒రయి॑ష్ణు-ర॒మృతా॑-

ధన్వ॑భూ॒త ఇ॒తి । ఏ॒ష వా॒వ స సా॑వి॒త్రః ।
 య ఏ॒ష తప॑తి । ఏ॒హి మాం ఏ॒ద్ధి । ఇతి॑ హై॒వైనం॑ తదు॒వాచ ॥ 37 ॥

T.B.3.10.10.1

ఇ॒యం వా॒వ స॒రఘా॑ । తస్యా॑ అ॒గ్నిరే॒వ సా॑ర॒ఘం మ॒ధు ।
 యా ఏ॒తాః పూ॑ర్వ ప॒క్షా-ప॒రప॒క్షయో॑ రా॒త్రయః॑ । తా మ॑ధుకృ॒తః ।
 యాన్య॑హాని । తే మ॑ధువృ॒షాః ।
 స యో హా వా ఏ॒తా మ॑ధుకృ॒తశ్చ మ॑ధువృ॒షాగ్నో॒చ్చ వేద॑ ।
 కు॒ర్వన్తి హో॒స్యైతా॑ అ॒గ్నౌ మ॒ధు । నాన్యే॑ష్టాపూ॒ర్తన్ ధ॑యన్తి ।
 అథ॑ యో న వేద॑ ॥ 38 ॥

T.B.3.10.10.2

న హో॒స్యైతా॑ అ॒గ్నౌ మ॒ధు కు॒ర్వన్తి । ధ॑యన్త్య-స్యేష్టాపూ॒ర్తం ।
 యో హా వా అ॒హో॒రాత్రాణా॑-న్నామ॒ధేయా॑ని వేద॑ ।
 నాహో॒రాత్రే॒ష్వార్తి-మా॑ర్చ్ఛతి । స॒జ్ఞాన్సం వి॒జ్ఞాన్సం ద॑ర్శా దృ॒ష్టేతి॑ ।
 ఏ॒తా-వ॑నువాకౌ పూ॑ర్వప॒క్షస్యా-హో॒రాత్రాణాం॑ నామ॒ధేయా॑ని ।
 ప్రస్తు॑తం వి॒ష్టుత॑గ్ం సు॒తా సు॒న్వతీ॑తి ।
 ఏ॒తావ॑ను-వా॒కావ॑-ప॒రప॒క్షస్యా-హో॒రాత్రాణాం॑ నామ॒ధేయా॑ని ।
 నాహో॒రాత్రే-ష్వార్తి-మా॑ర్చ్ఛతి । య ఏ॒వం వేద॑ ॥ 39 ॥

T.B.3.10.10.3

యో హా వై ము॒హూర్తానాం॑ నామ॒ధేయా॑ని వేద॑ । న ము॒హూర్తే॒ష్వార్తి-మా॑ర్చ్ఛతి ।
 చి॒త్రః కే॒తు ర్దా॒తా ప్ర॒దా॒తా స॑వి॒తా ప్ర॑సవి॒తా ౭భి॑శాస్తా ౭సు॒మన్తే॑తి ।
 ఏ॒తే౭ను॑వాకౌ ము॒హూర్తానాం॑ నామ॒ధేయా॑ని ।
 న ము॒హూర్తే॒ష్వార్తి-మా॑ర్చ్ఛతి । య ఏ॒వం వేద॑ ।
 యో హా వా అ॒ర్థమా॑సా-నా॒శ్చ మా॑సానా॒శ్చ నామ॒ధేయా॑ని వేద॑ ।

నార్థమాసేషు న మాసేష్వార్తి-మార్చ్ఛతి ।

పవిత్రం పవయిష్యన్-ధృహస్వాన్-ధృహీయానరుణో ఽరుణరజౌ ఇతి ।

ఏతే ఽనువాకా అర్థమాసానాశ్చ మాసానాశ్చ నామధేయాని ॥ 40 ॥

T.B.3.10.10.4

నార్థమాసేషు న మాసేష్వార్తి-మార్చ్ఛతి । య ఏవం వేద ।

యో హ వై యజ్ఞక్రతునాం చర్తూనాం చ సంవత్సరస్య చ నామధేయాని వేద ।

న యజ్ఞక్రతుషు నర్తుషు న సంవత్సర ఆర్తిమార్చ్ఛతి ।

అగ్నిష్టోమ ఉక్థో-ఽగ్నిర్ ఋతుః ప్రజాపతిః సంవత్సర ఇతి ।

ఏతే ఽనువాకా యజ్ఞక్రతునాం చర్తూనాం చ సంవత్సరస్య చ నామధేయాని ।

న యజ్ఞక్రతుషు నర్తుషు న సంవత్సర ఆర్తిమార్చ్ఛతి ।

య ఏవం వేద । యో హ వై ముహూర్తానాం ముహూర్తాన్ వేద ।

న ముహూర్తానాం ముహూర్తేష్వార్తి మార్చ్ఛతి ॥ 41 ॥

ఇదాసీం తదాసీమితి । ఏతే వై ముహూర్తానాం ముహూర్తాః ।

న ముహూర్తానాం ముహూర్తేష్వార్తి-మార్చ్ఛతి । య ఏవం వేద ।

అథో యథా క్షేత్రజ్ఞో భూత్వా ఽను ప్రవిశ్యాన్న-మత్తి ।

ఏవమేవైతాన్ క్షేత్రజ్ఞో భూత్వా ఽను ప్రవిశ్యాన్న-మత్తి ।

స ఏతేషామేవ సలోకతాగ్ం సాయుజ్య-మశ్నుతే ।

అప పునర్మృత్యుం జయతి । య ఏవం వేద ॥ 42 ॥

T.B.3.10.11.1

కశ్చిద్ధవా అస్మా-ల్లోకాత్ ప్రేత్య । ఆత్మానం వేద ।

ఆయ-మహ-మస్మీతి । కశ్చిద్ధన్వం లోకం న ప్రతి ప్రజానాతి ।

అగ్నిముగ్ధో హైవ ధుమతాన్తః । స్వం లోకం న ప్రతి ప్రజానాతి ।

అథ యో హైవైత-మగ్నిగ్ం సావిత్రం వేద ।
 స ఏవాస్మా ల్లోకాత్ ప్రేత్య । ఆత్మానం వేద ।
 అయ-మహ-మస్మీతి ॥ 43 ॥

T.B.3.10.11.2

స స్వం లోకం ప్రతి ప్రజానాతి । ఏష ఉ వేవైనం తథ్సావిత్రః ।
 స్వర్గం లోక-మభి వహతి । అహోరాత్రై ర్వా ఇదగ్ం సయగ్భిః క్రియతే । ఇతి రాత్రాయా
 ఽదీక్షిషత । ఇతి రాత్రాయ వ్రత-ముపాగురితి ।
 తాని హనేవం విదుషః । అముష్మిన్ లోకే శేవధిం ధయన్తి ।
 ధీతగ్ం హైవ స శేవధి-మను పరైతి ।
 అథ యో హైవైతమగ్నిగ్ం సావిత్రం వేద ॥ 44 ॥

T.B.3.10.11.3

తస్య హైవా-హోరాత్రాణి । అముష్మిన్ లోకే శేవధిం న ధయన్తి ।
 అధీతగ్ం హైవ స శేవధి-మను పరైతి ।
 భరద్వాజో హ త్రిభిరాయుర్భి ర్భ్రహ్మచర్యమువాస ।
 తగ్ం హ జ్ఞిర్గిన్ స్థవిరగ్ం శయానం ।
 ఇన్ద్ర ఉప్రవ్రజ్యో వాచ । భరద్వాజ । యత్రే చతుర్థమాయు ర్దద్యాం ।
 కిమేనేన కుర్యా ఇతి । బ్రహ్మచర్యమేవైనేన చరేయమితి హోవాచ ॥ 45 ॥

T.B.3.10.11.4

తగ్ం హ త్రిన్ గిరి-రూపాన ఏజ్ఞాతానివ దర్శయాం చకార ।
 తేషాగ్ం హైకైకస్మాన్ ముష్టినాఽఽదదే । స హోవాచ ।
 భరద్వాజేత్యా మస్త్వ్య । వేదా వా ఏతే । అనన్తా వై వేదాః ।

ఏ॒త॒ద్వా ఏ॒తై స్త్రి॒భి-రా॒యుర్భి-ర॒న్వవో॑చ॒థాః ।
 అ॒థ త॒ ఇ॒త॒ర-ద॒న॒నూ॒క్త॒మే॒వ । ఏ॒హీ॒మం ఏ॒ద్ధి ।
 అ॒యం వై స॒ర్వ వి॒ద్యే॒తి ॥ 46 ॥

T.B.3.10.11.5

త॒స్మై హై॒త॒మ॒గ్ని॒గ్ం సా॒వి॒త్ర॒ము॒వా॒చ । త॒గ్ం స ఏ॒ద్ధి॒త్వా ।
 అ॒మృ॒తో భూ॒త్వా । స్వ॒ర్గం లో॒కమి॑యా॒య । ఆ॒ది॒త్య॒స్య సా॒యు॒జ్యం ।
 అ॒మృ॒తో హై॒వ భూ॒త్వా । స్వ॒ర్గం లో॒కమే॑తి ।
 ఆ॒ది॒త్య॒స్య సా॒యు॒జ్యం ।
 య ఏ॒వం వే॒ద । ఏ॒షో ఏ॒వ త్ర॒యా వి॒ద్యా ॥ 47 ॥

T.B.3.10.11.6

యా॒వ॒న్త॒గ్ం హా వై త్ర॒య్యా వి॒ద్యయా॑ లో॒కం జ॑యతి । తా॒వ॒న్తం లో॒కం జ॑యతి । య
 ఏ॒వం వే॒ద । అ॒గ్నే ర్వా ఏ॒తాని॑ నా॒మధే॑యాని ।
 అ॒గ్నేరే॒వ సా॒యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ ।
 య ఏ॒వం వే॒ద । వా॒యో ర్వా ఏ॒తాని॑ నా॒మధే॑యాని ।
 వా॒యోరే॒వ సా॒యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ ।
 య ఏ॒వం వే॒ద । ఇ॒న్ద్రస్య॑ వా ఏ॒తాని॑ నా॒మధే॑యాని ॥ 48 ॥

T.B.3.10.11.7

ఇ॒న్ద్రస్యై॒వ సా॒యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ । య ఏ॒వం వే॒ద ।
 బృ॒హ॒స్ప॒తే ర్వా ఏ॒తాని॑ నా॒మధే॑యాని ।
 బృ॒హ॒స్ప॒తేరే॒వ సా॒యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ ।
 య ఏ॒వం వే॒ద । ప్ర॒జాప॑తే ర్వా ఏ॒తాని॑ నా॒మధే॑యాని ।
 ప్ర॒జాప॑తేరే॒వ సా॒యు॒జ్య స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ । య ఏ॒వం వే॒ద ।
 బ్ర॒హ్మ॑ణో వా ఏ॒తాని॑ నా॒మధే॑యాని ।

బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యగ్ం సతోకతా-మాప్నోతి ।
 య ఏవం వేద । స వా ఏషోఽగ్ని-రపక్షపుచ్చోచ వాయురేవ ।
 తస్యాగ్ని ర్ముఖం । అసావాదిత్యః శిరః । స యదేతే దేవతే అన్తరేణ ।
 తద్సర్వగ్ం సీవ్యతి । తస్మాథ్ సావిత్రః ॥ 49 ॥
 హరిః ఓం

॥ ఇతి తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కారకే ప్రథమః ప్రశ్నః సమాప్తః ॥

॥ 3.2 తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కారకే ద్వితీయః ప్రశ్నః ॥

హరిః ఓం

T.B.3.11.1.1

లోకోఽసి స్వర్గోఽసి । అనన్తోఽస్య పారోఽసి ।
 అక్షితోఽస్య క్షయోఽసి । తపసః ప్రతిష్ఠా ।
 త్వయాదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా ।
 తన్వో-పదధే కామదుఘ-మక్షితం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్-ధ్రువాసీద ॥ 50 ॥

T.B.3.11.1.2

తపోఽసి లోకే శ్రితం । తేజసః ప్రతిష్ఠా ।
 త్వయాద-మన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య జనయితృ ।
 తత్ త్వోపదధే కామదుఘ-మక్షితం ।
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్-ధ్రువాసీద ॥ 51 ॥

తేజోఽసి తపసి శ్రితం । సముద్రస్య ప్రతిష్ఠా ।
 త్వయాదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య జనయితృ । తత్ త్వోపదధే కామదుఘ-మక్షితం ।
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్-ధ్రువాసీద ॥ 52 ॥

సముద్రోఽసి తేజసి శ్రితః । అపాం ప్రతిష్ఠా । త్వయాదమంతః ।
 విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా ।
 తం త్వోపదధే కామదుఘ-మక్షితం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 53 ॥

ఆపః స్థ-స్సముద్రే శ్రితాః । పృథివ్యాః ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు ।
 ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యః ।
 తా వ ఉపదధే కామదుఘా అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 54 ॥

పృథివ్య-స్యఘ్న శ్రితా । అగ్నేః ప్రతిష్ఠా । త్వయాదమంతః ।
 విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ । తాం త్వోపదధే కామదుఘా-మక్షితాం ।
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 55 ॥

అగ్ని॑రసి పృథి॒వ్యాగ్ శ్రితః॑ । అ॒న్తరి॑క్షస్య ప్రతి॒ష్ఠా ।
 త్వయా॑దమ॒న్తః । విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య॑ భ॒ర్తా విశ్వస్య॑ జనయి॒తా ।
 తం త్వోప॑దధే కామదు॒ఘ-మక్షీ॑తం । ప్ర॒జాప॑తిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా॑ దేవతయా-ఽఙ్గిర॒స్వద్ ద్రు॒వాసీ॑ద ॥ 56 ॥

అ॒న్తరి॑క్ష-మస్యగ్నో శ్రితం । వా॒యోః ప్రతి॒ష్ఠా । త్వయా॑దమ॒న్తః ।
 విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య॑ భ॒ర్తృ విశ్వస్య॑ జనయి॒తృ ।
 తత్ త్వోప॑దధే కామదు॒ఘ-మక్షీ॑తం । ప్ర॒జాప॑తిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా॑ దేవతయా-ఽఙ్గిర॒స్వద్ ద్రు॒వాసీ॑ద ॥ 57 ॥

వా॒యుర॑-స్యన్తరి॒క్షే శ్రితః॑ । ది॒వః ప్రతి॒ష్ఠా ।
 త్వయా॑దమ॒న్తః । విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య॑ భ॒ర్తా విశ్వస్య॑ జనయి॒తా ।
 తం త్వోప॑దధే కామదు॒ఘ-మక్షీ॑తం । ప్ర॒జాప॑తిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా॑ దేవతయా-ఽఙ్గిర॒స్వద్ ద్రు॒వాసీ॑ద ॥ 58 ॥

ద్యౌర॑సి వా॒యా శ్రితా॑ । ఆది॒త్యస్య॑ ప్రతి॒ష్ఠా ।
 త్వయా॑దమ॒న్తః । విశ్వం॑ యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య॑ భ॒ర్తృ విశ్వస్య॑ జనయి॒త్రీ ।

తాం త్వోపదధే కామదుఘా-మక్షీతాం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 59 ॥

T.B.3.11.1.11

ఆదిత్యోఽసి దివి శ్రితః । చన్ద్రమసః ప్రతిష్ఠా ।
 త్వయాదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా ।
 తం త్వోపదధే కామదుఘా-మక్షీతం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 60 ॥

T.B.3.11.1.12

చన్ద్రమా అస్యాదిత్యే శ్రితః । నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠా ।
 త్వయాదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా ।
 తం త్వోపదధే కామదుఘా-మక్షీతం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 61 ॥

T.B.3.11.1.13

నక్షత్రాణిస్థ చన్ద్రమసి శ్రితాసి । సంవత్సరస్య ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు ।
 ఇదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్త్యాణి విశ్వస్య జనయిత్యాణి ।
 తాసి వ ఉపదధే కామదుఘా-న్యక్షీతాని । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 62 ॥

T.B.3.11.1.14

సంవత్సరోఽసి నక్షత్రేషు శ్రితః । ఋతూనాం ప్రతిష్ఠా । త్వయాదమన్తః ।

విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా ।
 తం త్వోపదధే కామదుఘ-మక్షితం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 63 ॥

T.B.3.11.1.15

ఋతవస్థస్స సంవధ్సరే శ్రితాః । మాసానాం ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు ।
 ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః ।
 తాన్. వ ఉపదధే కామదుఘా-నక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 64 ॥

T.B.3.11.1.16

మాసాస్థర్థుషు శ్రితాః । అర్థ మాసానాం ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు ।
 ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః ।
 తాన్. వ ఉపదధే కామదుఘా-నక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 65 ॥

T.B.3.11.1.17

అర్థమాసా-స్థు మాసు శ్రితాః । అహోరాత్రయోః ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు ।
 ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః ।
 తాన్. వ ఉపదధే కామదుఘా-నక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ॥ 66 ॥

అ॒ప॒హో॒రా॒త్రే॒స్థో॑ ॒ఽర్థ॒మా॒నే॒షు॑ శ్రీ॒తే॑ ।
 భూ॒త॒స్య॑ ప్ర॒తి॒ష్ఠే॑ భ॒వ్య॑స్య ప్ర॒తి॒ష్ఠే॑ । యు॒వ॒యో-రి॒ద॒మ॒న్తః॑ ।
 వి॒శ్వం॑ య॒క్షం॑ వి॒శ్వం॑ భూ॒తం॑ వి॒శ్వగ్ం॑ సు॒భూ॒తం॑ ।
 వి॒శ్వస్య॑ భ॒ర్త్ర్యో॑ వి॒శ్వస్య॑ జన॒యి॒త్ర్యో॑ ।
 తే వా॒ము॒ప॒ద॒ధే॑ కా॒మ॒దు॒ఘే-అక్షి॑తే । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒ద॒యతు॑ ।
 తయా॑ దే॒వతయా॑-॒ఽఙ్గి॒ర॒స్వద్ ద్రు॒వా॒సీద॑ ॥ 67 ॥

పౌ॒ర్ణ॒మా-స్య॑ష్ట॒కా ॒మా॒వా॒స్యా॑ । అ॒న్నా॒దాః॑ స్థా॒న్న॒దు॒ఘో॑ యు॒ష్మా॑సు ।
 ఇ॒ద॒మ॒న్తః॑ । వి॒శ్వం॑ య॒క్షం॑ వి॒శ్వం॑ భూ॒తం॑ వి॒శ్వగ్ం॑ సు॒భూ॒తం॑ ।
 వి॒శ్వస్య॑ భ॒ర్త్ర్యో॑ వి॒శ్వస్య॑ జన॒యి॒త్ర్యః॑ ।
 తా వ॒ ఉ॒ప॒ద॒ధే॑ కా॒మ॒దు॒ఘా-అక్షి॑తాః । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒ద॒యతు॑ ।
 తయా॑ దే॒వతయా॑-॒ఽఙ్గి॒ర॒స్వద్ ద్రు॒వా॒సీద॑ ॥ 68 ॥

రా॒డసి॑ బృ॒హతి॑ శ్రీ॒ర॒సీ॒న్ద్ర-ప॒త్ని॑ ధ॒ర్మప॒త్ని॑ । వి॒శ్వం॑ భూ॒తమ॒ను ప్ర॒భూ॒తా॑ ।
 త్వ॒యీ॒ద॒మ॒న్తః॑ । వి॒శ్వం॑ య॒క్షం॑ వి॒శ్వం॑ భూ॒తం॑ వి॒శ్వగ్ం॑ సు॒భూ॒తం॑ ।
 వి॒శ్వస్య॑ భ॒ర్త్రీ॑ వి॒శ్వస్య॑ జన॒యి॒త్రీ॑ ।
 తాం త్వో॑ప॒ద॒ధే॑ కా॒మ॒దు॒ఘా-మక్షి॑తాం । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సా॒ద॒యతు॑ ।
 తయా॑ దే॒వతయా॑-॒ఽఙ్గి॒ర॒స్వద్ ద్రు॒వా॒సీద॑ ॥ 69 ॥

ఓ॒జో॒ఽసి॑ స॒హో॒ఽసి॑ । బ॒ల॒మ॒సి॒ భ్రా॒జో॒ఽసి॑ ।
 దే॒వా॒నాం॑ ధా॒ మా॒మృ॒తం॑ । అ॒మ॒ర్త్య-స్త॒పో॒జాః॑ । త్వ॒యీ॒ద॒మ॒న్తః॑ ।

విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతం ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా ।
 తం త్వోపదధే కామదుఘ-మక్షితం । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు ।
 తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ద్రువాసీద ॥ 70 ॥

T.B.3.11.2.1

త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహో దివః । త్వగ్ం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే । త్వం
 వాత్తైరరుణై ర్యాసి శంగయః । త్వం పూషా విధతః పాసి నుత్మనా । దేవా దేవేషు
 శ్రయధ్వం । ప్రథమా ద్వితీయేషు శ్రయధ్వం ।
 ద్వితీయా-స్తృతీయేషు శ్రయధ్వం । తృతీయా-శ్చతుర్థేషు శ్రయధ్వం ।
 చతుర్థాః పంచమేషు శ్రయధ్వం । పంచమాః షష్ఠేషు శ్రయధ్వం ॥ 71 ॥

T.B.3.11.2.2

షష్ఠాః సప్తమేషు శ్రయధ్వం । సప్తమా అష్టమేషు శ్రయధ్వం ।
 అష్టమా నవమేషు శ్రయధ్వం । నవమా దశమేషు శ్రయధ్వం ।
 దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వం । ఏకదశా ద్వాదశేషు శ్రయధ్వం ।
 ద్వాదశా-స్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వం । త్రయోదశా-శ్చతుర్దశేషు శ్రయధ్వం । చతుర్దశాః
 పంచదశేషు శ్రయధ్వం ।
 పంచదశాః షోడశేషు శ్రయధ్వం ॥ 72 ॥

T.B.3.11.2.3

షోడశాః సప్తదశేషు శ్రయధ్వం । సప్తదశా అష్టాదశేషు శ్రయధ్వం ।
 అష్టాదశా ఏకాన్న-విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం ।
 ఏకాన్న-విగ్ంశా విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం ।

వి॒గ్-॒ంశా॑ ఏ॒కవి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 ఏ॒కవి॒గ్-॒ంశా॑ ద్వా॒వి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 ద్వా॒వి॒గ్-॒ంశా-స్త్ర॑యో-వి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 త్ర॑యోవి॒గ్-॒ంశా-శ్చ॑తు ర్వి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 చ॒తుర్వి॒గ్-॒ంశాః ప॑ఞ్చవి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 ప॑ఞ్చవి॒గ్-॒ంశాః ష॑డ-వి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ॥ 73 ॥

T.B.3.11.2.4

ష॒డవి॒గ్-॒ంశా-స్స॑ప్త వి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 స॒ప్తవి॒గ్-॒ంశా అ॑ష్టావి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 అ॒ష్టావి॒గ్-॒ంశా ఏ॒కాన్న॑త్తిగ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 ఏ॒కాన్న॑త్తిగ్-॒ంశా-స్త్రి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 త్రి॒గ్-॒ంశా ఏ॒కత్రి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 ఏ॒కత్రి॒గ్-॒ంశా ద్వా॒త్రి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 ద్వా॒త్రి॒గ్-॒ంశా-స్త్ర॑యస్త్రి॒గ్-॒ంశే॑షు శ్రయధ్వం ।
 దే॒వాస్త్రి॑రే-కాద॒శా-స్త్రి॑స్త్రియ-స్త్రి॒గ్-॒ంశాః ।
 ఉ॒త్త॑రే భవత । ఉ॒త్త॑ర వ॒ర్తాన॑ ఉ॒త్త॑ర సత్వానః ।
 య॒త్కా॑మ ఇ॒దం జ॒హోమి॑ । త॒న్మే స॑మృద్ధ్యతాం ।
 వ॒యగ్గా॑స్యమ॒ పత॑యో ర॒యీణాం॑ । భూ॒ర్భువ॑స్వస్వా॒స్వహో॑ । 74

T.B.3.11.3.1

అ॒గ్నా॑ విష్ణూ స॒జోష॑సా । ఇ॒మా వ॑ర్ధన్తు వా॒జ్గిరః॑ ।
 ద్వి॒మై ర్వా॒జ్జేభి॑-రాగ॒తం । రా॒జ్ఞీ వి॒రా॒జ్ఞీ । స॒మ్రా॒జ్ఞీ స్వ॒రా॒జ్ఞీ ।
 అ॒ర్చిః శో॑చిః । త॒పో హ॒రో భాః॑ । అ॒గ్నిః సో॒మో బృ॒హస్ప॑తిః ।
 విశ్వే దే॒వా భు॑వనస్య గో॒పాః । తే స॑ర్వే స॒జ్గత్య॑ ।

ఇ॒దం మే॑ ప్రా॒వ॒తా వ॑చః । వ॒యగ్గ్ స్యా॑మ॒ పత॑యో ర॒యాణాం॑ ।
భూ॒ర్-భు॒వన్-స్వ॑న్ స్వా॒హా ॥ 75 ॥

T.B.3.11.4.1

అన్న॑ప॒తే ౭న్న॑స్య నో దే॒హి । అ॒న॒మీ॒వ॒స్య శు॒ష్మిణః॑ ।
ప్రప్ర॑దా॒తా-ర॑న్తా॒రిషః॑ । ఊ॒ర్జం నో ధే॒హి ద్వి॒పదే॑ చతు॒ష్పదే॑ ।
అగ్నే॑ పృథి॒వీ పతే॑ । సోమ॑ వీరు॒ధాం పతే॑ । త్వష్టః॑ సమి॒ధాం పతే॑ ।
విష్ణు॑-వాశా॒నాం పతే॑ । మి॒త్ర స॒త్యా॒నాం పతే॑ । వరు॑ణ ధ॒ర్మణాం॑ పతే ॥ 76 ॥

T.B.3.11.4.2

మరు॑తో గణా॒నాం పత॑యః । రుద్ర॑ పశూ॒నాం పతే॑ । ఇన్ద్రో॑జసాం పతే ।
బృహ॑స్పతే బ్ర॒హ్మణ॑స్పతే । ఆరు॒చారో॑చే ౭హగ్గ్ స్వ॒యం ।
రుచా॑ రురు॒చే-రో॑చమా॒నః । అ॒తీ॒త్యా॒దః స్వ॑రాభ॒రేహా॑ ।
తస్మిన్. యోనో॑ ప్ర॒జనో॑ ప్ర॒జాయే॑య । వ॒యగ్గ్ స్యా॑మ॒ పత॑యో ర॒యాణాం॑ ।
భూ॒ర్భువ॑స్వ॒స్వాహా॑ ॥ 77 ॥

T.B.3.11.5.1

సప్త॑ తే అగ్నే॑ స॒మిధః॑ స॒ప్త జి॒హ్వాః ।
సప్త॑ర॒షయః॑ స॒ప్తధా॑మ॒ ప్రియా॑ణి । సప్త॑ హో॒త్రా అను॑వి॒ద్వాన్ ।
సప్త॑ యోనీ-రా॒పృణ॑స్వా ఘృ॒తేన॑ । ప్రాచీ॑ దిక్ । అగ్ని॑ ర్దే॒వతా॑ ।
అగ్ని॑గ్ం స ది॒శాం దే॒వం దే॒వతా॑నా-మృ॒చ్ఛతు॑ । యో మై॒తస్యై॑
ది॒శో ౭భి॑దా॒సతి॑ । దక్షి॑ణా దిక్ । ఇన్ద్రో॑ దే॒వతా॑ ॥ 78 ॥

T.B.3.11.5.2

ఇన్ద్రో॑గ్ం స ది॒శాం దే॒వం దే॒వతా॑నా-మృ॒చ్ఛతు॑ ।
యో మై॒తస్యై॑ ది॒శో ౭భి॑దా॒సతి॑ । ప్ర॒తీచీ॑ దిక్ । సోమో॑ దే॒వతా॑ ।

సోమగ్ం స దిశాం దేవం దేవతానా-మృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశో ఽభిదాసతి । ఉదీచీ
 దిక్ । మిత్రా-వరుణౌ దేవతౌ ।
 మిత్రా-వరుణౌ స దిశాం దేవౌ దేవతానా-మృచ్ఛతు ।
 యో మైతస్యై దిశో ఽభిదాసతి ॥ 79 ॥

T.B.3.11.5.3

ఊర్ధ్వా దిక్ । బృహస్పతి ర్దేవతౌ । బృహస్పతిగ్ం స దిశాం దేవం దేవతానా-మృచ్ఛతు
 । యో మైతస్యై దిశో ఽభిదాసతి ।
 ఇయన్దిక్ । అదితి ర్దేవతౌ ।
 అదితిగ్ం స దిశాం దేవీం దేవతానా-మృచ్ఛతు ।
 యో మైతస్యై దిశో ఽభిదాసతి ।
 పురుషో దిక్ । పురుషో మే కామాన్ ధన్మర్థయతు ॥ 80 ॥

T.B.3.11.5.4

అన్ధో జాగృవిః ప్రాణ । అసావేహీ । బధిర ఆక్రన్దయిత-రపాన । అసావేహీ । ఉషస-
 ముషస-మశీయ । అహమసో జ్యోతిరశీయ ।
 అహమసో ఽపోశీయ । వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణాం ।
 భూర్భువస్స్వస్వాహో ॥ 81 ॥

T.B.3.11.6.1

యత్తే ఽచితం యదుచితన్తే అగ్నే । యత్త ఊనం యదుతే ఽతిరిక్తం ।
 ఆదిత్యాస్త-దగ్గిరస-శ్చిన్వన్తు । విశ్వే తే దేవాశ్చిత్తిమా-పూరయన్తు । చితశ్చాసి సఞ్చితశ్చా-
 స్యగ్నే ।
 ఏతావార్గ్ శ్చాసి భూయాగ్ శ్చాస్యగ్నే । లోకం పృణచ్ఛిద్రం పృణ ।
 అథో సీద శివా త్వం । ఇన్ద్రాగ్ని త్వా బృహస్పతిః ।

అస్మిన్. యోనా-వసీషదన్న ॥ 82 ॥

T.B.3.11.6.2

తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద । తా అస్య సూదదోహసః ।
సోమగ్ శ్రీణన్తి పృశ్నయః । జన్మం దేవానాం విశః ।
త్రిష్యా రోచనే దివః । తయా దేవతయా-ఽఙ్గిరస్వద్ ధ్రువాసీద ।
అగ్నే దేవాగ్ం ఇహావహా । జజ్ఞానో వృక్త బర.హిషే ।
అసి హోతా న ఈడ్యః । అగన్మ మహా మనసా యవిష్టం ॥ 83 ॥

T.B.3.11.6.3

యో దీదాయ సమిద్ధస్వే దురోణే । చిత్రభానూ రోదసీ అన్తరుర్వి ।
స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యఞ్చం । మేధాకారం విదధస్య ప్రసాధనం ।
అగ్నిగ్ం హోతారం పరిభూతమం మతిం । త్వామర్భస్య హావిషః సమానమిత్ । త్వాం
మహో వృణతే నరో నాన్యం-త్వత్ । మనుష్వత్వా నిధీమహి ।
మనుష్వథ్ సమిధీమహి । అగ్నే మనుష్వ-దఙ్గిరః ॥ 84 ॥

T.B.3.11.6.4

దేవాన్ దేవాయ తే యజ । అగ్నిర్హి వాజినం విశే ।
దదాతి విశ్వచర.షణిః । అగ్ని రాయే స్వాభువం ।
స ప్రీతో యాతి వార్యం । ఇషగ్ స్తోతృభ్య ఆభర ।
ప్రృష్టో దివి ప్రృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం । ప్రృష్టో విశ్వా ఓషధీ-రావివేశ । వైశ్వానరః సహసా
ప్రృష్టో అగ్నిః ।
స నో దివా సరిషః పాతు నక్తం ॥ 85 ॥

T.B.3.11.7.1

అ॒యం వా॒వ యః పవ॑తే । సోఽగ్ని॑ నా॒ర్చి॒కే॒తః । స యత్ ప్రా॑జ్ పవ॑తే । తద॑స్య శి॒రః
 । అథ॑ యద్ దక్షి॑ణా । స దక్షి॑ణః ప॒క్షః ।
 అథ॑ యత్ ప్ర॒త్యక్ । తత్ పు॑చ్ఛం । య దుద॑జ్ । స ఉత్త॑రః ప॒క్షః ॥ 86 ॥

T.B.3.11.7.2

అథ॑ యథ్ సం॒వాతి॑ । తద॑స్య స॒మఞ్చ॑నం చ ప్రసా॑రణం చ ।
 అథో॑ స॒పందే॒వాస్య॑ సా । సగ్ం హ॒ వా అ॒స్మై స కామః॑ పద్యతే ।
 యత్ కా॑మో యజ॑తే । యోఽగ్ని॑ నా॒చి॒కే॒తం చి॒నుతే॑ ।
 య ఉ॑ చైన-మే॒వం వేద॑ । యో హ॒ వా అ॒గ్నే ర్నా॒చి॒కే॒తస్యా-యత॑నం
 ప్రతి॒ష్ఠాం వేద॑ । ఆ॒యత॑నవాన్ భవతి । గచ్ఛ॑తి ప్రతి॒ష్ఠాం ॥ 87 ॥

T.B.3.11.7.3

హి॑రణ్యం వా అ॒గ్నే ర్నా॒చి॒కే॒తస్యా-యత॑నం ప్రతి॒ష్ఠా । య ఏ॒వం వేద॑ ।
 ఆ॒యత॑నవాన్ భవతి । గచ్ఛ॑తి ప్రతి॒ష్ఠాం ।
 యో హ॒ వా అ॒గ్నే ర్నా॒చి॒కే॒తస్య॑ శరీ॒రం వేద॑ ।
 స శరీ॑ర ఏ॒వ స్వర్గం॑ లోక॑మేతి । హి॑రణ్యం వా అ॒గ్నే ర్నా॒చి॒కే॒తస్య॑ శరీ॒రం । య ఏ॒వం
 వేద॑ । స శరీ॑ర ఏ॒వ స్వర్గం॑ లోక॑మేతి ।
 అథో॑ యథా రు॒క్మ ఉత్-తప్తో॑ భా॒య్యాత్ ॥ 88 ॥

T.B.3.11.7.4

ఏ॒వమే॒వ స తే॑జసా॒ యశ॑సా । అ॒స్మిగ్గ్న॑ లోకే॑ -ఽము॒ష్మిగ్గ్న॑ శ్చ భాతి । ఉ॒రవో॑ హ॒ వై
 నా॒మైతే॑ లోకాః । యే-ఽవ॑రేణాది॒త్యం ।
 అథ॑ హైతే॑ వరీ॒యాగ్ంసో॑ లోకాః । యే ప॑రేణాది॒త్యం ।
 అ॒న్తవ॑న్తగ్ం హ॒ వా ఏ॒ష క్ష॑య్యం లోకం జ॑యతి । యో-ఽవ॑రేణాది॒త్యం ।
 అథ॑ హై॒షో-ఽన్త॑న్త-మ॒పార॑-మ॒క్షయ్యం॑ లోకం జ॑యతి ।

యః పరేణాదిత్యం ॥ 89 ॥

T.B.3.11.7.5

అనన్తగ్ం హ వా అపార-మక్షయ్యం లోకం జయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్తుతే ।
య ఉ చైన-మేవం వేద । అథో యథా రథే తిష్ఠన్ పక్షసీ పర్యా-వర్తమానే ప్రత్యపేక్షతే ।
ఏవ-మహోరాత్రే ప్రత్యపేక్షతే ।

నాస్యా-హోరాత్రే లోకమాప్పుతః । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్తుతే ।
య ఉ చైన-మేవం వేద ॥ 90 ॥

T.B.3.11.8.1

ఉశన్ హ వై వాజశ్రవసః సర్వవేద సందదౌ ।
తస్య హ నచికేతా నామ పుత్ర ఆస । తగ్ం హ కుమారగ్ం సన్తం । దక్షిణాసు నీయమానాసు
శ్రద్ధా వివేశ । స హోవాచ ।
తత కస్మై మాం దాస్యసీతి । ద్వితీయం తృతీయం । తగ్ం హ పరీత ఉవాచ ।
మృత్యవే త్వా దదామీతి । తగ్ం హ స్మో-త్థితం వాగభి-వదతి ॥ 91 ॥

T.B.3.11.8.2

గౌతమ కుమారమితి । స హోవాచ । పరేహి మృత్యో ర్గృహాన్ ।
మృత్యవే వై త్వాఽదా-మితి । తం వై ప్రవసన్తం గన్తా-సీతి హోవాచ ।
తస్యస్మ తిస్రో రాత్రీ-రనాశ్వాన్ గృహే వసతాత్ ।
స యదీ త్వా పృచ్ఛేత్ । కుమార కతి రాత్రీ-రవాధ్నీ-రితి ।
తిస్ర ఇతి ప్రతి బ్రూతాత్ । కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రీ-మాశ్నా ఇతి ॥ 92 ॥

T.B.3.11.8.3

ప్రజాం త ఇతి । కిం ద్వితీయా-మితి । పశూగ్ం ఇతి ।

కిం తృతీయా-మితి । సాధుకృత్యాం త ఇతి । తం వై ప్రవసన్తం జగామ । తస్య హ తిస్తో
 రాత్రీ-రనాశ్వాన్ గృహ ఉవాస । తమాగత్య పప్రచ్ఛ । కుమార కతి రాత్రీ-రవాధీ-రితి
 । తిస్ర ఇతి ప్రత్యువాచ ॥ 93 ॥

T.B.3.11.8.4

కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రీ-మాశ్నా ఇతి । ప్రజాం త ఇతి ।
 కిం ద్వితీయా-మితి । పశూర్హ్న ఇతి । కిం తృతీయా-మితి । సాధుకృత్యాం త ఇతి ।
 నమస్తే అస్తు భగవ ఇతి హోవాచ ।
 వరం వృణోష్యేతి । పితరమేవ జీవన్నయానీతి ।
 ద్వితీయం వృణోష్యేతి ॥ 94 ॥

T.B.3.11.8.5

ఇష్టాపూర్తయో ర్మే ఽక్షీతిం బ్రూహీతి హోవాచ ।
 తస్మై హై తమగ్నిం నాచికేత-మువాచ ।
 తతో వై తస్యే-ష్టాపూర్తే నా క్షీయేతే ।
 నాస్యేష్టా-పూర్తే క్షీయేతే । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్తుతే ।
 య ఉ చైన-మేవం వేద । తృతీయం వృణోష్యేతి ।
 పున మృర్యో ర్మే ఽపజితిం బ్రూహీతి హోవాచ ।
 తస్మై హై తమగ్నిం నాచికేత-మువాచ ।
 తతో వై సోఽప పున ర్మృత్యు-మజయత్ ॥ 95 ॥

T.B.3.11.8.5

అప పున ర్మృత్యుం జయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్తుతే ।
 య ఉ చైన-మేవం వేద । ప్రజాపతి ర్వై ప్రజాకామ-స్తపో-ఽతప్యత ।
 స హిరణ్య-ముదాస్యత్ । త-దగ్నో ప్రాస్యత్ ।

త-దస్మై నాచ్ఛదయత్ | తద్ ద్వితీయం ప్రాస్యత్ |

త-దస్మై వై వాచ్ఛదయత్ |

తత్ తృతీయం ప్రాస్యత్ || 96 ||

T.B.3.11.8.6

త-దస్మై వై వాచ్ఛదయత్ | త-దాత్మ-న్నేవ హృదయ్యైఽగౌ

వైశ్వానరే ప్రాస్యత్ | త-దస్మా అచ్ఛదయత్ |

తస్మాద్ హిరణ్యం కనిష్ఠం ధనానాం |

భుజ్జాత్ ప్రియతమం | హృదయజగ్ం హి | స వై తమేవ నావిన్దత్ |

యస్మై తాం దక్షిణా-మనేష్యత్ |

తాగ్ స్వామైవ హస్తాయ దక్షిణాయానయత్ | తాం ప్రత్యగృహ్ణాత్ || 97 ||

T.B.3.11.8.7

దక్షాయ త్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణామీతి | సో ఽదక్షత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య | దక్షతే హ

వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య | య ఏవం వేద |

ఏతద్ధస్మై వై తద్ విద్వాగ్ంసో వాజశ్రవసా గోతమాః |

అప్యనూదేశ్యాం దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణాన్తి | ఉభయేన వయం దక్షిష్యామహ

ఏవ దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యేతి | తే ఽదక్షన్త దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య |

దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య | య ఏవం వేద |

ప్ర హాన్యం వీనాతి || 98 ||

T.B.3.11.9.1

తగ్ం హైత-మేకే పశుబన్ధ ఏవోత్తర-వేద్యాం చిన్వతే |

ఉత్తరవేది సమ్మిత ఏషోఽగ్నిరితి వదన్తః |

తన్న తథా కుర్యాత్ । ఏత-మగ్నిం కామేన వ్యర్థయేత్ ।
 స ఏనం కామేన వ్యర్థః । కామేన వ్యర్థయేత్ ।
 సౌమ్యే వావై నమధ్వరే చిన్విత ।
 యత్ర వా భూయస్థా ఆహుతయో హూయేరన్న ।
 ఏత-మగ్నిం కామేన సమర్థయతి । స ఏనం కామేన సమృద్ధః ॥ 99 ॥

T.B.3.11.9.2

కామేన సమర్థయతి । అథ హైనం పురర్షయః ।
 ఉత్తరవేద్యా-మేవ సత్రియమ-చిన్విత । తతో వై తేఽవిన్దన్త ప్రజాం ।
 అభి స్వర్గం లోక-మజయన్న । విన్దత ఏవ ప్రజాం ।
 అభి స్వర్గం లోకం జయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్వతే ।
 య ఉ చైన-మేవం వేద । అథ హైనం వాయు ఋర్ధికామః ॥ 100 ॥

T.B.3.11.9.3

యథాన్యస్త-మేవోపదధే । తతో వై స ఏతా-మృద్ధి-మాద్ధోత్ ।
 యామిదం వాయు ఋర్ధః । ఏతా-మృద్ధి-మృద్ధోతి ।
 యామిదం వాయు ఋర్ధః । యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్వతే ।
 య ఉ చైన-మేవం వేద । అథ హైనం గోబలో వార్జః పశుకామః ।
 పాంక్తమేవ చిక్యే । పశ్చ పురస్తాత్ ॥ 101 ॥

T.B.3.11.9.4

పశ్చ దక్షిణతః । పశ్చ పశ్చాత్ । పశ్చోత్తరతః । ఏకాం మధ్యే ।
 తతో వై స సహస్రం పశూన్ ప్రాప్నోత్ । ప్ర సహస్రం పశూ-నాప్నోతి ।
 యోఽగ్నిం నాచికేతం చిన్వతే । య ఉ చైన-మేవం వేద ।
 అథ హైనం ప్రజాపతి ర్జ్యేష్ఠ్యకామో యశస్కామః ప్రజననకామః ।

త్రి॒వృ॒త॒మే॒వ చి॒కే॒యే ॥ 102 ॥

T.B.3.11.9.5

స॒ప్త పు॒రస్తా॑త్ । త్రి॒స్రో ద॑క్షి॒ణతః॑ । స॒ప్త ప॒శ్చాత్ । త్రి॒స్ర ఉ॑త్త॒రతః॑ । ఏ॒కాం మ॑ద్ధ్యే । తతో॒
వై స ప్ర॑యశో॒ జ్యైష్ఠ్య-మా॑ప్నోత్ ।
ఏ॒తాం ప్ర॑జా॒తిం ప్రా॑జా॒యత॑ । యా॒మిదం॑ ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑న్తే ।
త్రి॒వృద్ వై జ్యైష్ఠ్యో॑మ్ । మ॒తా పి॒తా పు॒త్రః ॥ 103 ॥

T.B.3.11.9.6

త్రి॒వృత్ ప్ర॒జన॑నం । ఉ॒పస్థో॑ యో॒ని ర్మ॑ద్ధ్యమా ।
ప్ర॑యశో॒ జ్యైష్ఠ్య-మా॑ప్నోతి । ఏ॒తాం ప్ర॑జా॒తిం ప్ర॑జా॒యతే॑ ।
యా॒మిదం॑ ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయ॑న్తే । యో॒గ్నిం నా॑చి॒కేతం॑ చి॒న్తుతే॑ ।
య ఉ॑ చై॒నమే॒వం వేద॑ । అథ॑ హై॒న-మి॒న్ద్రో జ్యైష్ఠ్య॑కామః ।
ఊ॒ర్ధ్వా ఏ॒వో-ప॑దధే । తతో॒ వై స జ్యైష్ఠ్య॑మ-గచ్ఛత్ ॥ 104 ॥

T.B.3.11.9.7

జ్యైష్ఠ్యో॑ గచ్ఛతి । యో॒గ్నిం నా॑చి॒కేతం॑ చి॒న్తుతే॑ ।
య ఉ॑ చై॒న-మే॒వం వేద॑ । అథ॑ హై॒న-మ॒సావా॑ది॒త్యః స్వ॒ర్గకా॑మః ।
ప్రా॑చీ॒రేవో-ప॑దధే । తతో॒ వై సో॒భి స్వ॒ర్గం లో॒క-మ॑జయత్ ।
అ॒భి స్వ॒ర్గం లో॒కం జ॑యతి । యో॒గ్నిం నా॑చి॒కేతం॑ చి॒న్తుతే॑ ।
య ఉ॑ చై॒న-మే॒వం వేద॑ । స య॑దీ॒చ్ఛత్ ॥ 105 ॥

T.B.3.11.9.8

తే॒జస్వీ॑ య॒శస్వీ॑ బ్ర॒హ్మవ॑ర్చ॒సీ స్వా॑మితి । ప్రా॒జా హో॑తు ర్ధి॒ష్ణ్యా-దు॑భ॒స్పేత్ । యే॒యం
ప్రా॒గాద్ య॑శ॒స్వతీ॑ । సా మా ప్రో॒ర్ణోతు॑ ।
తే॒జసా॑ య॒శసా॑ బ్ర॒హ్మవ॑ర్చ॒సేనే॑తి । తే॒జస్వీ॑వ య॒శస్వీ॑

బ్ర॒హ్మ॑వ॒ర్చ॒సీ భ॑వతి । అ॒థ॒ య॒దీ॒చ్ఛేత్ । భూ॑యి॒ష్ఠం మే॑ శ్రద్ధ॑ధీ॒రన్న॑ ।
 భూ॑యి॒ష్ఠా దక్షి॑ణా న॒యే॒యు॒రితి॑ । దక్షి॑ణాసు నీ॒యమా॑నాసు ప్రా॒చ్యేహి॑ ప్రా॒చ్యేహి॑తి ప్రా॒చీ
 జ॒షాణా॑ వే॒త్వాజ్య॑స్య స్వా॒హేతి॑
 స్తు॒వేణో॑-ప॒హత్యా॑ హ॒వనీ॑యే జ॒హుయాత్ ॥ 106 ॥

T.B.3.11.9.9

భూ॑యి॒ష్ఠ-మే॒వా॒స్మై శ్రద్ధ॑ధతే । భూ॑యి॒ష్ఠా దక్షి॑ణా న॒యన్తి॑ ।
 పు॒రీష॑-ము॒ప॒ధాయ॑ । చి॒తి-క్లృ॒ప్తిభి॑-ర॒భి॒మృ॑శ్య ।
 అ॒గ్నిం ప్ర॒ణీయో॑ప-స॒మాధా॑య । చ॒తస్ర॑ ఏ॒తా ఆ॑హు॒తీ ర్జు॑హోతి ।
 త్వ॑మగ్నే రు॒ద్ర ఇ॒తి శ॒తరు॒ద్రీయ॑స్య రూ॒పం ।
 అ॒గ్నా-వి॒ష్ణూ ఇ॒తి వ॒సోర్ధా॑రాయాః । అ॒న్నప॑త ఇ॒త్యన్న॑ హో॒మః ।
 స॒ప్త తే॑ అ॒గ్నే స॒మిధః॑ స॒ప్త జి॒హ్వా ఇ॒తి వి॒శ్వప్రీః ॥ 107 ॥

T.B.3.11.10.1

యాం ప్ర॒థమా॑-మి॒ష్టకా॑-ము॒ప॒దధా॑తి । ఇ॒మం తయా॑ లో॒క-మ॒భి జ॑యతి ।
 అథో॑ యా అ॒స్మిన్ లో॒కే దే॒వతాః॑ ।
 తా॒సాగ్ం సా॑యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ । యాం ద్వి॒తీయా॑-ము॒ప॒దధా॑తి ।
 అ॒న్తరి॒క్షలో॒కం తయా॑-౭భి జ॑యతి ।
 అథో॑ యా అ॒న్తరి॒క్ష లో॒కే దే॒వతాః॑ ।
 తా॒సాగ్ం సా॑యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ ।
 యాం తృ॒తీయా॑-ము॒ప॒దధా॑తి । అ॒ముం తయా॑ లో॒క-మ॒భి జ॑యతి ॥ 108 ॥

T.B.3.11.10.2

అథో॑ యా అ॒ముష్మి॑న్ లో॒కే దే॒వతాః॑ । తా॒సాగ్ం సా॑యు॒జ్యగ్ం
 స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి॑ । అథో॑ యా అ॒మూరి॑తరా అ॒ష్టాద॑శ ।
 య ఏ॒వామి॑ ఉ॒రవ॑శ్చ వ॒రీయాగ్ం॑సశ్చ లో॒కాః ।

తానే॑వ తాభి॑రభి॒ జ॒యతి॑ । కా॒మ॒చా॒రో హా॑ వా అ॒స్యో॒రుషు॑ చ॒ వరీ॑యస్సు చ లో॒కేషు॑ భవతి
 । యోఽగ్నిం॑ నాచి॒కేతం॑ చి॒నుతే॑ ।
 య ఉ॑ చైన-మే॒వం వేద॑ । సం॒వ॒థ్స॒రో వా అ॒గ్ని నా॑ర్చి॒కేతః॑ ।
 తస్య॑ వ॒స॒ంతః శి॒రః ॥ 109 ॥

T.B.3.11.10.3

గ్రీ॒ష్మో దక్షి॑ణః ప॒క్షః । వ॒ర్షా ఉ॒త్త॒రః । శ॒రత్ పు॑చ్ఛం ।
 మాసాః॑ క॒ర్మకా॒రాః । అ॒హో॒రాత్రే శత॑రుద్రీ॒యం । ప॒ర్జన్యో వ॒సోర్ధారా॑ ।
 యథా॑ వై ప॒ర్జన్యః సు॑వృష్టం వృష్టా॒వ ।
 ప్ర॒జాభ్యః॑ స॒ర్వాన్ కా॒మాన్ సంపూ॑రయతి । ఏ॒వ-మే॒వ స తస్య॑ స॒ర్వాన్ కా॒మాన్ సంపూ॑రయతి
 । యోఽగ్నిం॑ నాచి॒కేతం॑ చి॒నుతే॑ ॥ 110 ॥

T.B.3.11.10.4

య ఉ॑ చైన-మే॒వం వేద॑ । సం॒వ॒థ్స॒రో వా అ॒గ్ని ర్నాచి॒కేతః॑ ।
 తస్య॑ వ॒స॒ంతః శి॒రః । గ్రీ॒ష్మో దక్షి॑ణః ప॒క్షః ।
 వ॒ర్షాః పు॑చ్ఛం । శ॒రదు॑త్త॒రః ప॒క్షః । హే॒మ॒న్తో మ॒ద్ధ్యం॑ ।
 పూ॒ర్వ ప॒క్షాశ్చి॑త॒యః । అ॒ప॒ర ప॒క్షాః పు॒రీషం॑ । అ॒హో॒రాత్రాణీ॑ష్టకాః ।
 ఏ॒ష వా॑వ సోఽగ్ని-ర॒గ్నిమ॑యః పు॒నర్ణ॒వః ।
 అ॒గ్నిమ॑యో హా వై పు॒నర్ణ॒వో భూ॑త్వా । స్వ॒ర్గం లో॒క-మే॑తి ।
 ఆ॒ది॒త్యస్య॑ సా॒యుజ్యం॑ । యోఽగ్నిం॑ నాచి॒కేతం॑ చి॒నుతే॑ ।
 య ఉ॑ చైన-మే॒వం వేద॑ ॥ 111 ॥

హరిః ఓం

॥ ఇతి తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కారకే ద్వితీయః ప్రశ్నః సమాప్తః ॥

॥ 3.3 తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కారకే తృతీయః ప్రశ్నః ॥

T.B.3.12.1.1

తుభ్యన్తా అజీరస్త-మాశ్యామ తజ్కామమగ్నా ।
 ఆశానాం త్వా విశ్వా ఆశాః । అను నోఽద్యానుమతి-రన్వి-దనుమతే త్వం ।
 కామో భూతస్య కామస్తదగ్రే । బ్రహ్మ జజ్ఞానం పితా విరాజాం ।
 యజ్ఞో రాయోఽయం యజ్ఞః । ఆపో భద్రా ఆదితృశ్యామి ।
 తుభ్యం భరన్తి యో దేహ్యః । పూర్వం దేవా అపరేణ ప్రాణావానా ।
 హవ్యవాహగ్న్ స్విష్టం ॥ 112 ॥

T.B.3.12.2.1

దేవేభ్యో వై స్వర్గో లోకస్తిరోఽభవత్ । తే ప్రజాపతి-మబ్రువన్ ।
 ప్రజాపతే స్వర్గో వై నో లోకస్తిరోఽభూత్ । తమన్విచ్ఛేతి ।
 తం యజ్ఞక్రతుభి-రన్వైచ్ఛత్ । తం యజ్ఞక్రతుభి-ర్నాన్వవిన్దత్ ।
 తమిష్టిభి-రన్వైచ్ఛత్ । తమిష్టిభి-రన్వవిన్దత్ ।
 తదిష్టినా-మిష్టిత్వం । ఏష్టయో హవై నామ ।
 తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణ । పరోక్ష ప్రియా ఇవ హి దేవాః ॥ 113 ॥

T.B.3.12.2.2

తమాశా-ఽబ్రవీత్ । ప్రజాపత ఆశయా వై శ్రామ్యసి ।
 అహమువా ఆశాఽస్మి । మాం ను యజస్వ ।
 అథ తే సత్యాఽఽశా భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసితి ।
 స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశ-మష్టాకపాలం నిరవపత్ ।
 ఆశాయై చరుం । అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య సత్యా-ఽఽశాఽభవత్ । అను
 స్వర్గం లోక-మవిన్దత్ । సత్యా హా వా అస్యాశా భవతి ।
 అను స్వర్గం లోకం ఏన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।

య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి ।
 అగ్నయే కామాయ స్వాహా-ఽఽశాయై స్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 114 ॥

T.B.3.12.2.3

తం కామో ఽబ్రవీత్ । ప్రజాపతే కామేన వై శ్రామ్యసి ।
 అహమువై కామోఽస్మి । మాం ను యజస్వ । అథ తే సత్యః కామో భవిష్యతి । అను
 స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి । స ఏతమగ్నయే
 కామాయ పురోడాశ-మష్టాకపాలం నిరవపత్ । కామాయ చరుం ।
 అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య సత్యః కామోఽభవత్ ।
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యో హా వా అస్య కామో భవతి ।
 అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహా కామాయ
 స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 115 ॥

T.B.3.12.2.4

తం బ్రహ్మోఽబ్రవీత్ । ప్రజాపతే బ్రహ్మణా వైశ్రామ్యసి । అహమువై బ్రహ్మోఽస్మి । మాం
 ను యజస్వ । అథ తే బ్రహ్మణ్యాన్. యజ్ఞో భవిష్యతి ।
 అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి ।
 స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశ-మష్టాకపాలం నిరవపత్ ।
 బ్రహ్మణే చరుం । అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య బ్రహ్మణ్యాన్ యజ్ఞోఽభవత్ ।
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । బ్రహ్మణ్యాన్ హా వా అస్య యజ్ఞో భవతి । అను స్వర్గం
 లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి ।

అ॒గ్న॒యే॒ కా॒మాయ॒ స్వా॒హా॒ బ్ర॒హ్మణే॒ స్వా॒హా॑ ।

అ॒ను॒మ॒త్యై॒ స్వా॒హా॑ ప్ర॒జాప॑తయే॒ స్వా॒హా॑ ।

స్వ॒ర్గా॒య॒ లో॒కాయ॒ స్వా॒హా॒ २గ్న॒యే॒ స్వి॒ష్టకృ॑తే॒ స్వా॒హేతి॑ ॥ 116 ॥

T.B.3.12.2.5

తం॑ య॒జ్ఞో॒ఽబ్ర॑వీత్ । ప్ర॒జాప॑తే॒ య॒జ్ఞేన॒ వైశ్రా॑మ్యసి ।

అ॒హ॒ము॒వై య॒జ్ఞో॒ఽస్మి॑ । మాం ను॒ య॒జస్వ॑ ।

అ॒థ॑ తే॒ స॒త్యో॒ య॒జ్ఞో॒ భ॑వష్యతి । అను॒ స్వర్గం॑ లో॒కం వే॒ధ్న్య॑సీతి ।

స॒ ఏ॒త॒మ॒గ్న॒యే॒ కా॒మాయ॒ పు॒రో॒డా॑శ-మ॒ష్టాక॑పాలం॒ నిర॑వపత్ ।

య॒జ్ఞాయ॑ చ॒రుం । అను॒మ॒త్యై చ॒రుం । తతో॑ వై త॒స్య॑ స॒త్యో॒ య॒జ్ఞో॒ఽభ॑వత్ । అను॒

స్వర్గం॑ లో॒కమ॑విన్దత్ । స॒త్యో॒ హ॒ వా అ॑స్య॒ య॒జ్ఞో॒ భ॑వతి ।

అను॒ స్వర్గం॑ లో॒కం వి॑న్దతి । య॒ ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑ య॒జతే॑ ।

య॒ ఉ॒చైనదే॒వం వేద॑ । సో॒ఽత్ర॑ జ॒హోతి॑ ।

అ॒గ్న॒యే॒ కా॒మాయ॒ స్వా॒హా॒ య॒జ్ఞాయ॒ స్వా॒హా॑ ।

అ॒ను॒మ॒త్యై॒ స్వా॒హా॑ ప్ర॒జాప॑తయే॒ స్వా॒హా॑ ।

స్వ॒ర్గా॒య॒ లో॒కాయ॒ స్వా॒హా॒ २గ్న॒యే॒ స్వి॒ష్టకృ॑తే॒ స్వా॒హేతి॑ ॥ 117 ॥

T.B.3.12.2.6

త॒మాపో॑-ఽబ్రువన్న్ । ప్ర॒జాప॑తే॒ఽఘ్న॒ వై స॒ర్వే కా॑మాః శ్రి॒తాః ।

వ॒య॒ము॒ వా ఆ॑పస్స్మః । అ॒స్మాన్ను॒ య॒జస్వ॑ ।

అ॒థ॑ త్వ॒యి స॒ర్వే కా॑మాః శ్ర॒యిష్య॑న్తే ।

అను॒ స్వర్గం॑ లో॒కం వే॒ధ్న్య॑సీతి । స॒ ఏ॒త॒మ॒గ్న॒యే॒ కా॒మాయ॒ పు॒రో॒డా॑శ-మ॒ష్టాక॑పాలం॒

నిర॑వపత్ । అ॒ద॒భ్యశ్చ॑రుం । అను॒మ॒త్యై చ॒రుం ।

తతో॑ వై త॒స్మిన్-స॒ర్వే కా॑మా అ॒శ్రయ॑న్త । అను॒స్వర్గం॑ లో॒కమ॑విన్దత్ । స॒ర్వే హ॒ వా

అ॒స్మిన్ కా॑మాః శ్ర॒యన్తే॑ । అను॒ స్వర్గం॑ లో॒కం వి॑న్దతి । య॒ ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑ య॒జతే॑ । య

ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహా ఽదభ్యస్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 118 ॥

T.B.3.12.2.7

తమగ్ని ర్భలిమాన బ్రవీత్ । ప్రజాపతే ఽగ్నయే వై బలిమతే సర్వాణి భూతాని బలిగ్ం
 హరన్తి । అహము వా అగ్ని ర్భలిమానస్మి ।
 మాం ను యజస్వ । అథ తే సర్వాణి భూతాని బలిగ్ం హరిష్యన్తి ।
 అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశ-మష్టాకపాల-
 నిరవపత్ । అగ్నయే బలిమతే చరుం । అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్మై సర్వాణి
 భూతాని బలి-మహరన్న ।
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ ।
 సర్వాణి హా వా తస్మై భూతాని బలిగ్ం హరన్తి ।
 అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి ।
 అగ్నయే కామాయ స్వాహా ఽగ్నయే బలిమతే స్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 119 ॥

T.B.3.12.2.8

తమనువిత్తిర-బ్రవీత్ । ప్రజాపతే స్వర్గం వై లోకమను-వివిధస్సి । అహము వా అనువిత్తిరస్మి
 । మాం ను యజస్వ ।
 అథ తే సత్యా ఽనువిత్తి-ర్భవిష్యతి ।
 అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశ-మష్టాకపాలం
 నిరవపత్ । అనువిత్యై చరుం । అనుమత్యై చరుం ।
 తతో వై తస్య సత్యా ఽనువిత్తిర భవత్ ।

అను స్వర్గం లోక-మవిన్దత్ । సత్యా హ వా అస్యానువిత్తి-ర్భవతి । అను స్వర్గం లోకం
 విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి ।
 అగ్నయే కామాయ స్వాహా-ఽనువిత్త్యై స్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥ 120 ॥

T.B.3.12.2.9

తా వా ఏతాస్సప్త స్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః ।
 దివః శ్యేనయో ఽనువిత్తయో నామ । ఆశా ప్రథమాగ్ం రక్షతి ।
 కామో ద్వితీయాం । బ్రహ్మ తృతీయాం । యజ్ఞశ్చతుర్థీం । ఆపః పంచమీం ।
 అగ్ని ర్భలిమాన్-థష్ఠీం । అనువిత్తిః సప్తమీం ।
 అను హ వై స్వర్గం లోకం విన్దతి ।
 కామచారోఽస్య స్వర్గే లోకే భవతి । య ఏతాభి-రిష్టిభి-ర్యజతే ।
 య ఉచైనా ఏవం వేద । తాస్వన్విష్టి ।
 పష్ఠాహీ వరాం దద్యాత్ కగ్ం సజ్ఞా ।
 స్త్రియై చాభారగ్ం సమృద్ధ్యై ॥ 121 ॥

T.B.3.12.3.1

తపసా దేవా దేవతా-మగ్ర ఆయన్న । తపసర్షయః స్వ-రన్వవిన్దన్న ।
 తపసా సపత్నాన్ ప్రణుద్ధామారాతిః । యేనేదం విశ్వం పరిభూతం యదస్తి ।
 ప్రథమజం దేవగ్ం హవిషా విధేమ । స్వయభుం బ్రహ్మ పరమం తపో యత్ ।
 స ఏవ పుత్రః స పితా స మాతా । తపో హ యక్షం ప్రథమగ్ం సంబభూవ ।
 శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వ-మశ్నుతే । శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ ॥ 122 ॥

T.B.3.12.3.2

సా నో జషాణోప యజ్ఞ-మాగాత్ । కామవధ్నా ౭మృతం దుహానా ।
 శ్రద్ధా దేవీ ప్రథమజా ఋతస్య । విశ్వస్య భర్త్రీ జగతః ప్రతిష్ఠా ।
 తాగ్ శ్రద్ధాగ్ం హవిషా యజామహే । సా నో లోక-మమృతం దధాతు ।
 ఈశానా దేవీ భువనస్యాధి పత్ని । ఆగాథ్నత్యగ్ం హవిరిదం జషాణం ।
 యస్మాద్దేవా జజ్ఞరే భువనజ్ఞాచ్చ విశ్వే ।
 తస్మై విధేమ హవిషా ఘృతేన ॥ 123 ॥

T.B.3.12.3.3

యథా దేవైః సధమాదం మదేమ । యస్య ప్రతిష్ఠో-ర్వన్తరిక్షం ।
 యస్మాద్దేవా జజ్ఞరే భువనజ్ఞాచ్చ సర్వే । తథ్నత్య-మర్చదుప-యజ్ఞం న
 ఆగాత్ । బ్రహ్మోహుతీ-రుప మోదమానం । మనసో వశే సర్వమిదం బభూవ । నాన్యస్య
 మనో వశమస్వియాయ । భీష్మో హి దేవః సహస్రః సహియాన్ । స నో జషాణ ఉప
 యజ్ఞమాగాత్ ।
 ఆకూతీనా-మధిపతిం చేతసాం చ ॥ 124 ॥

T.B.3.12.3.4

సజ్కల్పజూతిం దేవం విపశ్చిం । మనో రాజానమిహ వర్ధయన్తః ।
 ఉపహవే ౭స్య సుమతౌ స్యామ । చరణం పవిత్రం వితతం పురాణం ।
 యేన పూతస్తరతి దుష్కృతాని । తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతాః ।
 అతి పాప్మాన-మరాతిం తరేమ । లోకస్య ద్వార-మర్చిమత్ పవిత్రం ।
 జ్యోతిష్మద్ భ్రాజమానం మహాస్వత్ । అమృతస్య ధారా బహుధా దోహమానం ।
 చరణం నో లోకే సుధితాం దధాతు । అగ్ని రూర్ధా భువః ।
 అను నో ౭ద్యానుమతిరన్వి-దనుమతేత్వం । హవ్యవాహగ్ స్విష్టం ॥ 125 ॥

T.B.3.12.4.1

దే॒వే॒భ్యో॑ వై స్వ॒ర్గో లో॒కస్తి॒రోఽభ॑వత్ । తే ప్ర॒జాప॑తి-మ॒బ్రువ॑న్న ।
 ప్ర॒జాప॑తే స్వ॒ర్గో వై నో లో॒కస్తి॒రోఽభూ॑త్ । తమ॒న్విచ్ఛే॑తి ।
 తం య॑జ్ఞక్ర॒తుభి-ర॑న్వైచ్ఛత్ । తం య॑జ్ఞక్ర॒తుభి ర్నాన్వ॑విన్దత్ ।
 తమి॑ష్టిభి-ర॑న్వైచ్ఛత్ । తమి॑ష్టిభి-ర॑న్వవిన్దత్ ।
 తది॑ష్టి॒నా-మి॑ష్టి॒త్వం । ఏ॒ష్టయో॑ హ॒ వై నా॑మ । తా ఇ॑ష్ట॒య ఇ॒త్యా చ॑క్షతే ప॒రోక్షే॑ణ ।
 ప॒రోక్ష॑ప్రియా ఇ॒వ హి దే॒వాః ॥ 126 ॥

T.B.3.12.4.2

తం తపో॑ఽ బ్ర॒వీత్ । ప్ర॒జాప॑తే తప॒సా వై శ్రా॑మ్యసి ।
 అ॒హ॒ము వై తపో॑ఽ స్మి । మాం ను య॑జస్వ ।
 అథ॑ తే స॒త్యం తపో॑ భవిష్యతి । అను॑ స్వ॒ర్గం లో॒కం వే॒ధ్యసీ॑తి ।
 స ఏ॒తమా॑గ్నే॒య-మ॒ష్టాక॑పాలం నిర॑వపత్ । తప॑సే చ॒రుం ।
 అను॑మత్యై చ॒రుం । తతో॑ వై తస్య॑ స॒త్యం తపో॑ ఽభవత్ ।
 అను॑ స్వ॒ర్గం లో॒కమ॑విన్దత్ । స॒త్య గ్ం హ॒ వా అ॑స్య తపో॑ భవతి ।
 అను॑ స్వ॒ర్గం లో॒కం ఏ॑న్దతి । య ఏ॒తేన॑ హ॒విషా॑ యజతే ।
 య ఉ॑ చైనదే॒వం వేద॑ । సోఽత్ర॑ జహోతి । అ॒గ్నయే॑ స్వాహా॒ తప॑సే స్వాహా॒ । అను॑మత్యై
 స్వాహా॑ ప్ర॒జాప॑తయే స్వాహా॑ ।
 స్వ॒ర్గాయ॑ లో॒కాయ॑ స్వాహా॒ఽగ్నయే॑ స్విష్ట॒కృతే॑ స్వాహాతి॑ । 127

T.B.3.12.4.3

తగ్ శ్ర॒ద్ధా-ఽబ్ర॒వీత్ । ప్ర॒జాప॑తే శ్ర॒ద్ధయా॑ వై శ్రా॑మ్యసి ।
 అ॒హ॒మువై శ్ర॒ద్ధాఽస్మి॑ । మాం ను య॑జస్వ ।
 అథ॑ తే స॒త్యా శ్ర॒ద్ధా భ॑విష్యతి । అను॑ స్వ॒ర్గం లో॒కం వే॒ధ్యసీ॑తి ।
 స ఏ॒తమా॑గ్నే॒య-మ॒ష్టాక॑పాలం నిర॑వపత్ । శ్ర॒ద్ధాయే॑ చ॒రుం ।

అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య సత్యా శ్రద్ధాభవత్ ।
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యా హ వా అస్య శ్రద్ధా భవతి ।
 అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి ।
 అగ్నయే స్వాహా శ్రద్ధాయై స్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి । 128

T.B.3.12.4.4

తగ్ం సత్య-మబ్రవీత్ । ప్రజాపతే సత్యేన వై శ్రామ్యసి ।
 అహము వై సత్యమస్మి । మాం ను యజస్వ ।
 అథ తే సత్యగ్ం సత్యం భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేధ్స్యసీతి । స ఏతమాఽగ్నేయ-
 మష్టాకపాలం నిరవపత్ । సత్యాయ చరుం ।
 అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య సత్యగ్ం సత్యమభవత్ ।
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యగ్ం హ వా అస్య సత్యం భవతి । అను స్వర్గం లోకం
 విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । అగ్నయే స్వాహా సత్యాయ స్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి । 129

T.B.3.12.4.5

తం మనోఽబ్రవీత్ । ప్రజాపతే మనసా వై శ్రామ్యసి ।
 అహము వై మనోఽస్మి । మాం ను యజస్వ ।
 అథ తే సత్యం మనో భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేధ్స్యసీతి ।
 స ఏతమాఽగ్నేయ-మష్టాకపాలం నిరవపత్ । మనసే చరుం ।
 అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య సత్యం మనోఽభవత్ ।

అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యగ్ం హ వా అస్య మనో భవతి ।
 అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉచైన దేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి । అగ్నయే స్వాహా మనసే స్వాహా ।
 అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి । 130

T.B.3.12.4.6

తం చరణమ-బ్రవీత్ । ప్రజాపతే చరణేన వై శ్రామ్యసి ।
 అహము వై చరణమస్మి । మాం ను యజస్వ ।
 అథ తే సత్యం చరణం భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేధ్యసితి ।
 స ఏతమాఽగ్నేయ-మష్టాకపాలం నిరవపత్ । చరణాయ చరుం ।
 అనుమత్యై చరుం । తతో వై తస్య సత్యం చరణమభవత్ ।
 అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యగ్ం హ వా అస్య చరణం భవతి । అనుస్వర్గం లోకం
 విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే ।
 య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్ర జహోతి ।
 అగ్నయే స్వాహా చరణాయ స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ।
 స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి । 131

T.B.3.12.4.7

తా వా ఏతాః పఞ్చ స్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః ।
 అపాఘా అనువిత్తయో నామ । తపః ప్రథమాగ్ం రక్షతి ।
 శ్రద్ధా ద్వితీయాం । సత్యం తృతీయాం । మనశ్చతుర్థీం । చరణం పఞ్చమీం ।
 అను హవై స్వర్గం లోకం విన్దతి । కామచారోఽస్య స్వర్గే
 లోకే భవతి । య ఏతాభి-రిష్టిభి-ర్యజతే । య ఉచైనా ఏవం వేద ।
 తాస్వన్విష్టి । పష్టాహీ వరాం దద్యాత్ కగ్ం సఞ్చ ।

T.B.3.12.5.1

బ్రహ్మ వై చతు ర్హోతారః | చతుర్హోతృభ్యోఽధి యజ్ఞో నిర్మితః |
 వైనగ్ం శప్తం | నాభిచరిత-మాగచ్ఛతి |
 య ఏవం వేద | యో హ వై చతుర్హోతృణాం చతుర్హోతృత్వం వేద |
 అథో పఞ్చ హోతృత్వం | సర్వా హస్మై దిశః కల్పన్తే |
 వాచస్పతిర్ హోతా దశహోతృణాం | పృథివీ హోతా చతు ర్హోతృణాం | 133

T.B.3.12.5.2

అగ్ని ర్హోతా పఞ్చహోతృణాం | వాగ్ధోతా షడ్ధోతృణాం |
 మహాహవిర్ హోతా సప్తహోతృణాం | ఏతద్వై చతుర్హోతృణాం చతుర్హోతృత్వం |
 అథో పఞ్చహోతృత్వం | సర్వా హస్మై దిశః కల్పన్తే | య ఏవం వేద |
 ఏషా వై సర్వ విద్యా | ఏతద్ భేషజం |
 ఏషా పఞ్క్తిః స్వర్గస్య లోకస్యాం జసాయనిః స్తుతిః | 134

T.B.3.12.5.3

ఏతాన్ యోఽద్వై-త్యచ్ఛదిర్-దర్శే యావత్తరసం |
 స్వరేతి | అనప్తబ్రవః సర్వమాయురేతి | వినతే ప్రజాం |
 రాయస్పోషం గౌప్త్యం | బ్రహ్మవర్చసీ భవతి | ఏతాన్. యోఽద్వైతి |
 స్పృణోత్యాత్మానం | ప్రజాం పితృన్ |
 ఏతాన్. వా అరుణ ఔపవేశి ర్విదాఞ్చకార | 135

T.B.3.12.5.4

ఏతైరధి-వాదమపా-జయత్ | అథో విశ్వం పాప్మానం |
 స్వర్యయా | ఏతాన్. యోఽద్వైతి | అధివాదం జయతి |

అథో విశ్వం ప్రాప్మానం । స్వరేతి । ఏతైరగ్నిం చిన్విత స్వర్గకామః ।
 ఏతైరాయుష్కామః । ప్రజా ప్రశుకామో వా । 136

T.B.3.12.5.5

పురస్తా-ద్దశహోతార-ముదళ్ళ-ముపదధాతి యావత్పదం ।
 హృదయం యజుషీ పత్స్యో చ । దక్షిణతః ప్రాళ్ళాం చతుర.హోతారం ।
 పశ్చాదుదళ్ళాం పళ్ళా హోతారం । ఉత్తరతః ప్రాళ్ళాగ్ం షడ్ధోతారం ।
 ఉపరిష్టాత్ ప్రాళ్ళాగ్ం సప్తహోతారం । హృదయం యజుగ్ంషి పత్స్యోశ్చ ।
 యథావకాశం గ్రహాన్ । యథావకాశం ప్రతిగ్రహాన్ లోకం పృణాశ్చ ।
 సర్వా హస్యైతా దేవతాః ప్రితా అభీష్టా భవన్తి । 137

T.B.3.12.5.6

సదేవమగ్నిం చినుతే । రథసమింత-శ్చేతవ్యః । వజ్రో వై రథః ।
 వజ్రేణైవ ప్రాప్మానం భ్రాతృవ్యగ్ స్పృణుతే । పక్షః సమింత-శ్చేతవ్యః । ఏతావాన్. వై రథః
 । యావత్పక్షః । రథసమింతమేవ చినుతే ।
 ఇమమేవ లోకం పశుబన్ధనాభి జయతి । అథో అగ్నిష్టోమేన । 138

T.B.3.12.5.7

అన్తరిక్ష-ముక్త్యేన । స్వరతి-రాత్రేణ । సర్వాన్ లోకానహినేన ।
 అథో సత్రేణ । వరో దక్షిణా । వరేణైవ వరగ్ స్పృణోతి ।
 ఆత్మా హి వరః । ఏకవిగ్ంశతి ర్దక్షిణా దదాతి ।
 ఏకవిగ్ంశో వా ఇతః స్వర్గో లోకః ।
 ప్రస్వర్గం లోకమాప్నోతి । 139

T.B.3.12.5.8

అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । అముమేవా-దిత్యమాప్నోతి ।

శ॒తం ద॑దాతి । శ॒తా॒యుః పు॑రుషః శ॒తేన్ద్రి॑యః ।
 ఆ॒యుష్యే॒వేన్ద్రి॑యే ప్రతి॒తిష్ఠ॑తి । స॒హస్రం ద॑దాతి ।
 స॒హస్ర॑ సంమితః స్వ॒ర్గో లో॒కః । స్వ॒ర్గస్య॑ లో॒కస్యా॑-భిజి॒త్యై ।
 అ॒న్విష్ట॑కం దక్షిణా దదాతి । స॒ర్వాణి॑ వయాగ్ంసి । 140

T.B.3.12.5.9

స॒ర్వస్యా॑ప్త్యై । స॒ర్వస్యా॑-వ॒రుద్ధ్యై । య॒ది న॒ విన్దే॑త ।
 మ॒న్థానే॑-తావ॒తో ద॑ద్యాదోద॒నాన్. వా । అ॒న్నతే॑ తం కా॒మం ।
 య॒స్మై కా॑మా॒యా-గ్ని॑శ్చి॒యతే॑ । ప॒ష్టాహిం త॒వన్త॑ర్వ॒తిం ద॑ద్యాత్ ।
 సా హి స॒ర్వాణి॑ వయాగ్ంసి । స॒ర్వస్యా॑ప్త్యై । స॒ర్వస్యా॑-వ॒రుద్ధ్యై । 141

T.B.3.12.5.10

హి॒రణ్యం ద॑దాతి । హి॒రణ్య-జ్యోతి॑రే॒వ స్వ॒ర్గం లో॒కమే॑తి ।
 వా॒సో ద॑దాతి । తేనా॒యుః ప్రతి॑రతే । వే॒దితృ॒తీయే॑ య॒జేత॑ ।
 త్రి॒ష॒త్యా హి దే॒వాః । స స॑త్యమ॒గ్నిం చి॑నుతే ।
 తదే॒తత్ ప॑శుబ॒న్ధే బ్రా॑హ్మ॒ణం బ్రూ॑యాత్ । నే॒తరే॑షు య॒జ్ఞేషు॑ ।
 యో హ॒ వై చ॑తర్. ర్హోత॒వ్రా-నను॑స॒వనం-త॑ర్పయి॒తవ్యాన్ వేద॑ । 142

T.B.3.12.5.11

తృ॒ప్యతి॑ ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభిః॑ । ఉ॒పై॒నగ్ం సోమ॑పి॒థో న॑మతి ।
 ఏ॒తే వై చ॑తు॒ర్హోతా॑రో ౭నుస॒వనం త॑ర్పయి॒తవ్యాః॑ । యే బ్రా॒హ్మణా॑ బ॒హువి॑దః ।
 తేభ్యో॑ యద్దక్షిణా న నయేత్ । దురి॑ష్టగ్గా॒స్యత్ ।
 అ॒గ్నిమ॑స్య వృ॒జ్జీర॑న్న । తేభ్యో॑ యథా శ్రద్ధం ద॑ద్యాత్ ।
 స్విష్ట॑మే వై తక్కి॒యతే॑ । నాస్యా॒గ్నిం వృ॒జ్జితే॑ । 143

T.B.3.12.5.12

హి॒రణ్యే॒ష్టకో॑ భ॒వతి॑ ।

యా॑వ॒దు॒త్త॒మ-మ॑ఙ్గులి-కా॒ణ్ణం॑ య॒జ్ఞ ప॒రుషా॑ సం॒మితం॑ ।

తే॒జో హి॑ర॒ణ్యం॑ । యది॒ హి॑ర॒ణ్యం॑ న వి॒న్దేత్ । శర్క॑రా అ॒క్తా ఉ॑పదధ్యాత్ । తే॒జో ఘృ॑తం
। సతే॑జస॒మే-వా॒గ్నిం చి॑నుతే ।

అ॒గ్నిఞ్చి॑త్వా సౌ॒త్రామ॒ణ్యా య॑జేత మై॒త్రావ॒రుణ్యా॑ వా ।

వీ॒ర్యే॒ణ వా ఏ॒ష వ్య॑ధ్యతే । యోఽగ్ని॑ఞ్చి॒నుతే॑ । 144

యా॑వ॒దే॒వ వీ॒ర్యం॑ । తద॑స్మిన్ దధాతి । బ్ర॒హ్మ॒ణః సా॑యు॒జ్యగ్ం స॒లోక॑తా-మా॒ప్నోతి
। ఏ॒తాసా॑మే॒వ దే॒వతా॑నాగ్ం సా॑యు॒జ్యం ।

సా॒ర్ణితా॑గ్ం సమాన లో॒కతా॑-మా॒ప్నోతి॑ । య ఏ॒తమ॒గ్నిం చి॑నుతే ।

య ఉ॑చై॒నమే॒వం వేద॑ । ఏ॒తదే॒వ సా॑వి॒త్రే బ్రా॑హ్మణం ।

అథో॑ నాచి॒కేతే॑ । 145

T.B.3.12.6.1

య॒చ్ఛా॒మృ॒తం య॑చ్ఛ మ॒ర్త్యం॑ । య॒చ్ఛ ప్రా॑ణి॒తి య॑చ్ఛ న ।

స॒ర్వాస్తా॑ ఇ॒ష్టకాః॑ కృ॒త్వా । ఉ॑ప కా॒మదు॑ఘా దధే ।

తేన॑ర్షి॒ణా తేన॑ బ్ర॒హ్మ॒ణా । తయా॑ దే॒వతయా॑-ఽఙ్గి॒రస్వద్ ద్రు॒వా సీద॑ ।

స॒ర్వాః స్త్రి॒యః స॒ర్వాన్ పు॒గ్ం సః॑ । స॒ర్వం న స్త్రీ॑-పు॒మఞ్చ॒ యత్ ।

స॒ర్వాస్తాః॑ । యా॑వ॒న్తః పా॒గ్ంస॒వో భు॑మేః । 146

T.B.3.12.6.2

స॒ఙ్ఖ్యా॑తా దే॒వమూ॑యయా । స॒ర్వాస్తాః॑ । యా॑వ॒న్తః ఊ॑షాః ప॒శూనాం॑ ।

పృ॒థి॒వ్యాం పు॒ష్టిర్ హి॒తాః । స॒ర్వాస్తాః॑ । యా॑వ॒తీః సి॑క॒తాః స॒ర్వాః ।

అ॒ప్స్వ॒న్తశ్చ॒ యాః శ్రి॒తాః । స॒ర్వాస్తాః॑ । యా॑వ॒తీః శర్క॑రా ధృ॒త్యై ।

అ॒స్యాం పృ॒థి॒వ్యామధి॑ । 147

T.B.3.12.6.3

స॒ర్వా॒స్తాః । యా॒వ॒న్తో-ఽశ్మా॒న్తో-ఽస్యాం పృ॒థి॒వ్యాం ।
ప్ర॒తి॒ష్ఠా॒సు ప్ర॒తి॒ష్ఠితాః । స॒ర్వా॒స్తాః । యా॒వ॒తీ ర్వి॒రు॒ధః స॒ర్వాః ।
వి॒ష్ఠితాః పృ॒థి॒వీమ॒ను । స॒ర్వా॒స్తాః । యా॒వ॒తీరో॒షధీః స॒ర్వాః ।
వి॒ష్ఠితాః పృ॒థి॒వీమ॒ను । స॒ర్వా॒స్తాః । 148

T.B.3.12.6.4

యా॒వ॒న్తో వ॒న॒స్ప॒తయః । అ॒స్యాం పృ॒థి॒వ్యామ॒థి । స॒ర్వా॒స్తాః ।
యా॒వ॒న్తో గ్రా॒మ్యాః ప॒శవః స॒ర్వే । ఆ॒ర॒ణ్యాశ్చ॒ యే ।
స॒ర్వా॒స్తాః । యే ద్వి॒పాద-శ్చ॒తు॒ష్పాదః । అ॒పాద ఉద॒ర॒స్పి॒ణః ।
స॒ర్వా॒స్తాః । యా॒వ॒దా॒జ్ఞాన ము॒చ్యతే । 149

T.B.3.12.6.5

దే॒వ॒త్రా య॑చ్ఛ మా॒నుషం । స॒ర్వా॒స్తాః । యా॒వ॒త్కృ॒ష్ణాయ॑ స॒గ్ం స॒ర్వం ।
దే॒వ॒త్రా య॑చ్ఛ మా॒నుషం । స॒ర్వా॒స్తాః । యా॒వ॒త్తో॒హాయ॑ స॒గ్ం స॒ర్వం ।
దే॒వ॒త్రా య॑చ్ఛ మా॒నుషం । స॒ర్వా॒స్తాః । స॒ర్వగ్ం సీ॒సగ్ం స॒ర్వం త్ర॑పు ।
దే॒వ॒త్రా య॑చ్ఛ మా॒నుషం । 150

T.B.3.12.6.6

స॒ర్వా॒స్తాః । స॒ర్వగ్ం హి॑ర॒ణ్యగ్ం ర॒జతం । దే॒వ॒త్రా య॑చ్ఛ మా॒నుషం ।
స॒ర్వా॒స్తాః । స॒ర్వగ్ం సు॑వ॒ర్ణగ్ం హ॑రి॒తం । దే॒వ॒త్రా య॑చ్ఛ మా॒నుషం ।
స॒ర్వా॒స్తా ఇ॒ష్టకాః కృ॒త్వా । ఉ॒ప॒కామ॒దు॒ఘా దధే॑ ।
తే॒నర్షి॑ణా తే॒న బ్ర॑హ్మ॒ణా । తయా॑ దే॒వతయా-ఽఙ్గి॑ర॒స్వద్ ద్రు॒వాసీ॑ద । 151

T.B.3.12.7.1

స॒ర్వా ది॑శో ది॒క్షు । య॒చ్ఛా॒న్త ర్భూ॒తం ప్ర॒తి॒ష్ఠితం ।

స॒ర్వాస్తా॑ ఇ॒ష్టకాః కృ॒త్వా । ఉప॑ కా॒మదు॑ఘా దధే ।
 తేన॑ర్షీ॒ణా తేన॑ బ్ర॒హ్మణా॑ । తయా॑ దే॒వతయా॑-౨జ్గీర॒స్వద్-ధ్రు॒వాసీ॑ద ।
 అ॒న్తరి॑క్ష॒శ్చ కేవ॑లం । య॒చ్ఛాస్మి॑-న్న॒న్తరా॑హితం ।
 స॒ర్వాస్తాః॑ । అ॒న్తరి॑క్ష్య॒శ్చ యాః ప్ర॒జాః । 152

T.B.3.12.7.2

గ॒న్ధర్వా-ఫు॑రస॒శ్చ యే॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వా-ను॑దా॒రాన్-ధ॒న్వలి॑లాన్ ।
 అ॒న్తరి॑క్షే ప్ర॒తిష్ఠి॑తాన్ । స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వా-ను॑దా॒రాన్-ధ॒న్వలి॑లాన్ ।
 స్థా॒వరాః ప్రో॒ష్యాశ్చ॑ యే । స॒ర్వాస్తాః॑ ।
 స॒ర్వాం ధు॑నిగ్ం స॒ర్వాన్-ధ॒న్వగ్ంసాన్॑ । హి॒మో య॑చ్ఛ శీ॒యతే॑ । 153

T.B.3.12.7.3

స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వాన్ మ॑రీచీన్. వి॒తతాన్॑ । నీ॒హారో॑ య॑చ్ఛ శీ॒యతే॑ ।
 స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వా వి॒ద్యుతః॑ స॒ర్వాన్ స్తన॑యి॒త్నాన్ ।
 హ్రో॒దునీ॑ ర్యచ్ఛ శీ॒యతే॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వాః స్ర॑వ॒న్తిః స॒రితః॑ ।
 స॒ర్వమ॑ఘ్న చ॒రశ్చ॑ యత్ । స॒ర్వాస్తాః॑ । 154

T.B.3.12.7.4

యాశ్చ॑ కూ॒ప్యా యాశ్చ॑ నా॒ద్యాః స॒ముద్రి॑యాః ।
 యాశ్చ॑ వైశ॒న్తిరు॑త ప్రా॒సచీ॑ర్యాః । స॒ర్వాస్తాః॑ ।
 యే చో॒త్తిష్ఠ॑న్తి జీ॒మూతాః॑ । యాశ్చ॑ వర్ష॒న్తి వృ॒ష్టయః॑ ।
 స॒ర్వాస్తాః॑ । తప॑స్తేజ ఆ॒కాశం॑ । య॒చ్ఛాకా॑శే ప్ర॒తిష్ఠి॑తం ।
 స॒ర్వాస్తాః॑ । వా॒యుం వయాగ్ం॑సి స॒ర్వాణి॑ । 155

T.B.3.12.7.5

అ॒న్తరి॑క్ష॒చర॑శ్చ॒ యత్ । స॒ర్వాస్తాః॑ । అ॒గ్నిగ్ం॑ సూ॒ర్యం॑ చ॒న్ద్రం॑ ।

మి॒త్రం వ॑రు॒ణం భ॑గం । స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒త్యగ్న్ శ్ర॒ద్ధాం తపో॑ ద॒మం ।
 నామ॑ రూ॒పఞ్చ భూ॒తానాం॑ । స॒ర్వాస్తా ఇ॑ష్ట॒కాః కృ॒త్వా ।
 ఉప॑ కా॒మదు॑షూ దధే । తేన॑ర్షి॒ణా తేన॑ బ్ర॒హ్మణా॑ ।
 తయా॑ దే॒వతయా॑-ఽజ్గి॒రస్వద్-ధ్రు॒వా సీ॑ద । 156

T.B.3.12.8.1

స॒ర్వాం ది॒వగ్ం॑ స॒ర్వాన్ దే॒వాన్ ది॒వి । య॒చ్ఛాన్త॑ రూ॒భతం॑ ప్రతి॒ష్ఠితం॑ ।
 స॒ర్వాస్తా ఇ॑ష్ట॒కాః కృ॒త్వా । ఉప॑ కా॒మదు॑షూ దధే ।
 తేన॑ర్షి॒ణా తేన॑ బ్ర॒హ్మణా॑ । తయా॑ దే॒వతయా॑-ఽజ్గి॒రస్వద్-ధ్రు॒వా సీ॑ద ।
 యావ॑తీ॒స్తార॑కాః స॒ర్వాః । వి॒తతా॑ రో॒చనే॑ ది॒వి । స॒ర్వాస్తాః॑ ।
 ఋ॒చో య॑జుగ్ం॒షి సా॑మాని । 157

T.B.3.12.8.2

అ॒థ॒ర్వాజ్గి॑ర॒సశ్చ॑ యే । స॒ర్వాస్తాః॑ । ఇ॒తిహా॑స॒పురా॒ణఞ్చ॑ ।
 స॒ర్పదే॒వజ॒నాశ్చ॑ యే । స॒ర్వాస్తాః॑ । యే చ॑ లో॒కా యే చా॑లో॒కాః ।
 అ॒న్త రూ॒భతం॑ ప్రతి॒ష్ఠితం॑ । స॒ర్వాస్తాః॑ । య॒చ్ఛ బ్ర॒హ్మ య॑చ్ఛా॒బ్రహ్మ॑ ।
 అ॒న్త ర॒బ్రిహ్మాన్ ప్రతి॑ష్ఠితం । 158

T.B.3.12.8.3

స॒ర్వాస్తాః॑ । అ॒హో॒రాత్రా॒ణి స॑ర్వా॒ణి । అ॒ర్థమా॑సాగ్గ్శ్చ కే॒వలాన్॑ ।
 స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వాన్ప॒తూన్-ధ॑స్స॒ర్వాన్ మా॑సాన్ । సం॒వథ్స॑ర॒ఞ్చ కే॑వ॒లం ।
 స॒ర్వాస్తాః॑ । స॒ర్వం భూ॑తగ్ం స॒ర్వం భ॑వ్యం । య॒చ్ఛాతో॑ఽధి॒ భవి॑ష్య॒తి । స॒ర్వాస్తా॑
 ఇ॑ష్ట॒కాః కృ॒త్వా । ఉప॑ కా॒మదు॑షూ దధే ।
 తేన॑ర్షి॒ణా తేన॑ బ్ర॒హ్మణా॑ । తయా॑ దే॒వతయా॑-ఽజ్గి॒రస్వద్-ధ్రు॒వా సీ॑ద । 159

T.B.3.12.9.1

ఋ॒చాం ప్రా॑చీ మ॒హతీ॑ దిగు॒చ్యతే॑ । దక్షి॑ణా-మా॒హుర్య॑ జ॒షామ॒పారాం॑ ।
 అథ॑ర్వణా-మగ్గి॑రసాం ప్ర॒తిచీ॑ । సా॒మ్నా-ము॑దీచీ మ॒హతీ॑ దిగు॒చ్యతే॑ ।
 ఋగ్నిః పూ॒ర్వాష్టే॑ ది॒వి దే॒వ ఈ॑యతే । య॒జుర్వే॒దే తి॑ష్ఠతి మ॒ధ్యే అ॒హ్నః ।
 సా॒మవే॒దే-నా॑స్తమ॒యే మ॑హీయతే । వేదై-రశూ॑న్య-స్త్రిభి॑రే॒తి సూ॑ర్యః ।
 ఋగ్భ్యో జా॒తాగ్ం స॑ర్వశో మూర్తి-మా॒హుః ।
 స॒ర్వా గతి॑ ర్యాజు॒షీ హై॒వ శశ్వ॑త్ ॥ 160 ॥

T.B.3.12.9.2

స॒ర్వం తే॑జ సామ॒రూప్య॑గ్ం హా శశ్వ॑త్ । స॒ర్వగ్ం హే॒దం బ్ర॑హ్మణా హై॒వ స్ప॑ష్టం
 । ఋగ్భ్యో జా॒తం వైశ్యం॑ వర్ణ-మా॒హుః । య॒జుర్వే॒దం క్ష॑త్రియస్యా-హు॒ర్యోని॑ం ।
 సా॒మవే॒దో బ్రా॑హ్మణానాం ప్ర॒సూతిః॑ । పూ॒ర్వే పూ॑ర్వేభ్యో వచ॑ ఏ॒త-దూ॑చుః । ఆ॒ద॒ర్శ-
 మగ్నిం చి॑న్వానాః । పూ॒ర్వే వి॒శ్వ సృ॑జోఽమృ॒తాః ।
 శ॒తం వర్ష॑ సహస్రా॑ణి । దీక్షి॑తా స్సత్ర-మా॒సత ॥ 161 ॥

T.B.3.12.9.3

తప॑ ఆసీద్ గృ॒హప॑తిః । బ్ర॒హ్మ బ్ర॒హ్మభ॑వథ్ స్వ॒యం ।
 స॒త్యగ్ం హా హో॑ తైషామా॒సీత్ । యద్ వి॑శ్వసృ॒జ ఆస॑త ।
 అ॒మృత॑-మే॒భ్య ఉ॑దగాయత్ । సహస్రం పరి॑వర్త॒నరాన్ ।
 భూ॒తగ్ం హా ప్ర॒స్తో తైషామా॒సీత్ । భ॒వి॒ష్యత్ ప్రతి॑ చాహరత్ ।
 ప్రా॒ణో అ॒ధ్వర్యు-ర॑భవత్ । ఇ॒దగ్ం స॒ర్వగ్ం సి॑షాసతాం ॥ 162 ॥

T.B.3.12.9.4

అ॒పానో వి॒ద్వా-నా॑వృతః । ప్రతి॑ ప్రాతి॒ష్ఠ-ద॒ధ్వరే॑ ।
 ఆ॒ర్త॒వా ఉ॑పగ్రా॒తారః॑ । స॒దస్యా॑ ఋ॒తవో-ఽభ॑వన్ ॥

అర్థమాసాశ్చ మాసాశ్చ । చమసా-ధ్వర్షో-ఽభవన్న ।
 అశగ్ం సద్ బ్రహ్మణ-స్తేజః । అచ్ఛాచ్ఛాకో ఽభవద్ యశః ।
 ఋత-మేషాం ప్రశాంతా-ఽఽసీత్ । యద్ విశ్వ సృజ ఆసత ॥ 163 ॥

T.B.3.12.9.5

ఊర్గ రాజాన-ముదవహత్ । ధ్రువ గోప స్సహో-ఽభవత్ ।
 ఓజో-ఽభ్యష్టాద్ గ్రావః । యద్ విశ్వ సృజ ఆసత ।
 అపచితిః ప్రోత్రియా-మయజత్ । నేష్ఠ్రియా-మయజత్ త్విషిః ।
 ఆగ్నిధ్యాద్ విదుషీ సత్యం । శ్రద్ధా హైవా యజథ్ స్వయం ।
 ఇరా పత్నీ విశ్వ సృజాం । ఆకూతి-రపినడ్ధవిః ॥ 164 ॥

T.B.3.12.9.6

ఇద్ధగ్ం హా ఊచ్ చైభ్య ఉగ్రే । తృష్ణా చా వహతాముభే ।
 వాగేషాగ్ం సుబ్రహ్మణ్యా-ఽఽసీత్ । ఛన్దో యోగాన్ విజానతి ।
 కల్పతన్త్రాణీ తన్వానా-ఽహః । సగ్ స్థాశ్చ సర్వశః ।
 అహోరాత్రే పశుపాత్యా । ముహూర్తాః ప్రేష్యా అభవన్న ।
 మృత్యున్ తద-భవ-ధాతా । శమితో గ్రో విశాం పతిః ॥ 165 ॥

T.B.3.12.9.7

విశ్వసృజః ప్రథమా స్సత్ర-మాసత । సహస్ర సమం ప్రసుతేన యన్తః ।
 తతో హ జజ్ఞే భువనస్య గోపాః । హిరణ్మయ శ్శకుని ర్భ్రహ్మ నామ ।
 యేన సూర్య-స్తపతి తేజసే-ధః । పితా పుత్రేణ పితృమాన్. యోనియోనౌ ।
 నావేదవిన్ మనుతే తం బృహన్తం । సర్వానుభు-మాత్మానగ్ం సంపరాయే ।
 ఏష నిత్యో మహిమా బ్రాహ్మణస్య ।

న కర్మణా వర్ధతే నో కసీయాన్ ॥ 166 ॥

T.B.3.12.9.8

తస్యైవాత్మా పదవిత్తం ఏదిత్వా । న కర్మణా లిప్యతే పాపకేన ।

పఞ్చపఞ్చా శత-స్త్రివృత స్సంవధ్సరాః ।

పఞ్చపఞ్చా శతః పఞ్చదశాః । పఞ్చ పఞ్చాశత స్సప్తదశాః । పఞ్చపఞ్చా శత ఏకవిగ్ంశాః ।

విశ్వస్పృజాగ్ం సహస్ర సంవధ్సరం ।

ఏతేన వై విశ్వస్పృజ ఇదం విశ్వ-మస్పృజన్త । యద్ విశ్వ-మస్పృజన్త ।

తస్మాద్ విశ్వస్పృజః । విశ్వ-మేనా-నను ప్రజాయతే ।

బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సలోకతాం యన్తి ।

ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యం । సార్జితాగ్ం సమాన లోకతాం యన్తి ।

య ఏత-దుపయన్తి । యే చైనత్ ప్రాహుః ।

యేభ్య-శ్చైనత్ ప్రాహుః ॥ ౬౦ ॥ 167 ॥

హరిః ౬౦

॥ ఇతి తైత్తిరీయ యజుర్బ్రాహ్మణే కారకే తృతీయ ప్రశ్నః సమాప్తః ॥